

MIASTO HAJNÓWKA

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI

MIASTA HAJNÓWKA

DO ROKU 2035

Hajnówka, 2026 r.

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Informacje ogólne	5
3. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.....	6
3.1. Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.....	6
3.2. Obszar zdegradowany	11
3.3. Obszar rewitalizacji	13
4. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	17
4.1. Sfera społeczno-gospodarcza	18
4.2. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	24
4.3. Sfera techniczna.....	32
4.4. Sfera środowiskowa.....	36
4.5. Potencjały obszaru rewitalizacji.....	38
5. Wizja obszaru rewitalizacji.....	42
6. Cele rewitalizacji i kierunki działań.....	43
7. Przedsięwzięcia rewitalizacji	46
7.1. Przedsięwzięcia podstawowe	49
7.2. Przedsięwzięcia uzupełniające	97
8. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	99
9. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji	103
10. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji	108
10.1. Koszty zarządzania programem	111
10.2. Ramowy harmonogram realizacji programu	111
11. Opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji	112
11.1. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych.....	112
11.2. Interesariusze i formy ich udziału	112
11.3. Komitet Rewitalizacji.....	114
11.4. Monitorowanie, dostępność i trwałość udziału interesariuszy	115
12. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji.....	116
13. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi	124
14. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach.....	127
15. Specjalna Strefa Rewitalizacji oraz realizacja programu w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	128

Spis rysunków, tabel i fotografii	129
Spis rysunków	129
Spis tabel	129
Spis fotografii	129

Załącznik 1. Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

1. Wstęp

Rewitalizacja stanowi kompleksowy i długofalowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów, na których koncentrują się negatywne zjawiska społeczne, współwystępujące z problemami gospodarczymi, środowiskowymi, przestrzenno-funkcjonalnymi lub technicznymi. Jej istotą jest prowadzenie wzajemnie powiązanych działań, które odpowiadają na rozpoznane potrzeby mieszkańców, poprawiają jakość przestrzeni oraz wzmacniają lokalny potencjał społeczny i gospodarczy.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Hajnówka do roku 2035 wyznacza ramy prowadzenia procesu rewitalizacji na obszarze wskazanym uchwałą Rady Miasta Hajnówka. Dokument został opracowany na podstawie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, a także wyników badań społecznych, danych instytucjonalnych oraz informacji pozyskanych w toku prac nad programem.

Program określa wizję oczekiwanych zmian, cele rewitalizacji, kierunki działań oraz przedsięwzięcia służące ograniczaniu zidentyfikowanych problemów i wykorzystaniu lokalnych potencjałów. Obejmuje zarówno działania inwestycyjne, dotyczące poprawy jakości przestrzeni publicznych, budynków i infrastruktury, jak również przedsięwzięcia społeczne, edukacyjne i gospodarcze, wspierające aktywność mieszkańców, integrację społeczną, rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz poprawę warunków życia.

Proces rewitalizacji będzie prowadzony w sposób zintegrowany, z uwzględnieniem wzajemnych powiązań pomiędzy poszczególnymi sferami oraz komplementarności planowanych działań. Istotne znaczenie będzie miało łączenie zmian infrastrukturalnych z działaniami społecznymi, tak aby odnowione obiekty i przestrzenie były trwale wykorzystywane przez mieszkańców i przyczyniały się do osiągnięcia zakładanych efektów programu.

Realizacja GPR będzie opierała się na współpracy samorządu, miejskich jednostek organizacyjnych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, grup nieformalnych oraz mieszkańców. Udział interesariuszy przewidziano zarówno na etapie przygotowania programu, jak i podczas jego wdrażania, monitorowania i oceny.

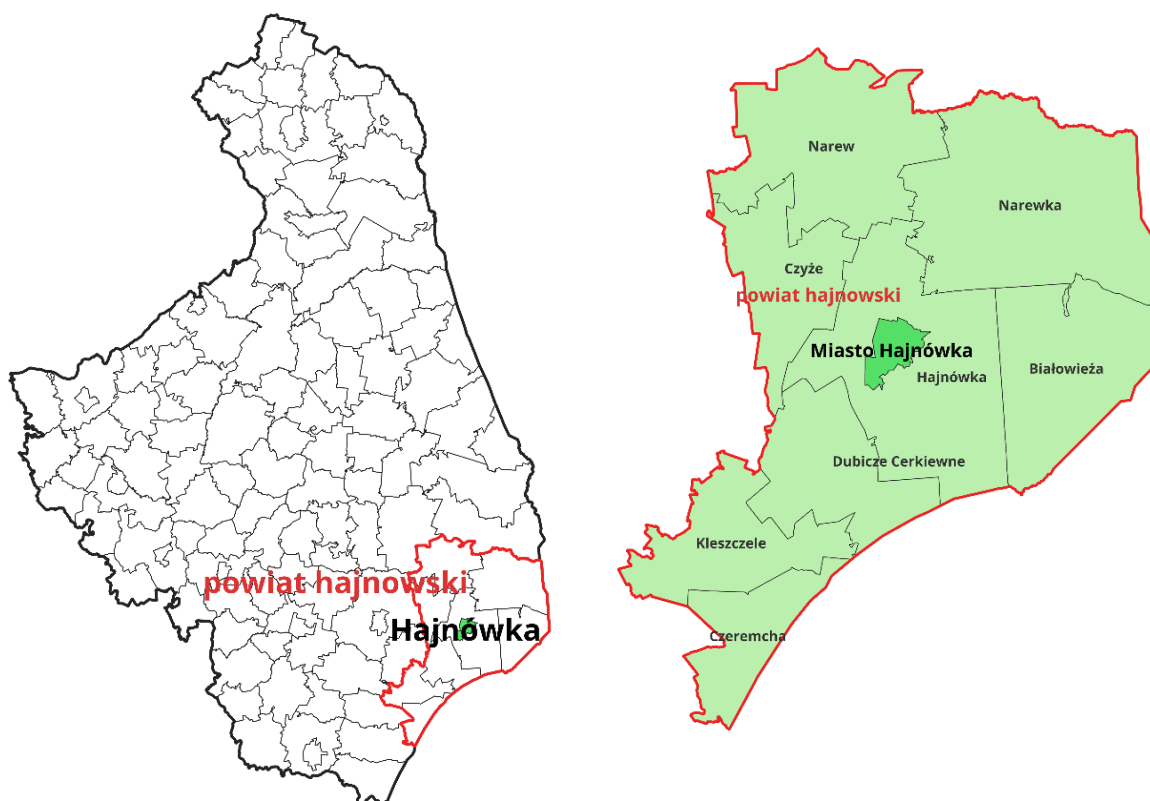
Gminny Program Rewitalizacji Miasta Hajnówka do roku 2035 ma charakter operacyjny i stanowi podstawę koordynowania działań podejmowanych na obszarze rewitalizacji. Jego realizacja będzie uzależniona od możliwości organizacyjnych i finansowych miasta, zaangażowania partnerów oraz dostępności zewnętrznych źródeł finansowania. Program zakłada jednocześnie możliwość reagowania na zmieniające się uwarunkowania i potrzeby mieszkańców, przy zachowaniu przyjętych celów oraz kierunków procesu rewitalizacji.

2. Informacje ogólne

Gmina Miejska Hajnówka jest położona w województwie podlaskim i stanowi siedzibę powiatu hajnowskiego. Miasto zajmuje powierzchnię około 21,3 km² i liczy ponad 19 tys. mieszkańców. Pełni funkcje administracyjne, usługowe, edukacyjne i kulturalne o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

Miasto jest otoczone przez gminę wiejską Hajnówka i położone w niewielkiej odległości od Białowieckiego Parku Narodowego. Istotne znaczenie dla jego dostępności komunikacyjnej ma droga wojewódzka nr 689, zapewniająca połączenie Hajnówki z Białowieżą i Bielskiem Podlaskim.

Rysunek 1. Położenie miasta Hajnówka

Źródło: OpenStreetMap.org

3. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Miasta Hajnówka zostały wyznaczone uchwałą nr XXII/120/25 Rady Miasta Hajnówka z dnia 17 grudnia 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Hajnówka. Uchwała została ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w dniu 22 grudnia 2025 r. pod poz. 5444.

3.1. Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zostało poprzedzone przeprowadzeniem diagnozy obejmującej cały obszar miasta Hajnówka. Na potrzeby analizy miasto podzielono na 18 jednostek delimitacyjnych, wyodrębnionych z uwzględnieniem granic osiedli i rejonów funkcjonalnych rozpoznawalnych przez mieszkańców, a także lokalnych uwarunkowań przestrzennych, funkcjonalnych i społecznych.

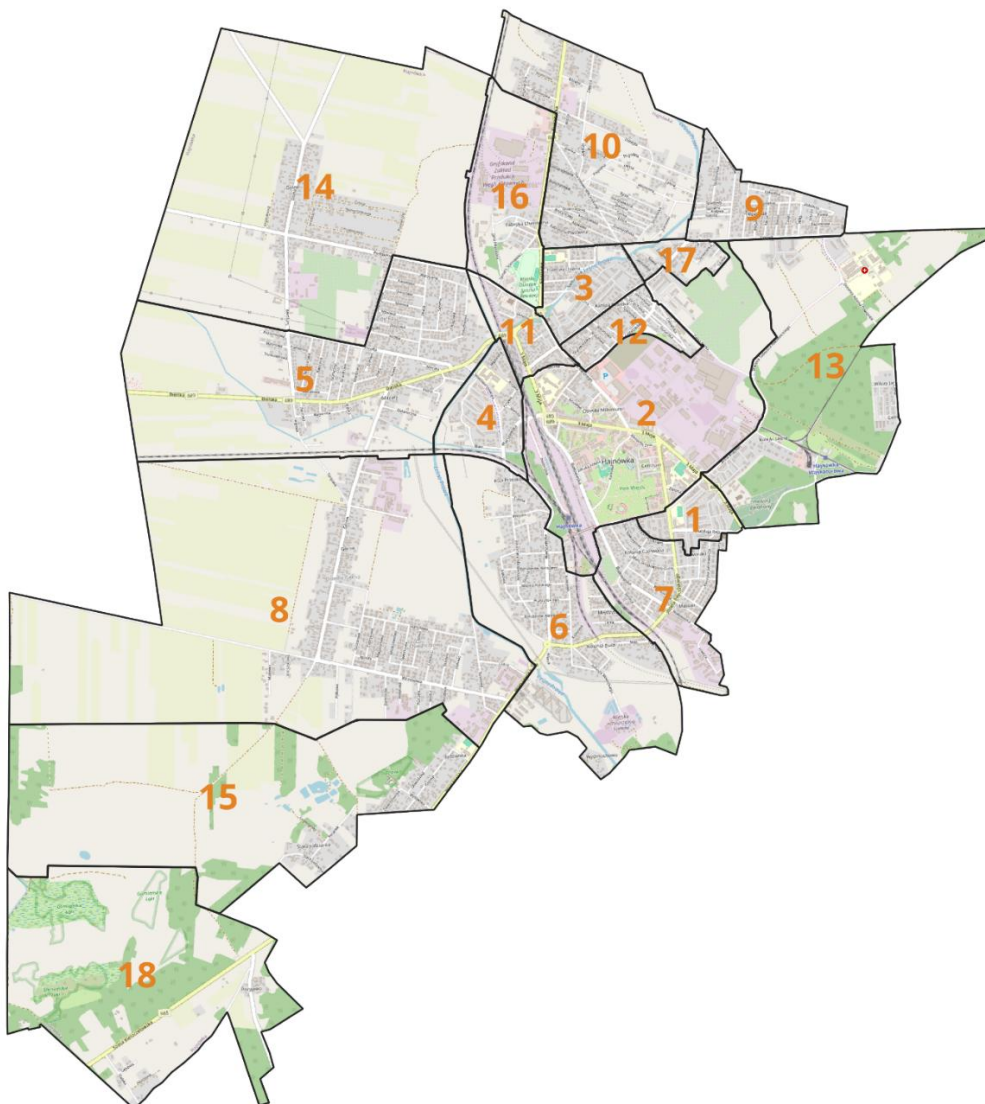
Przyjęty podział umożliwił przeprowadzenie analizy porównawczej sytuacji poszczególnych części miasta oraz identyfikację obszarów, na których występuje koncentracja negatywnych zjawisk. Jednostki delimitacyjne stanowiły podstawowy poziom odniesienia dla analiz diagnostycznych prowadzonych w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Tabela 1. Jednostki delimitacyjne miasta Hajnówka

Lp.	Jednostki delimitacyjne	Liczba ludności	%	Powierzchnia (km ²)	%
1	Reja	2 063	10,82	0,16	0,74
2	Centrum-Millennium	2 198	11,53	1,64	7,71
3	Lipowa II–Chopina	2 151	11,28	0,26	1,21
4	Mazury	1 498	7,86	0,28	1,34
5	Paszki I–Paszki II	1 849	9,70	1,93	9,04
6	Kołodzieja–Międzytory–Wydmuchowo	1 246	6,54	1,37	6,45
7	Czworaki-Majdan	1 053	5,52	0,52	2,44
8	Górne–Wrzosowa	1 332	6,99	3,97	18,64
9	Podlasie	721	3,78	0,34	1,62
10	Podmiejska–Odległa–Placówka	1 278	6,70	1,11	5,20
11	Mostowa	691	3,62	0,19	0,87
12	Lipowa I	400	2,10	0,18	0,86
13	Dowgirda–Kolejki Leśne–Celna	1 366	7,17	1,59	7,46
14	Dolne	460	2,41	2,92	13,72
15	Judzianka	287	1,51	2,35	11,03
16	Chemiczna	246	1,29	0,55	2,60
17	Żabia Górka	185	0,97	0,12	0,56
18	Poryjewo	40	0,21	1,81	8,50
	Suma:	19 064	100	21,29	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Hajnówka

Rysunek 2. Miasto Hajnówka z podziałem na jednostki delimitacyjne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego przeprowadzono analizę porównawczą wszystkich jednostek delimitacyjnych. Wykorzystano zestaw obiektywnych i mierzalnych wskaźników odnoszących się do pięciu sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Wartości wskaźników dla poszczególnych jednostek porównano z wartościami referencyjnymi dla całego miasta, umożliwiając ocenę występowania i koncentracji negatywnych zjawisk w poszczególnych częściach Hajnówki.

Za jednostki znajdujące się w stanie kryzysowym uznano te, w których stwierdzono koncentrację negatywnych zjawisk społecznych oraz współwystępowanie negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z pozostałych sfer. Dla każdego wskaźnika przyjmującego

wartość niekorzystną przypisano jedno zjawisko kryzysowe. Następnie zsumowano liczbę takich zjawisk w poszczególnych sferach i jednostkach delimitacyjnych. Wyniki tej analizy stanowiły podstawę do wskazania obszaru zdegradowanego, a następnie wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

Sfera społeczna

W ramach analizy sfery społecznej wykorzystano dane za 2024 r. oraz wskaźniki pozwalające ocenić skalę i koncentrację problemów społecznych w poszczególnych jednostkach delimitacyjnych.

Analizie poddano:

- liczbę osób otrzymujących pomoc z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczbę osób otrzymujących pomoc z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczbę osób otrzymujących pomoc z powodu narkomanii w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczbę osób otrzymujących pomoc z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczbę osób otrzymujących pomoc z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczbę osób otrzymujących pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczbę osób otrzymujących pomoc z powodu przemocy w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczbę osób pobierających dodatek mieszkaniowy w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczbę przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczbę wykroczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- frekwencję wyborczą.

Wartości wskaźników porównano ze średnią dla miasta. Za niekorzystne uznano wartości wyższe od średniej, z wyjątkiem frekwencji wyborczej, dla której za zjawisko kryzysowe przyjęto wartość niższą od średniej.

Sfera gospodarcza

W ramach analizy sfery gospodarczej wykorzystano wskaźniki pozwalające ocenić poziom aktywności gospodarczej oraz kondycję przedsiębiorstw w poszczególnych jednostkach delimitacyjnych.

Analizie poddano:

- liczbę aktywnych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w CEIDG według stanu na 2024 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

- liczbę zawieszonych działalności gospodarczych w latach 2021–2024 w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Wartości wskaźników porównano ze średnią dla miasta. Za zjawiska niekorzystne uznano niski poziom aktywności gospodarczej oraz wysoką liczbę zawieszonych działalności.

Sfera środowiskowa

W ramach analizy sfery środowiskowej wykorzystano wskaźniki pozwalające ocenić skalę problemów wpływających na jakość środowiska i warunki życia mieszkańców.

Analizie poddano:

- masę wyrobów zawierających azbest w Mg/km²,
- liczbę kotłów wymagających modernizacji w budynkach prywatnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- liczbę kotłów wymagających modernizacji w budynkach publicznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- występowanie hałasu komunikacyjnego związanego z przebiegiem dróg wojewódzkich i linii kolejowej.

Wartości wskaźników porównano ze średnią dla miasta, natomiast występowanie hałasu komunikacyjnego oceniono na podstawie obecności infrastruktury generującej hałas. Za zjawiska niekorzystne uznano wysoką koncentrację wyrobów azbestowych, dużą liczbę źródeł ciepła wymagających modernizacji oraz występowanie hałasu komunikacyjnego.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W ramach analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej oceniono jakość, funkcjonalność i dostępność przestrzeni publicznych w poszczególnych jednostkach delimitacyjnych.

Analizie poddano:

- liczbę przestrzeni publicznych znajdujących się w złym lub średnim stanie,
- liczbę przestrzeni publicznych częściowo niedostępnych lub niedostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Ocena obejmowała m.in. parki, place zabaw, boiska, targowiska, skwery oraz przestrzenie przy szkołach i obiektach społecznych. Za zjawiska niekorzystne uznano nagromadzenie przestrzeni zdegradowanych, niewystarczająco zagospodarowanych lub ograniczających możliwość korzystania przez część mieszkańców.

Sfera techniczna

W ramach analizy sfery technicznej oceniono stan techniczny oraz dostępność obiektów użyteczności publicznej w poszczególnych jednostkach delimitacyjnych.

Analizie poddano:

- liczbę obiektów publicznych znajdujących się w złym lub średnim stanie technicznym,
- liczbę obiektów publicznych częściowo dostępnych lub niedostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Za zjawiska niekorzystne uznano nagromadzenie obiektów wymagających remontu lub modernizacji oraz występowanie barier ograniczających dostęp do usług publicznych.

Podsumowanie

Podsumowanie przeprowadzonej analizy przedstawia poniższa tabela, zawierająca liczbę zidentyfikowanych zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach delimitacyjnych miasta Hajnówka.

Największą łączną liczbę zjawisk kryzysowych odnotowano w jednostkach:

- Centrum–Millenium – 16,
- Czworaki–Majdan – 16,
- Lipowa II–Chopina – 14,
- Chemiczna – 14,
- Kołodzieja–Międzytory–Wydmuchowo – 13,
- Lipowa I – 12.

Wyniki analizy wskazują na wyraźne zróżnicowanie sytuacji poszczególnych części miasta oraz pozwalają zidentyfikować jednostki, w których występuje największa koncentracja negatywnych zjawisk społecznych i problemów w pozostałych analizowanych sferach. Stanowiło to podstawę do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji.

Tabela 2. Wyniki analizy wskaźnikowej we wszystkich analizowanych sferach

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Zjawiska kryzysowe w sferze:					Suma:
		Społecznej	Gospodarczej	Środowiskowej	Przestrzenno-funkcjonalnej	Technicznej	
1	Reja	5	1	1	0	0	7
2	Centrum–Millenium	9	1	2	2	2	16
3	Lipowa II–Chopina	5	2	3	2	2	14
4	Mazury	0	2	1	1	2	6
5	Paszki I–Paszki II	1	2	3	0	0	6
6	Kołodzieja–Międzytory–Wydmuchowo	5	1	3	2	2	13
7	Czworaki–Majdan	10	1	3	2	0	16
8	Górze–Wrzosowa	0	2	2	2	2	8
9	Podlasie	3	1	2	0	0	6

10	Podmiejska– Odległa– Placówka	2	1	3	2	2	10
11	Mostowa	3	1	4	0	0	8
12	Lipowa I	9	1	2	0	0	12
13	Dowgirda– Kolejki Leśne– Celna	4	1	1	2	0	8
14	Dolne	1	1	0	2	1	5
15	Judziańska	8	1	0	0	0	9
16	Chemiczna	8	1	1	2	2	14
17	Żabia Górka	7	1	2	0	0	10
18	Poryjewo	3	0	0	0	0	3

Źródło: Opracowanie własne

3.2. Obszar zdegradowany

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar zdegradowany stanowi obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z pozostałych sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Do obszaru zdegradowanego zaliczono jednostki, w których stwierdzono koncentrację negatywnych zjawisk społecznych oraz współwystępowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer. Spośród jednostek spełniających te warunki wybrano obszary charakteryzujące się największą skalą i koncentracją zidentyfikowanych problemów. Są to:

- Centrum–Millenium,
- Lipowa II–Chopina,
- Kołodzieja–Międzytóry–Wydmuchowo,
- Czworaki–Majdan,
- Lipowa I,
- Chemiczna.

Tabela 3. Wyniki analizy wskaźnikowej dla obszaru zdegradowanego

Lp.	Jednostka delimitacyjna	Zjawiska kryzysowe w sferze:					Suma:
		Społecznej	Gospodarczej	Środowiskowej	Przestrzenno-funkcjonalnej	Technicznej	
2	Centrum–Millenium	9	1	2	2	2	16
3	Lipowa II–Chopina	5	2	3	2	2	14
6	Kołodzieja– Międzytóry– Wydmuchowo	5	1	3	2	2	13
7	Czworaki–Majdan	10	1	3	2	0	16
12	Lipowa I	9	1	2	0	0	12
16	Chemiczna	8	1	1	2	2	14

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Obszar zdegradowany

Lp.	Jednostki delimitacyjne	Ludność	Powierzchnia (km ²)	Obszar zdegradowany	
				Liczba mieszkańców (%)	Powierzchnia (%)
2	Centrum–Millenium	2 198	1,64	11,53	7,71
3	Lipowa II–Chopina	2 151	0,26	11,28	1,21
6	Kołodzieja–Międzytory –Wydmuchowo	1 246	1,37	6,54	6,45
7	Czworaki–Majdan	1 053	0,52	5,52	2,44
12	Lipowa I	400	0,18	2,10	0,86
16	Chemiczna	246	0,55	1,29	2,60
	SUMA:	7 294	4,53	38,26	21,28

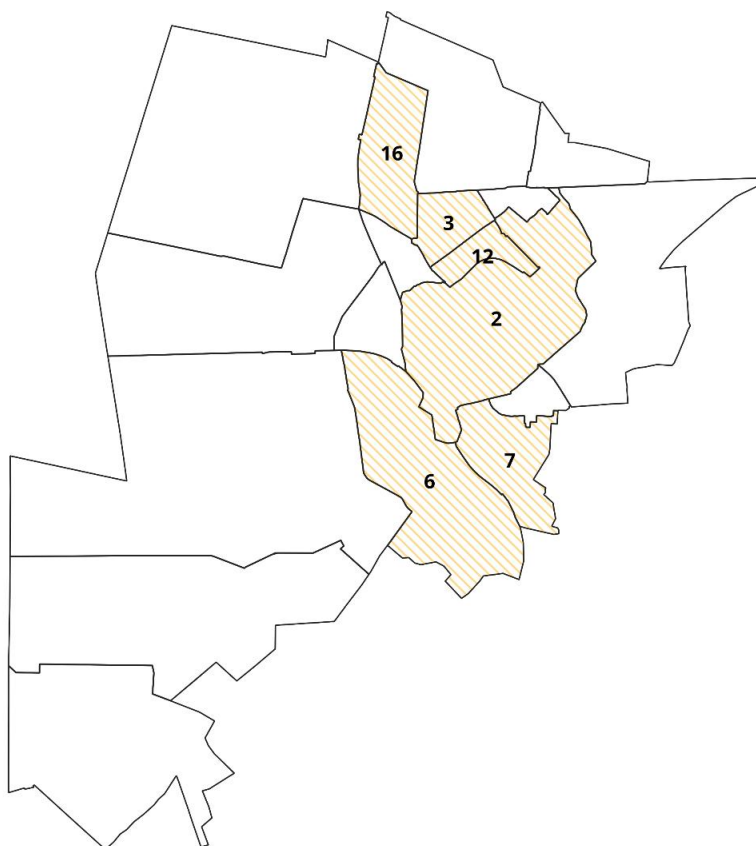
Źródło: Opracowanie własne

Łączna powierzchnia wyznaczonego obszaru zdegradowanego wynosi 4,53 km², co stanowi 21,28% powierzchni miasta Hajnówka. W 2024 roku obszar ten zamieszkiwało 7 294 mieszkańców, tj. 38,26% ogólnej liczby ludności miasta.

Wyznaczony obszar zdegradowany charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz współwystępowaniem problemów w pozostałych analizowanych sferach.

Rysunek 3. Obszar zdegradowany

 Obszary zdegradowane

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

3.3. Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji stanowi część obszaru zdegradowanego, na którym występuje szczególna koncentracja negatywnych zjawisk społecznych oraz negatywne zjawiska w co najmniej jednej z pozostałych sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Wyznaczenie tego obszaru oparto na wynikach diagnozy, uwzględniającej skalę i głębokość problemów, a także potencjał do przeprowadzenia skutecznej i zrównoważonej zmiany.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar rewitalizacji nie może przekraczać 20% powierzchni gminy, a liczba mieszkańców na nim zamieszkujących nie może stanowić więcej niż 30% populacji gminy. W przypadku miasta Hajnówka, przy uwzględnieniu tych kryteriów, wyznaczono obszar rewitalizacji obejmujący jednostki delimitacyjne o największej koncentracji zjawisk kryzysowych i jednocześnie istotnym znaczeniu funkcjonalnym dla całego miasta.

Zgodnie z uchwałą nr XXII/120/25 Rady Miasta Hajnówka z dnia 17 grudnia 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Hajnówka, obszar rewitalizacji obejmuje następujące jednostki delimitacyjne:

- Centrum–Millenium,
- Lipowa II–Chopina,
- Czworaki–Majdan,
- Chemiczna.

Wybór tych jednostek wynikał z sumarycznej liczby zidentyfikowanych zjawisk kryzysowych, dostępności infrastruktury społecznej oraz ich roli funkcjonalnej w strukturze przestrzennej miasta. Jednostki te tworzą obszar, na którym możliwe jest prowadzenie wzajemnie powiązanych działań społecznych, gospodarczych, przestrzennych, środowiskowych i technicznych.

Obszar rewitalizacji w Hajnówce to nie tylko przestrzeń wymagająca interwencji – to także obszar szans. Dzięki odpowiednio zaplanowanym działaniom rewitalizacyjnym, łączącym inwestycje infrastrukturalne z działaniami społecznymi i środowiskowymi, może on stać się impulsem do trwałej zmiany jakości życia mieszkańców. Celem działań będzie zarówno przywrócenie funkcjonalności przestrzeni, jak i budowa lokalnej tożsamości oraz aktywizacja społeczna.

Tabela 5. Obszar rewitalizacji

Lp.	Jednostki delimitacyjne	Ludność	Powierzchnia (km ²)	Obszar rewitalizacji	
				Liczba mieszkańców (%)	Powierzchnia (%)
2	Centrum-Millenium	2 198	1,64	11,53	7,71
3	Lipowa II - Chopina	2 151	0,26	11,28	1,21
7	Czworaki-Majdan	1 053	0,52	5,52	2,44
16	Chemiczna	246	0,55	1,29	2,60
	SUMA:	5 648	2,97	29,63	13,96

Źródło: Opracowanie własne

Obszar rewitalizacji obejmuje kilka jednostek delimitacyjnych, które ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo, powiązania funkcjonalne oraz zbliżony charakter występujących problemów tworzą jeden spójny obszar rewitalizacji. W związku z tym w dalszej części dokumentu będą one analizowane i traktowane łącznie jako jeden obszar rewitalizacji.

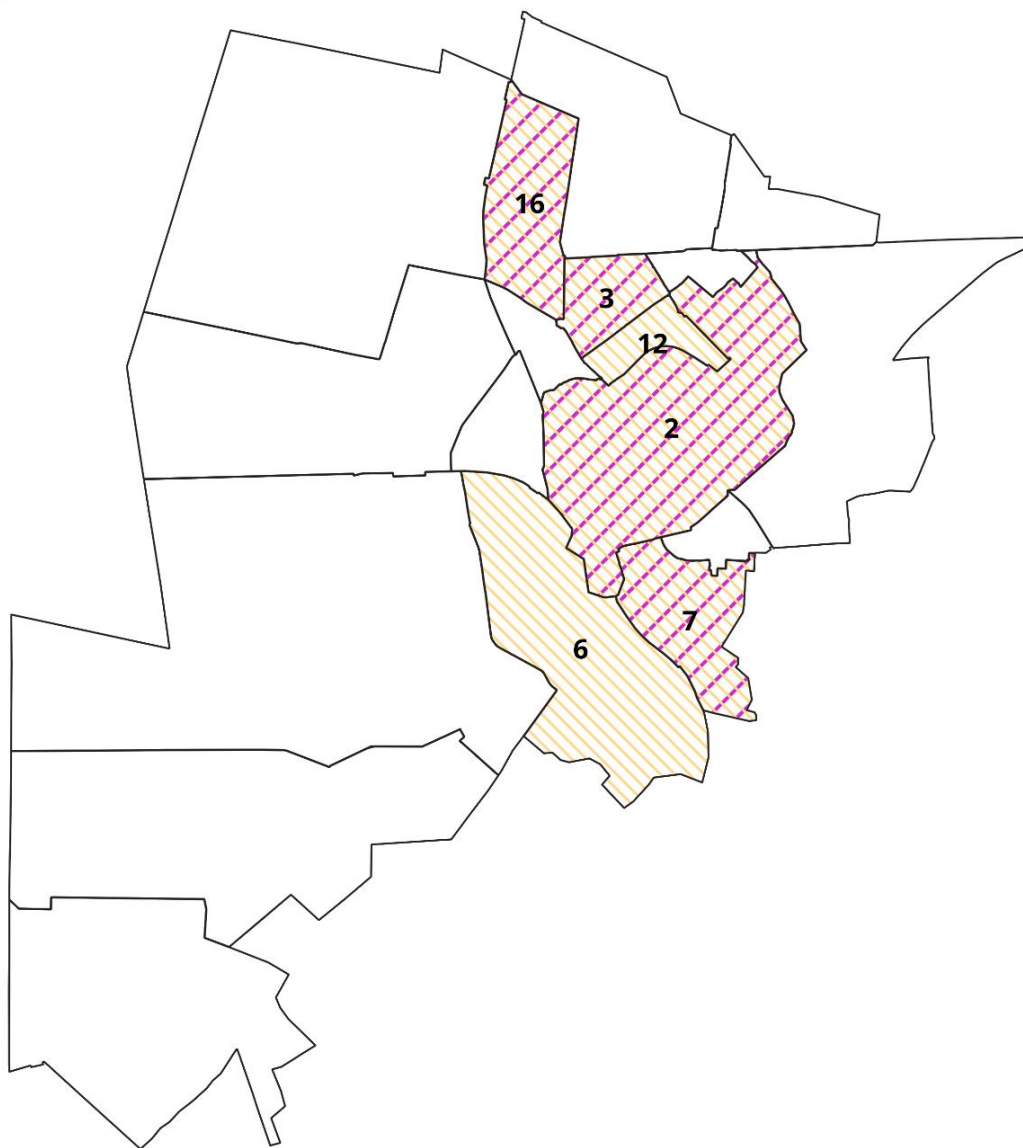
W 2024 roku obszar rewitalizacji zamieszkiwało 5 648 osób, co stanowiło 29,63% ogółu mieszkańców miasta Hajnówka. Jego powierzchnia wynosi 2,97 km², tj. 13,96% całkowitej powierzchni miasta. Tym samym wyznaczony obszar spełnia ustawowe limity dotyczące liczby mieszkańców i udziału w powierzchni gminy.

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk oraz istotnym znaczeniem funkcjonalnym w strukturze miasta. Skoncentrowanie działań na tym obszarze umożliwi prowadzenie zintegrowanej interwencji ukierunkowanej na poprawę warunków życia mieszkańców, wzmacnianie integracji społecznej oraz poprawę jakości przestrzeni i infrastruktury.

Rysunek 4. Obszary zdegradowane i rewitalizacji

 Obszary zdegradowane

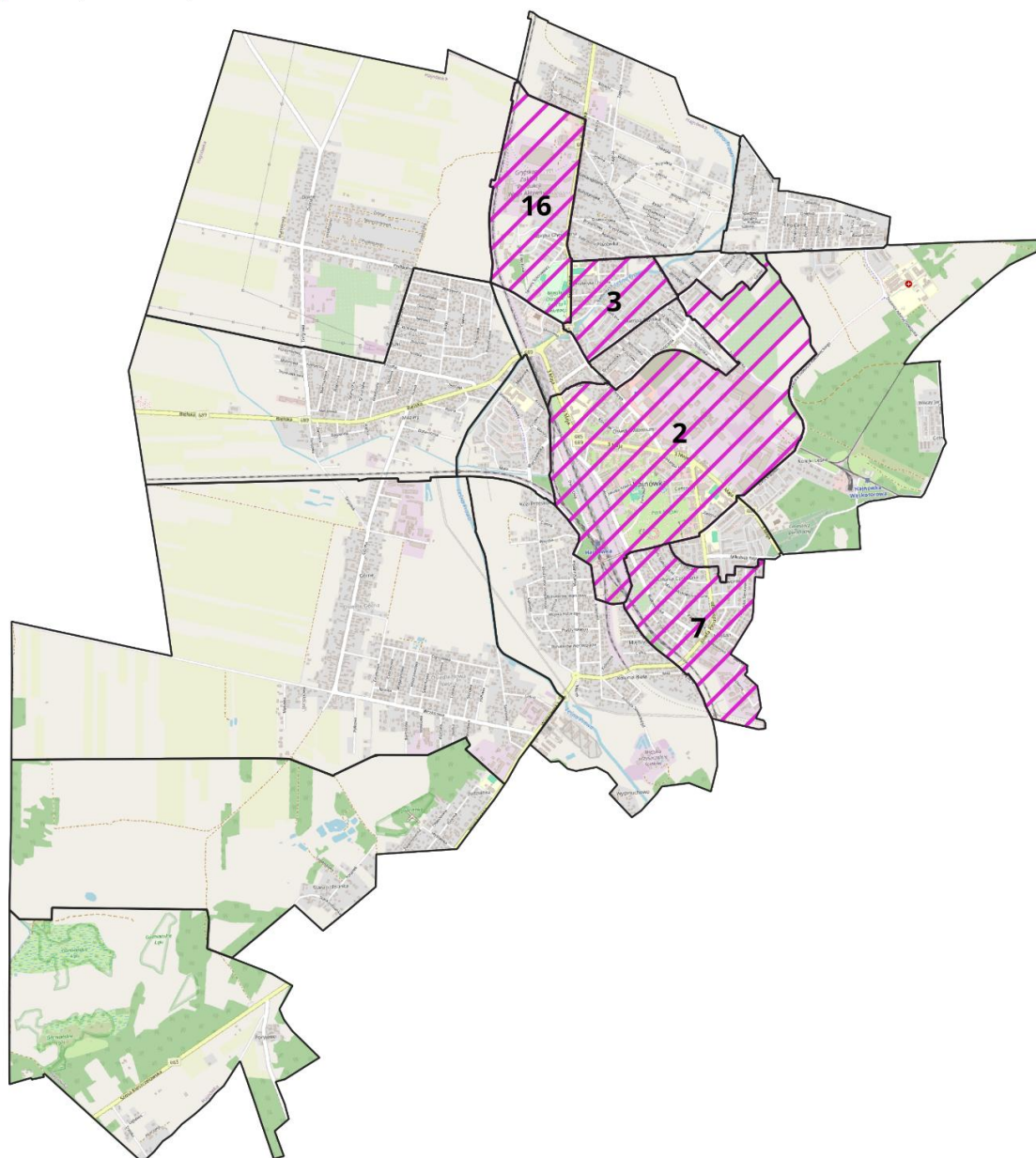
 Obszary rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

Rysunek 5. Obszar rewitalizacji

 Obszary rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.org

4. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji stanowi rozwinięcie diagnozy przeprowadzonej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Hajnówka. Jej celem jest szczegółowe rozpoznanie problemów, potrzeb oraz lokalnych potencjałów występujących na obszarze objętym procesem rewitalizacji, a także określenie wzajemnych zależności pomiędzy zjawiskami kryzysowymi występującymi w poszczególnych sferach.

Obszar rewitalizacji miasta Hajnówka obejmuje cztery jednostki delimitacyjne: Centrum–Millenium, Lipowa II–Chopina, Czworaki–Majdan oraz Chemiczna. W 2024 r. obszar ten zamieszkiwało 5 648 osób, co stanowiło 29,63% mieszkańców miasta. Jego łączna powierzchnia wynosiła 2,97 km², czyli 13,96% powierzchni Hajnówki. Jednostki te zostały wybrane ze względu na koncentrację negatywnych zjawisk, dostępność infrastruktury społecznej oraz ich znaczenie funkcjonalne w strukturze miasta.

Mimo że na potrzeby delimitacji obszar rewitalizacji został wyznaczony na podstawie czterech jednostek analitycznych, w dalszej części Gminnego Programu Rewitalizacji jest on traktowany jako jeden obszar rewitalizacji. Takie ujęcie wynika z funkcjonalnych powiązań pomiędzy poszczególnymi jednostkami, podobnego charakteru występujących problemów oraz wzajemnego oddziaływania procesów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i technicznych.

Problemy występujące w poszczególnych jednostkach są ze sobą powiązane i mają zbliżony charakter. Odpływ młodych mieszkańców, starzenie się społeczności, niewystarczająca liczba atrakcyjnych miejsc pracy, niski poziom integracji mieszkańców, ograniczona aktywność społeczna i kulturalna, niedostateczna jakość przestrzeni publicznych oraz problemy mieszkaniowe oddziałują na cały obszar rewitalizacji i pozostają ze sobą wzajemnie powiązane. Wyniki badań społecznych wskazują zwłaszcza na silny związek pomiędzy migracją młodych mieszkańców, procesem starzenia się ludności oraz ograniczeniami lokalnego rynku pracy.

Traktowanie obszaru rewitalizacji jako jednej całości sprzyja spójnemu łączeniu działań społecznych i gospodarczych z przedsięwzięciami środowiskowymi, przestrzenno-funkcjonalnymi i technicznymi. Umożliwia to także wykorzystanie infrastruktury i instytucji zlokalizowanych w jednej części obszaru do obsługi mieszkańców całego obszaru rewitalizacji oraz zapewnienie komplementarności planowanych przedsięwzięć.

Podział na jednostki delimitacyjne zachowuje znaczenie pomocnicze. W dalszej części analizy będzie wykorzystywany w przypadkach, w których natężenie określonego problemu, występowanie konkretnego zasobu lub lokalizacja planowanego przedsięwzięcia wymagają wskazania danej części obszaru. Zasadniczo jednak problemy, potrzeby i potencjały będą analizowane łącznie dla całego obszaru rewitalizacji.

4.1. Sfera społeczno-gospodarcza

Sfera społeczno-gospodarcza ma podstawowe znaczenie dla oceny sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji, ponieważ koncentruje się na warunkach życia mieszkańców, ich aktywności społecznej i zawodowej, sytuacji materialnej oraz możliwościach rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Analizę przeprowadzono dla całego obszaru rewitalizacji, traktowanego jako jeden funkcjonalnie powiązany obszar, z uwzględnieniem różnic w natężeniu problemów występujących w poszczególnych jednostkach delimitacyjnych.

Podstawę analizy stanowiły dane wskaźnikowe wykorzystane na etapie delimitacji, dane statystyczne i administracyjne, dokumenty strategiczne i programowe miasta, wyniki badania ankietowego mieszkańców oraz informacje pozyskane w toku prac nad GPR. Dane wskaźnikowe dotyczą przede wszystkim 2024 r., natomiast w przypadku wybranych zagadnień uwzględniono okresy wynikające z przyjętej metodologii analizy.

Analiza obejmuje w szczególności procesy demograficzne, sytuację na rynku pracy, ubóstwo i zagrożenie wykluczeniem społecznym, problemy zdrowotne, potrzeby osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, poziom integracji i aktywności mieszkańców, sytuację dzieci i młodzieży, kondycję lokalnej przedsiębiorczości oraz bezpieczeństwo publiczne. Łączne rozpatrywanie tych zagadnień pozwala wskazać wzajemne zależności pomiędzy problemami oraz określić najważniejsze potrzeby obszaru rewitalizacji.

Koncentracja problemów społecznych

Wyniki analizy wskaźnikowej wskazują na koncentrację negatywnych zjawisk społecznych we wszystkich jednostkach tworzących obszar rewitalizacji. Największą liczbę zjawisk kryzysowych odnotowano w jednostce Czworaki–Majdan, w której niekorzystne wartości wystąpiły w przypadku 10 spośród 11 analizowanych wskaźników. W Centrum–Millenium zidentyfikowano 9 zjawisk kryzysowych, na Chemicznej 8, natomiast w jednostce Lipowa II–Chopina – 5.

Tabela 6. Wskaźniki społeczne w jednostkach tworzących obszar rewitalizacji

Nazwa obszaru	Bezrobocie	Ubóstwo	Narkomania	Alkoholizm	Niepełnosprawność	Długotrwała lub ciężka choroba	Przemoc	Dodatek mieszkaniowy	Przestępstwa	Wykroczenia	Frekwencja
Centrum-Millenium	4,50	7,83	0,00	0,23	2,59	1,73	0,09	3,87	14,29	1,46	67,46
Lipowa II - Chopina	2,60	4,83	0,00	0,37	1,30	1,67	0,05	2,00	4,46	0,98	66,61
Czworaki-Majdan	11,21	16,33	0,09	0,66	5,79	3,70	0,00	5,32	12,44	1,23	67,36
Chemiczna	28,86	45,53	0,00	0,41	10,16	3,25	0,00	12,60	5,69	2,03	65,93
Obszar rewitalizacji – średnia	6,09	9,92	0,02	0,37	3,03	2,14	0,05	3,81	9,83	1,26	67,05
Średnia dla miasta	4,30	7,59	0,02	0,35	2,45	1,52	0,03	2,64	6,83	0,95	68,29

Dane przedstawione w tabeli dotyczą 2024 r. Wskaźniki odnoszące się do pomocy społecznej, dodatków mieszkaniowych, przestępstw i wykroczeń przedstawiono w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Średnią dla obszaru rewitalizacji obliczono jako średnią ważoną liczbą mieszkańców poszczególnych jednostek. W przypadku frekwencji wyborczej zjawiskiem niekorzystnym jest wartość niższa od średniej miejskiej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych wykorzystanych w diagnozie delimitacyjnej.

Procesy demograficzne i sytuacja na rynku pracy

Jednym z najważniejszych problemów społeczno-gospodarczych obszaru rewitalizacji jest odpływ młodych mieszkańców, powiązany z procesem starzenia się ludności. Wyjazdy osób młodych i w wieku produkcyjnym zmniejszają lokalny potencjał demograficzny, ograniczają zasoby pracy, osłabiają przedsiębiorczość oraz zmniejszają liczbę osób mogących angażować się w życie lokalnej społeczności.

Wyniki badania ankietowego wskazują, że migracja młodych mieszkańców była postrzegana przez respondentów jako jeden z problemów o największym natężeniu. W dalszej kolejności wskazywano rosnący udział osób starszych, niewystarczającą liczbę atrakcyjnych miejsc pracy oraz niski poziom wynagrodzeń. Może to świadczyć o dostrzeganiu przez mieszkańców związku pomiędzy sytuacją na rynku pracy, odpływem młodych osób i starzeniem się społeczności.

Ograniczona liczba atrakcyjnych miejsc pracy, niski poziom wynagrodzeń oraz niewystarczające możliwości rozwoju zawodowego mogą skłaniać część mieszkańców do poszukiwania zatrudnienia i miejsca zamieszkania w większych ośrodkach. W konsekwencji zmniejsza się potencjał ludnościowy obszaru, a także lokalny popyt na handel, usługi i ofertę czasu wolnego.

Dane dotyczące korzystania z pomocy społecznej potwierdzają występowanie problemów związanych z rynkiem pracy. Na obszarze rewitalizacji liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia wynosi średnio około 6,09 osoby na 100 mieszkańców, przy wartości 4,30 osoby na 100 mieszkańców dla całej Hajnówki. Oznacza to, że natężenie tego zjawiska na obszarze rewitalizacji jest o około 42% wyższe od średniej miejskiej.

Jednocześnie bezrobocie nie było wskazywane w badaniu ankietowym jako najważniejszy problem obszaru. Respondenci oceniali je najczęściej jako zjawisko o średnim natężeniu. Oznacza to, że wyzwaniem jest nie tylko brak zatrudnienia, ale także jakość istniejących miejsc pracy, poziom wynagrodzeń, stabilność zatrudnienia oraz możliwość rozwoju zawodowego. Dane instytucjonalne i wyniki ankiety wzajemnie się zatem uzupełniają: wskaźniki pokazują koncentrację problemów wśród grup korzystających z pomocy, natomiast ankieta wskazuje na szersze ograniczenia lokalnego rynku pracy.

Ubóstwo i zagrożenie wykluczeniem społecznym

Istotnym problemem obszaru rewitalizacji pozostaje trudna sytuacja materialna części gospodarstw domowych. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa wynosiła średnio 9,92 osoby na 100 mieszkańców, przy wartości 7,59 osoby na 100

mieszkańców dla całej Hajnówki. Natężenie tego zjawiska było zatem o około 31% wyższe od średniej miejskiej.

Problemy materialne współwystępują z trudnościami w ponoszeniu kosztów utrzymania mieszkań. Na całym obszarze rewitalizacji liczba osób pobierających dodatek mieszkaniowy wynosi średnio około 3,81 osoby na 100 mieszkańców, podczas gdy wartość dla całego miasta wynosi 2,64 osoby na 100 mieszkańców. Natężenie tego zjawiska jest zatem o około 44% wyższe od średniej miejskiej. Wskazuje to, że część mieszkańców obszaru rewitalizacji ma trudności z samodzielnym pokrywaniem kosztów mieszkaniowych. Problem ten może być dodatkowo wzmacniany przez niski standard energetyczny części budynków oraz wysokie koszty ogrzewania i pozostałych opłat związanych z utrzymaniem lokali.

Różnica pomiędzy wynikami ankiety a danymi wskaźnikowymi może wynikać z przestrzennej koncentracji ubóstwa oraz z faktu, że problemy materialne nie zawsze są bezpośrednio widoczne dla całej społeczności. Potwierdza to potrzebę łącznego wykorzystywania danych instytucjonalnych i opinii mieszkańców.

Szczególnie niekorzystne jest współwystępowanie ubóstwa, bezrobocia, problemów zdrowotnych i mieszkaniowych. Może ono prowadzić do utrwalenia zależności od pomocy społecznej, ograniczenia aktywności zawodowej, pogorszenia warunków życia oraz stopniowego wycofywania się mieszkańców z życia społecznego.

Problemy zdrowotne, niepełnosprawność i starzenie się społeczności

Na obszarze rewitalizacji liczba osób korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności wynosi średnio około 3,03 osoby na 100 mieszkańców, przy wartości 2,45 osoby na 100 mieszkańców dla całej Hajnówki. Oznacza to, że natężenie tego zjawiska na obszarze rewitalizacji jest o około 24% wyższe od średniej miejskiej.

Podobna sytuacja dotyczy osób korzystających z pomocy z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Na obszarze rewitalizacji wskaźnik ten wynosi około 2,14 osoby na 100 mieszkańców, podczas gdy średnia dla miasta kształtuje się na poziomie 1,52 osoby na 100 mieszkańców. Jest to wartość o około 41% wyższa od średniej miejskiej.

Problemy zdrowotne mogą ograniczać możliwość podejmowania zatrudnienia, uczestnictwa w życiu społecznym oraz samodzielnego wykonywania codziennych czynności. W połączeniu ze starzeniem się społeczności oznacza to rosnące zapotrzebowanie na usługi środowiskowe, opiekuńcze, rehabilitacyjne i integracyjne.

Wyniki ankiety potwierdzają znaczenie procesu starzenia się mieszkańców. W odpowiedziach otwartych zwrócono uwagę na samotność, ograniczoną mobilność seniorów oraz bariery architektoniczne w budynkach mieszkalnych, w tym brak wind i problemy osób mieszkających na wyższych kondygnacjach. Wskazywano także na ograniczoną dostępność opieki nad osobami zależnymi.

Potrzeby tej grupy nie powinny być rozpatrywane wyłącznie w wymiarze pomocy społecznej. Ważne jest również tworzenie warunków do aktywnego starzenia się, rozwijanie pomocy sąsiedzkiej, działań międzypokoleniowych oraz dostępnych miejsc spotkań i aktywności.

Kapitał społeczny, integracja i uczestnictwo w życiu miasta

Istotnym problemem obszaru rewitalizacji jest osłabienie więzi sąsiedzkich oraz ograniczony poziom zaangażowania mieszkańców w życie lokalnej społeczności. Wyniki badania ankietowego wskazują na niski poziom integracji, ograniczone uczestnictwo w działaniach społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, a także rosnącą liczbę osób samotnych. Zjawiska te mogą prowadzić do pogłębiania izolacji społecznej oraz zmniejszać zdolność mieszkańców do podejmowania wspólnych inicjatyw.

W odpowiedziach otwartych zwracano również uwagę na niski poziom zaufania społecznego, niewielkie zaangażowanie w sprawy wspólne, bierność części mieszkańców oraz niechęć do zmian i nowych inicjatyw. Wskazywano także na wandalizm, brak poszanowania wspólnej przestrzeni oraz spożywanie alkoholu w miejscach publicznych. Problemy te mogą ograniczać zdolność lokalnej społeczności do podejmowania inicjatyw oddolnych, współpracy i wspólnego reagowania na występujące potrzeby.

Brak regularnego uczestnictwa w wydarzeniach, zajęciach i inicjatywach lokalnych ogranicza możliwości budowania relacji społecznych. Może to szczególnie dotyczyć seniorów, osoby samotne, młodzież oraz mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej lub zdrowotnej. Osłabienie więzi społecznych zmniejsza również potencjał lokalnej społeczności do wspólnego reagowania na problemy i podejmowania inicjatyw oddolnych.

Aktywność mieszkańców ma szczególne znaczenie dla skuteczności i trwałości procesu rewitalizacji. Osiągnięcie zakładanych efektów zależy nie tylko od realizacji inwestycji, ale również od zaangażowania społeczności w planowanie działań, korzystanie z utworzonych przestrzeni oraz podejmowanie inicjatyw odpowiadających na lokalne potrzeby.

Wskazane jest rozwijanie działań animacyjnych, edukacyjnych i integracyjnych, wspieranie inicjatyw sąsiedzkich, organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i wolontariatu oraz tworzenie dostępnych miejsc aktywności lokalnej. Istotne będzie również stopniowe włączanie mieszkańców w przygotowanie i realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także wzmacnianie ich poczucia wpływu na sposób funkcjonowania odnowionych przestrzeni.

Dzieci i młodzież

Szczególne wsparcie wymagają dzieci i młodzież. Odpływ młodych mieszkańców jest związany przede wszystkim z ograniczonymi perspektywami edukacyjnymi i zawodowymi, jednak wpływa na niego również jakość życia, dostępność oferty czasu wolnego oraz możliwość rozwijania zainteresowań i aktywności społecznej.

W badaniu mieszkańcy wskazywali na brak dostatecznej liczby atrakcyjnych miejsc spotkań, zadanych przestrzeni aktywności oraz odpowiednio zróżnicowanej oferty zajęć dodatkowych, sportowych, edukacyjnych i kulturalnych.

Potrzeby młodych mieszkańców obejmują zatem zarówno dostęp do infrastruktury, jak i rozwój stałej oferty zajęć, możliwość podejmowania własnych inicjatyw, rozwijania kompetencji oraz uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności.

Lokalna przedsiębiorczość i kondycja gospodarcza obszaru

Sytuacja gospodarcza obszaru rewitalizacji jest zróżnicowana, a aktywność przedsiębiorstw koncentruje się przede wszystkim w jego centralnej części, pełniące funkcje handlowe, usługowe i administracyjne. Wartość wskaźnika przedsiębiorczości dla całego obszaru rewitalizacji wynosi około 5,01 aktywnego podmiotu gospodarczego na 100 mieszkańców i jest wyższa od średniej dla Hajnówki wynoszącej 3,53. Wynik ten należy jednak oceniać z uwzględnieniem specyfiki obszaru, ponieważ jest on w znacznym stopniu kształtowany przez koncentrację działalności gospodarczej w centrum miasta i nie odzwierciedla równomiernego rozwoju przedsiębiorczości na całym obszarze rewitalizacji.

Jednocześnie liczba zawieszonych działalności gospodarczych na obszarze rewitalizacji wynosi około 0,67 na 100 mieszkańców, przy średniej miejskiej na poziomie 0,58. Może to wskazywać na trudności części mikroprzedsiębiorstw w utrzymaniu stabilności działalności.

Wyniki badania ankietowego uzupełniają dane wskaźnikowe. Mieszkańcy zwracali uwagę przede wszystkim na niewystarczającą liczbę atrakcyjnych miejsc pracy, niski poziom wynagrodzeń, ograniczone zróżnicowanie lokalnej gospodarki oraz niedopasowanie kwalifikacji części mieszkańców do potrzeb rynku pracy. Problemy te ograniczają możliwości rozwoju zawodowego i gospodarczego, a jednocześnie przyczyniają się do odpływu młodych i aktywnych osób.

W odpowiedziach mieszkańców zwracano również uwagę na możliwość ponownego wykorzystania wybranych niewykorzystywanych lokali i obiektów. Potrzeby gospodarcze obszaru dotyczą przede wszystkim wspierania lokalnego handlu, usług, rzemiosła i mikroprzedsiębiorczości oraz lepszego wykorzystania lokalnych walorów kulturowych, turystycznych i przyrodniczych.

Bezpieczeństwo

Dane wskaźnikowe wskazują na podwyższony poziom zdarzeń naruszających porządek i bezpieczeństwo publiczne. Liczba przestępstw dla całego obszaru rewitalizacji wynosi około 9,83 zdarzenia na 100 mieszkańców, podczas gdy średnia dla Hajnówki wynosi 6,83. Oznacza to, że natężenie tego zjawiska jest o około 44% wyższe niż przeciętnie w mieście. Podwyższona jest również liczba wykroczeń, wynosząca około 1,26 zdarzenia na 100 mieszkańców, wobec średniej miejskiej na poziomie 0,95.

Na wartości tych wskaźników może częściowo wpływać centralny charakter znacznej części obszaru rewitalizacji, na którym koncentrują się instytucje publiczne, handel, usługi oraz miejsca odwiedzane również przez osoby niebędące mieszkańcami tego terenu. Dane nie powinny być zatem interpretowane wyłącznie jako odzwierciedlenie zachowań społeczności zamieszkującej obszar, potwierdzają jednak potrzebę uwzględnienia kwestii bezpieczeństwa w planowanych działaniach rewitalizacyjnych.

Wyniki badania ankietowego stanowią uzupełnienie danych statystycznych. Przestępczość oraz przemoc w rodzinie należały do zjawisk rzadziej ocenianych przez respondentów jako problemy o wysokim natężeniu. Bezpieczeństwo nie jest zatem postrzegane przez mieszkańców jako najważniejsza bariera rozwojowa obszaru. W odpowiedziach otwartych pojawiały się jednak problemy związane z wandalizmem, brakiem poszanowania wspólnego otoczenia, spożywaniem alkoholu w przestrzeni publicznej oraz obniżonym poczuciem bezpieczeństwa w niektórych miejscach.

Poprawa bezpieczeństwa powinna być realizowana nie tylko poprzez działania porządkowe, monitoring czy odpowiednie oświetlenie, ale również przez właściwe zagospodarowanie przestrzeni publicznych, zwiększenie ich regularnego użytkowania oraz rozwój działań społecznych i animacyjnych. Obecność mieszkańców, organizacja wydarzeń oraz tworzenie miejsc sprzyjających aktywności i integracji mogą ograniczać występowanie zachowań niepożądanych i wzmacniać społeczną odpowiedzialność za wspólną przestrzeń.

Podsumowanie problemów i potrzeb społeczno-gospodarczych

Analiza wskazuje, że problemy społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji nie mają charakteru odrębnych, niezależnych zjawisk. Pozostają ze sobą powiązane i mogą wzajemnie pogłębiać swoje negatywne skutki. Niewystarczająca liczba atrakcyjnych miejsc pracy i niski poziom wynagrodzeń przyczyniają się do odpływu młodych mieszkańców. Odpływ ludności w wieku produkcyjnym pogłębia proces starzenia się społeczności, ogranicza zasoby pracy oraz zmniejsza potencjał lokalnego rynku usług i przedsiębiorczości.

Jednocześnie wzrost liczby seniorów, osób samotnych, przewlekle chorych i osób z niepełnosprawnościami zwiększa zapotrzebowanie na usługi społeczne, opiekuńcze i zdrowotne. Ubóstwo, bezrobocie oraz trudności w ponoszeniu kosztów mieszkaniowych ograniczają zdolność części gospodarstw domowych do samodzielnego przezwyciężania problemów. Niski poziom integracji, zaufania i aktywności społecznej utrudnia natomiast podejmowanie wspólnych inicjatyw i pełne wykorzystanie lokalnych potencjałów.

Działania rewitalizacyjne powinny zatem łączyć aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców, rozwój lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości, przeciwdziałanie odpływowi młodych osób, rozwój usług dla seniorów i osób zależnych, tworzenie miejsc aktywności lokalnej oraz wspieranie inicjatyw sąsiedzkich i organizacji społecznych. Równocześnie istotne będzie lepsze wykorzystanie istniejących zasobów przestrzennych i obiektów, którym możliwe jest nadanie nowych funkcji społecznych, gospodarczych lub usługowych, a także wzmacnianie funkcji handlowych, usługowych i kulturalnych centrum miasta.

4.2. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera przestrzenno-funkcjonalna obejmuje zagadnienia związane ze sposobem zagospodarowania obszaru rewitalizacji, jakością i dostępnością przestrzeni publicznych, układem komunikacyjnym oraz możliwością korzystania z infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i usługowej. Warunki te mają bezpośredni wpływ na codzienne funkcjonowanie mieszkańców, ich mobilność, bezpieczeństwo, aktywność fizyczną i społeczną oraz możliwość budowania relacji sąsiedzkich.

Obszar rewitalizacji pełni istotną rolę w strukturze Hajnówki. Obejmuje zarówno tereny mieszkaniowe, jak i przestrzenie, w których koncentrują się funkcje administracyjne, handlowe, usługowe, edukacyjne, kulturalne, sportowe i rekreacyjne. Z jakości jego zagospodarowania korzystają zatem nie tylko mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale również osoby zamieszkujące pozostałe części miasta.

Podstawę analizy stanowiły dane wskaźnikowe wykorzystane na etapie delimitacji, informacje dotyczące istniejącego zagospodarowania i infrastruktury, analiza dokumentów miejskich, wyniki badania ankietowego mieszkańców oraz informacje pozyskane w toku prac nad dokumentem. Uwzględniono także rozpoznane potrzeby dotyczące konkretnych przestrzeni i terenów posiadających znaczenie dla funkcjonowania całego obszaru rewitalizacji.

W analizie delimitacyjnej oceniono stan przestrzeni publicznych oraz ich dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Za problemowe uznano miejsca znajdujące się w złym lub średnim stanie, a także przestrzenie częściowo dostępne albo niedostępne dla osób o ograniczonej mobilności, seniorów, osób z niepełnosprawnościami i opiekunów z małymi dziećmi.

Jakość i funkcjonalność przestrzeni publicznych

Jednym z głównych problemów obszaru rewitalizacji jest niezadowalająca jakość części przestrzeni publicznych. Dotyczy to miejsc, które są zaniedbane, niedostatecznie wyposażone, częściowo zdegradowane lub nie wykorzystują w pełni swojego potencjału społecznego, rekreacyjnego i gospodarczego. W niektórych przypadkach ograniczenia wynikają z pogarszającego się stanu nawierzchni, zieleni i małej architektury, a także z niewystarczającego dostosowania przestrzeni do pełnionych funkcji.

Wyniki badania ankietowego uzupełniają dane wskaźnikowe. Niska jakość przestrzeni publicznych oraz ich niedostosowanie do potrzeb różnych grup użytkowników były stosunkowo często oceniane jako problemy o średnim lub wysokim poziomie natężenia. Wskazuje to, że stan i sposób zagospodarowania przestrzeni mają zauważalny wpływ na codzienne funkcjonowanie mieszkańców oraz ogólną ocenę atrakcyjności obszaru rewitalizacji.

Jakość przestrzeni publicznych ma również bezpośredni związek ze sferą społeczną. Miejsca nieatrakcyjne, niedostępne lub pozbawione odpowiedniego wyposażenia są rzadziej

wykorzystywane do spotkań, wypoczynku i aktywności mieszkańców. Może to ograniczać możliwość budowania więzi sąsiedzkich, organizowania inicjatyw lokalnych oraz prowadzenia działań integracyjnych.

Obszar posiada jednocześnie istotny potencjał wynikający z obecności terenów i obiektów mogących pełnić funkcje społeczne, rekreacyjne, kulturalne i gospodarcze. Poprawa ich jakości i wzajemnego powiązania może zwiększyć atrakcyjność przestrzeni oraz stworzyć lepsze warunki do codziennego korzystania z niej przez mieszkańców.

Przestrzenie wymagające poprawy funkcjonalności

Jedną z najważniejszych przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji jest Park Miejski. Jego centralne położenie, istniejąca zieleń oraz powiązanie z instytucjami miejskimi nadają mu duży potencjał społeczny, rekreacyjny, przyrodniczy i edukacyjny. Obecny stan części infrastruktury oraz sposób zagospodarowania ograniczają jednak możliwość pełnego wykorzystania tego potencjału. Zidentyfikowane potrzeby dotyczą w szczególności uporządkowania przestrzeni, poprawy jakości alejek i wyposażenia, zwiększenia dostępności oraz rozwoju miejsc wypoczynku, rekreacji i integracji dla różnych grup mieszkańców.

Zdjęcie 1. Park Miejski w Hajnówce

Źródło: fotografia własna.

Istotny potencjał posiada również rejon Ośrodka Sportu i Rekreacji oraz Hajnowskiego Domu Kultury. Koncentracja funkcji sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych umożliwia stworzenie ważnego obszaru aktywności miejskiej. Obecnie teren charakteryzuje się jednak nierównomiernym poziomem zagospodarowania, ograniczoną funkcjonalnością części infrastruktury oraz niewystarczającym powiązaniem poszczególnych obiektów i przestrzeni. Uporządkowanie i odpowiednie zagospodarowanie tego obszaru może poprawić warunki korzystania z oferty sportowej, kulturalnej i społecznej oraz sprzyjać większej aktywności mieszkańców.

Zdjęcie 2. Rejon Ośrodka Sportu i Rekreacji oraz Hajnowskiego Domu Kultury

Źródło: fotografia własna.

Problemy przestrzenne występują także na Osiedlu Chemiczna. Dotyczą one niskiej jakości i niewystarczającego zagospodarowania przestrzeni wspólnych, ograniczonej liczby miejsc odpoczynku i integracji, stanu ciągów pieszych, oświetlenia oraz dostępności otoczenia budynków. Przestrzenie między budynkami nie wykorzystują w pełni swojego potencjału jako miejsca codziennej aktywności sąsiedzkiej. Jednocześnie zwarta struktura osiedla i istniejące tereny wspólne stwarzają możliwość poprawy funkcjonalności, estetyki i bezpieczeństwa tej części obszaru rewitalizacji.

Zdjęcie 3. Osiedle Chemiczna

Źródło: fotografia własna.

Teren po byłym młynie przy ul. 3 Maja stanowi przykład przestrzeni, która utraciła dotychczasową funkcję i obecnie nie jest w pełni wykorzystywana. Jego obecny sposób zagospodarowania wpływa negatywnie na estetykę otoczenia i ogranicza ciągłość funkcjonalną tej części miasta. Jednocześnie lokalizacja terenu i jego powierzchnia tworzą potencjał do nadania mu nowych funkcji społecznych, rekreacyjnych lub usługowych. Potrzeba uporządkowania tego miejsca była także wskazywana przez mieszkańców.

Szczególne znaczenie dla centrum miasta posiada ul. Ks. Ignacego Wierobieja, będąca jednym z elementów historycznej struktury Hajnówki. Przestrzeń pełni funkcje handlowe, usługowe i społeczne, jednak jej atrakcyjność ograniczają obniżony poziom estetyki, chaos reklamowy, zróżnicowany stan części zabudowy oraz niewystarczające wykorzystanie dziedzictwa historycznego i kulturowego ulicy. Poprawa ładu przestrzennego może sprzyjać zarówno ożywieniu centrum, jak i wzmocnieniu lokalnej tożsamości oraz aktywności gospodarczej.

Potrzeby uporządkowania dotyczą również terenów położonych w sąsiedztwie infrastruktury kolejowej, w tym rejonu dawnego dworca PKP. Mieszkańcy wskazywali na zaniedbane otoczenie torów oraz niewystarczające powiązanie tych terenów z pozostałymi przestrzeniami publicznymi. Jednocześnie obszar ten posiada potencjał do rozwoju zielonych ciągów pieszych i rowerowych, poprawy połączeń pomiędzy różnymi częściami miasta oraz zwiększenia dostępności terenów rekreacyjnych. Budynek dawnego dworca PKP wraz z przyległym terenem jest obecnie wykorzystywany do prowadzenia działalności kulturalnej, jednak wymaga poprawy funkcjonalności, dostępności oraz sposobu zagospodarowania otoczenia.

Zdjęcie 4. Tereny położone w sąsiedztwie infrastruktury kolejowej, w tym rejonu dawnego dworca PKP.

Źródło: fotografia własna.

Dostępność przestrzeni dla osób ze szczególnymi potrzebami

Istotnym problemem jest występowanie barier utrudniających korzystanie z przestrzeni publicznych osobom ze szczególnymi potrzebami. Mogą one wynikać m.in. z nierównych nawierzchni, braku bezprogowych połączeń, niewłaściwie ukształtowanych ciągów komunikacyjnych, braku podjazdów oraz niedostosowania części elementów infrastruktury i małej architektury.

Wyniki analizy wskaźnikowej wskazują, że problemy w zakresie dostępności występują we wszystkich jednostkach tworzących obszar rewitalizacji. Problem ten potwierdzają wyniki ankiety, w której niedostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, seniorów i innych osób o ograniczonej mobilności zostało ocenione jako jedno z bardziej widocznych ograniczeń funkcjonalnych.

Poprawa przestrzeni powinna zatem uwzględniać zasady projektowania uniwersalnego oraz stopniowe usuwanie barier, tak aby miejsca publiczne mogły być bezpiecznie i samodzielnie użytkowane przez możliwie szeroką grupę mieszkańców.

Mobilność piesza i rowerowa

Jednym z najsilniej dostrzeganych przez mieszkańców problemów jest brak odpowiednio rozwiniętej i spójnej infrastruktury rowerowej. Ponad 40% respondentów oceniło brak wydzielonych ścieżek rowerowych jako problem o wysokim natężeniu. Wskazuje to na wyraźną potrzebę poprawy warunków przemieszczania się rowerem zarówno w celach codziennych, jak i rekreacyjnych.

Mieszkańcy zwracali również uwagę na niedostateczną jakość nawierzchni części chodników. Problem ten był najczęściej oceniany jako zjawisko o średnim natężeniu, jednak wpływa bezpośrednio na komfort i bezpieczeństwo poruszania się pieszych, w szczególności seniorów, osób z ograniczoną mobilnością oraz rodzin z małymi dziećmi.

Ograniczenia dotyczą nie tylko stanu poszczególnych odcinków infrastruktury, ale również braku spójnych i bezpiecznych połączeń pomiędzy miejscami zamieszkania, terenami rekreacyjnymi, instytucjami publicznymi, placówkami edukacyjnymi, centrum miasta i innymi ważnymi miejscami aktywności mieszkańców.

Poprawa mobilności pieszej i rowerowej powinna zatem służyć nie tylko usprawnieniu komunikacji, lecz również zwiększeniu dostępności usług, poprawie bezpieczeństwa, aktywizacji mieszkańców oraz lepszemu powiązaniu poszczególnych części obszaru rewitalizacji.

Ład przestrzenny i konflikty funkcjonalne

W odpowiedziach otwartych wskazywano również na problemy związane z organizacją przestrzeni miejskiej. Dotyczyły one m.in. chaotycznego zagospodarowania części podwórek i terenów wspólnych, łączenia funkcji komunikacyjnych, rekreacyjnych i usługowych bez odpowiedniego uporządkowania, niedostatecznej liczby koszy na odpady oraz problemów z utrzymaniem czystości.

Konflikty funkcjonalne mogą ograniczać bezpieczeństwo i komfort użytkowania przestrzeni, zwłaszcza gdy miejsca wypoczynku i aktywności dzieci są zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie ruchu samochodowego. Wskazuje to na potrzebę bardziej kompleksowego kształtowania przestrzeni, z uwzględnieniem relacji pomiędzy ruchem pieszym, rowerowym i samochodowym, zielenią, usługami oraz miejscami aktywności mieszkańców.

Podsumowanie problemów i potrzeb przestrzenno-funkcjonalnych

Problemy przestrzenno-funkcjonalne obszaru rewitalizacji dotyczą przede wszystkim niezadowalającego stanu i ograniczonej funkcjonalności części przestrzeni publicznych, występowania barier dostępności, niewystarczającej jakości miejsc rekreacji i integracji oraz braku spójnych połączeń pieszych i rowerowych.

Potrzeby poprawy dotyczą zarówno kluczowych przestrzeni o znaczeniu miejskim, takich jak Park Miejski, rejon OSiR i HDK, ul. Wierobieja czy tereny przykolejowe, jak również przestrzeni osiedlowych i terenów, które utraciły wcześniejsze funkcje, w tym obszar po byłym młynie.

Do najważniejszych potrzeb obszaru należą:

- poprawa jakości, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych;
- stopniowa likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych;
- rozwój spójnej infrastruktury pieszej i rowerowej;
- poprawa stanu chodników i bezpieczeństwa przemieszczania się;
- rozwój dostępnych miejsc rekreacji, sportu, wypoczynku i integracji;
- lepsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury społecznej;
- porządkowanie terenów zdegradowanych i przestrzeni wspólnych;
- poprawa powiązań pomiędzy miejscami zamieszkania, usługami i terenami aktywności;
- łączenie zmian infrastrukturalnych z działaniami społecznymi i animacyjnymi.

Poprawa zagospodarowania powinna być powiązana z działaniami społecznymi, tak aby odnowione przestrzenie były regularnie wykorzystywane przez mieszkańców i sprzyjały aktywności, integracji oraz budowaniu odpowiedzialności za wspólne otoczenie.

4.3. Sfera techniczna

Sfera techniczna obejmuje stan i funkcjonalność budynków oraz infrastruktury służącej mieszkańcom obszaru rewitalizacji. Analizie poddano w szczególności stan techniczny obiektów publicznych i mieszkaniowych, ich efektywność energetyczną oraz dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zagadnienia te wpływają na bezpieczeństwo i komfort użytkowników, jakość świadczonych usług publicznych, koszty utrzymania budynków oraz możliwość pełnego uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym.

Stan techniczny infrastruktury publicznej

Stan techniczny budynków użyteczności publicznej wpływa bezpośrednio na jakość i dostępność usług administracyjnych, edukacyjnych, społecznych, kulturalnych i zdrowotnych. Zużycie elementów budynków, niedostosowanie pomieszczeń do współczesnych potrzeb oraz ograniczona funkcjonalność mogą obniżać komfort użytkowników, zwiększać koszty eksploatacji i utrudniać efektywne wykorzystanie obiektów.

Wyniki ankiety wskazują, że problemy dotyczące stanu infrastruktury społecznej, obejmujące m.in. szkoły, instytucje kultury, obiekty sportowe i inne budynki publiczne, nie są postrzegane jako najważniejsze problemy obszaru. Najczęściej oceniano je jako zjawiska o niskim lub średnim natężeniu. Może to wskazywać, że potrzeby modernizacyjne koncentrują się przede wszystkim w wybranych obiektach, a nie w całej infrastrukturze publicznej.

W toku prac nad dokumentem zidentyfikowano potrzeby dotyczące części obiektów administracyjnych, ochrony zdrowia, edukacji, kultury i sportu. Obejmują one przede wszystkim stan techniczny niektórych elementów budynków, ograniczoną efektywność energetyczną, niedostosowanie pomieszczeń do aktualnych funkcji, bariery dostępności oraz potrzebę poprawy infrastruktury technicznej i zagospodarowania najbliższego otoczenia.

Potrzeby te dotyczą m.in. obiektów przy ul. Piłsudskiego 1, Armii Krajowej 3, Parkowej 1, Parkowej 3 i Parkowej 6, budynku przychodni przy ul. Piłsudskiego, budynków Urzędu Miasta oraz wybranych obiektów edukacyjnych, kulturalnych i sportowych. Ze względu na pełnione funkcje i położenie obiekty te stanowią istotny zasób obszaru rewitalizacji, którego wykorzystanie jest częściowo ograniczone przez stan techniczny, funkcjonalność lub dostępność.

Zdjęcie 5. Obiekt na ulicy Armii Krajowej

Źródło: fotografia własna.

Budynek administracyjny przy ul. Parkowej 6, użytkowany przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, wymaga dostosowania do aktualnych standardów technicznych, energetycznych i użytkowych. Potrzeby dotyczą również warunków obsługi mieszkańców, dostępności oraz sposobu zagospodarowania jego otoczenia.

Budynek dawnego dworca PKP należy do obiektów wymagających stopniowej poprawy stanu technicznego, funkcjonalności, efektywności energetycznej oraz dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Zdjęcie 6. Obiekt na ulicy Parkowej

Źródło: fotografia własna.

Problemy techniczne obszaru rewitalizacji dotyczą zarówno użytkowanych budynków publicznych, jak i obiektów oraz terenów, które nie wykorzystują obecnie w pełni swojego potencjału. Ich poprawa powinna prowadzić nie tylko do usunięcia usterek technicznych, lecz także do zwiększenia funkcjonalności, dostępności i możliwości pełnienia ważnych funkcji społecznych oraz publicznych.

Stan techniczny zabudowy mieszkaniowej

Problemy techniczne dotyczą również części zasobów mieszkaniowych. W badaniu ankietowym zły stan budynków mieszkalnych był najczęściej oceniany jako problem o umiarkowanym natężeniu.

Problemy mogą obejmować zużycie elewacji i części wspólnych, niski standard energetyczny, przestarzałe instalacje, ograniczoną dostępność oraz niedostosowanie budynków do potrzeb starzejącej się społeczności. W odpowiedziach otwartych zwracano uwagę m.in. na brak wind w budynkach wielokondygnacyjnych i wynikające z tego trudności osób starszych oraz osób o ograniczonej mobilności. Sygnalizowano również problemy związane z zarządzaniem częścią zasobu komunalnego.

Szczególne potrzeby modernizacyjne dotyczą zabudowy mieszkaniowej Osiedla Chemiczna, gdzie wskazano na pogorszony stan części budynków, potrzebę poprawy ich efektywności energetycznej, modernizację elewacji i części wspólnych oraz poprawę dostępności. Problemy techniczne współwystępują tam z trudnościami społecznymi, mieszkaniowymi i ekonomicznymi mieszkańców.

Dostępność budynków dla osób ze szczególnymi potrzebami

Istotnym problemem technicznym jest ograniczona dostępność części obiektów. Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano budynki publiczne, które są częściowo dostępne albo niedostępne dla osób z niepełnosprawnościami. Bariery mogą dotyczyć m.in. wejść do budynków, schodów, braku wind i podjazdów, zbyt wąskich przejść, niedostosowanych pomieszczeń oraz braku odpowiedniego oznakowania.

Problem ten ma szczególne znaczenie w kontekście starzenia się społeczności oraz większej niż przeciętnie w mieście liczby osób korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby. Ograniczona dostępność może utrudniać korzystanie z usług publicznych, udział w wydarzeniach i zajęciach oraz samodzielne funkcjonowanie mieszkańców.

Wyniki ankiety również wskazują na niedostosowanie części budynków publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów. Zagadnienie to powinno być uwzględniane przy modernizacji obiektów poprzez stopniową likwidację barier architektonicznych i stosowanie zasad projektowania uniwersalnego.

Efektywność energetyczna budynków

Stan techniczny części zabudowy wiąże się z potrzebą poprawy efektywności energetycznej. Niedostateczna izolacyjność przegród, zużyta stolarka, przestarzałe instalacje i nieefektywne systemy ogrzewania mogą powodować wysokie zużycie energii, zwiększać koszty funkcjonowania budynków oraz obniżać komfort ich użytkowników.

Problemy te dotyczą zarówno części zabudowy mieszkaniowej, jak i wybranych budynków użyteczności publicznej. W części obiektów zidentyfikowano potrzebę poprawy izolacyjności, modernizacji elewacji, stolarki, instalacji i infrastruktury technicznej. Szczególne znaczenie ma powiązanie działań energetycznych z poprawą funkcjonalności i dostępności budynków, tak aby modernizacja nie ograniczała się wyłącznie do zmniejszenia zużycia energii.

Powiązanie problemów technicznych ze sferą społeczną i przestrzenną

Problemy techniczne nie mają wyłącznie charakteru budowlanego. Zły stan lub ograniczona dostępność obiektów mogą zmniejszać jakość świadczonych usług, utrudniać uczestnictwo mieszkańców w życiu społecznym oraz pogłębiać wykluczenie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

Niska efektywność energetyczna zabudowy może zwiększać koszty jej utrzymania, a pogorszony stan części wspólnych budynków i ich otoczenia wpływać na estetykę, bezpieczeństwo i jakość życia mieszkańców. Modernizacja techniczna powinna być zatem powiązana z poprawą funkcjonalności, dostępności oraz sposobu wykorzystania obiektów.

Podsumowanie problemów i potrzeb w sferze technicznej

Problemy techniczne obszaru rewitalizacji dotyczą przede wszystkim stanu wybranych budynków publicznych i mieszkalnych, ograniczonej dostępności części obiektów oraz

potrzeby poprawy ich efektywności energetycznej i funkcjonalności. Nie występują one z jednakowym natężeniem na całym obszarze.

Dane wskaźnikowe wskazują, że problemy dotyczące stanu technicznego i dostępności budynków publicznych występują w trzech spośród czterech jednostek tworzących obszar rewitalizacji. Wyniki ankiety uzupełniają tę ocenę o problemy związane ze stanem części budynków mieszkalnych, zabytków oraz dostępnością obiektów dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.

Do najważniejszych potrzeb w sferze technicznej należy zaliczyć:

- poprawę stanu technicznego i funkcjonalności wybranych budynków publicznych;
- modernizację części zabudowy mieszkaniowej i jej części wspólnych;
- poprawę efektywności energetycznej budynków;
- stopniową likwidację barier architektonicznych;
- dostosowywanie obiektów do potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnościami;
- ochronę i właściwe wykorzystanie wybranych obiektów o wartości historycznej;
- nadawanie nowych funkcji wybranym niewykorzystywanym budynkom.

Działania techniczne powinny być prowadzone w powiązaniu z działaniami społecznymi, przestrzennymi i środowiskowymi. Pozwoli to nie tylko poprawić stan budynków, ale również zwiększyć dostępność usług, ograniczyć koszty eksploatacji oraz stworzyć lepsze warunki życia i aktywności mieszkańców całego obszaru rewitalizacji.

4.4. Sfera środowiskowa

Sfera środowiskowa obejmuje zagadnienia wpływające na zdrowie i jakość życia mieszkańców, w szczególności jakość powietrza, stan terenów zieleni, hałas komunikacyjny, efektywność energetyczną zabudowy, obecność wyrobów zawierających azbest oraz zdolność przestrzeni miejskiej do adaptacji do zmian klimatu.

Jakość powietrza i efektywność energetyczna

Jednym z istotnych problemów jest emisja zanieczyszczeń z przestarzałych źródeł ogrzewania. Analiza delimitacyjna wskazała na występowanie kotłów wymagających modernizacji, natomiast mieszkańcy w badaniu ankietowym zwracali uwagę na obecność tzw. „kopciuchów” oraz niezadowalającą jakość powietrza, szczególnie w sezonie grzewczym.

Problem ten pozostaje powiązany ze stanem i efektywnością energetyczną części zabudowy. Niski standard energetyczny budynków może zwiększać zużycie energii, koszty ogrzewania oraz emisję zanieczyszczeń.

Tereny zieleni i adaptacja do zmian klimatu

Mieszkańcy wskazywali również na niewystarczającą liczbę i jakość części terenów zieleni, potrzebę właściwej pielęgnacji drzew oraz uporządkowania terenów zaniedbanych. Zieleni

pełni nie tylko funkcję estetyczną i rekreacyjną, lecz także wpływa na lokalny mikroklimat, ogranicza przegrzewanie przestrzeni i sprzyja zatrzymywaniu wód opadowych.

Zidentyfikowane problemy wskazują na potrzebę podjęcia działań obejmujących w szczególności uporządkowanie i zagospodarowanie Parku Miejskiego, rozwój zieleni, nowe nasadzenia, ochronę bioróżnorodności oraz edukację ekologiczną. Zasadne jest również zagospodarowanie terenów przykolejowych jako zielonego korytarza miejskiego, z zastosowaniem rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury, zieleni retencyjnej oraz rodzimych gatunków roślin. Działania uzupełniające powinny objąć także Osiedle Chemiczna oraz teren po byłym młynie.

Hałas i zrównoważona mobilność

W części obszaru rewitalizacji występują uciążliwości związane z ruchem drogowym i kolejowym. Wyniki ankiety wskazują jednak, że hałas nie jest postrzegany jako jeden z głównych problemów środowiskowych, lecz jako zjawisko o lokalnym i umiarkowanym natężeniu. Powinien być uwzględniany przede wszystkim przy zagospodarowaniu terenów położonych w sąsiedztwie ważniejszych ciągów komunikacyjnych.

Pośrednio do ograniczenia emisji i hałasu może przyczynić się rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej. Brak spójnych tras rowerowych został wskazany w ankiecie jako jeden z bardziej widocznych problemów funkcjonalnych. Rozwój bezpiecznych połączeń może wspierać ograniczanie wykorzystania samochodów w krótkich podróżach oraz poprawiać dostępność terenów zieleni i rekreacji.

Wyroby zawierające azbest oraz stan wybranych terenów

Analiza delimitacyjna wykazała również obecność wyrobów zawierających azbest. Ich stopniowe usuwanie ma znaczenie dla bezpieczeństwa mieszkańców i poprawy stanu zabudowy. Problem ten powinien być ograniczany w ramach właściwych programów miejskich i dostępnych instrumentów wsparcia.

W odpowiedziach mieszkańców pojawiały się również kwestie związane z problemami w zakresie utrzymania czystości oraz niewystarczającym zagospodarowaniem wybranych przestrzeni, w tym terenów przykolejowych, Parku Miejskiego, Osiedla Chemiczna oraz terenu po byłym młynie. Zidentyfikowane problemy wskazują na potrzebę podjęcia działań służących poprawie stanu środowiskowego, estetyki i funkcjonalności tych obszarów.

Podsumowanie

Przeprowadzona analiza wskazuje na potrzebę podjęcia działań obejmujących rozwój zieleni i ochronę bioróżnorodności, poprawę efektywności energetycznej budynków, zagospodarowanie terenów zaniedbanych i zdegradowanych, zwiększenie retencji oraz rozwój mobilności pieszej i rowerowej. Działania te powinny być łączone z poprawą jakości przestrzeni publicznych i aktywizacją mieszkańców, tak aby ich efekty bezpośrednio przekładały się na poprawę warunków życia na obszarze rewitalizacji.

4.5. Potencjały obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji, pomimo koncentracji problemów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i technicznych, posiada również istotne zasoby, które mogą stanowić podstawę jego trwałego rozwoju. Potencjały te wynikają przede wszystkim z centralnego położenia obszaru, koncentracji instytucji i usług publicznych, obecności ważnych przestrzeni miejskich, walorów przyrodniczych i kulturowych Hajnówki oraz istniejącej aktywności mieszkańców i lokalnych podmiotów.

Obszar rewitalizacji zamieszkuje 5 648 osób, czyli 29,63% mieszkańców miasta, natomiast jego powierzchnia stanowi 13,96% powierzchni Hajnówki. Stosunkowo zwarta struktura przestrzenna oraz duża liczba mieszkańców sprawiają, że skoncentrowane działania mogą oddziaływać na znaczną część lokalnej społeczności. Jednocześnie obszar pełni funkcje ważne dla całego miasta, dlatego poprawa jego kondycji może przynieść korzyści również mieszkańcom pozostałych części Hajnówki.

Centralne położenie i koncentracja funkcji miejskich

Jednym z najważniejszych potencjałów jest centralne położenie znacznej części obszaru rewitalizacji oraz koncentracja funkcji administracyjnych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, zdrowotnych, handlowych i usługowych. Na obszarze znajdują się obiekty i instytucje wykorzystywane przez mieszkańców całego miasta, w tym Urząd Miasta, placówki oświatowe, Hajnowski Dom Kultury, Ośrodek Sportu i Rekreacji, obiekty ochrony zdrowia oraz inne jednostki świadczące usługi publiczne.

Istniejąca infrastruktura tworzy podstawę do rozwijania kompleksowej oferty społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i sportowej bez konieczności budowania całkowicie nowej sieci obiektów. Potencjał ten może być wykorzystywany poprzez poprawę stanu i funkcjonalności istniejących budynków, lepsze powiązanie instytucji z przestrzeniami publicznymi oraz szersze otwieranie obiektów na inicjatywy mieszkańców.

Potencjał społeczny i instytucjonalny

Istotnym zasobem obszaru są mieszkańcy, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, szkoły, instytucje kultury, jednostki miejskie oraz lokalni partnerzy społeczni i gospodarczy. Pomimo wskazywanych problemów dotyczących integracji i aktywności społecznej istnieją podmioty posiadające doświadczenie w organizacji wydarzeń, działań edukacyjnych, sportowych, kulturalnych i pomocowych.

Koncentracja instytucji oraz obecność różnych grup mieszkańców tworzą warunki do rozwijania współpracy międzypokoleniowej, wolontariatu, inicjatyw sąsiedzkich i działań animacyjnych. Szczególny potencjał wiąże się z możliwością włączania dzieci, młodzieży, seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz rodzin w przygotowanie i użytkowanie odnowionych przestrzeni.

Przestrzenie publiczne i tereny możliwe do lepszego wykorzystania

Obszar rewitalizacji obejmuje szereg przestrzeni o znaczeniu miejskim, których obecna funkcjonalność nie odpowiada w pełni ich możliwościom. Park Miejski posiada potencjał do pełnienia funkcji rekreacyjnych, społecznych, przyrodniczych, edukacyjnych i kulturalnych. Jego centralne położenie, istniejąca zieleń i powiązanie z miejskimi instytucjami umożliwiają stworzenie przestrzeni wykorzystywanej przez różne grupy mieszkańców oraz osoby odwiedzające miasto.

Duży potencjał posiada także rejon OSiR i Hajnowskiego Domu Kultury, gdzie koncentrują się funkcje sportowe, rekreacyjne i kulturalne. Lepsze powiązanie obiektów, terenów zieleni i przestrzeni wspólnych może stworzyć spójny obszar aktywności miejskiej, służący zarówno codziennemu korzystaniu, jak i organizacji wydarzeń o szerszym zasięgu.

Możliwości poprawy funkcjonalności występują również na Osiedlu Chemiczna. Zwarta zabudowa oraz istniejące przestrzenie wspólne umożliwiają rozwijanie miejsc odpoczynku, rekreacji i integracji sąsiedzkiej, powiązanych z poprawą warunków mieszkaniowych i aktywizacją mieszkańców.

Potencjał przestrzenny posiadają także teren po byłym młynie, okolice infrastruktury kolejowej oraz inne obszary, które utraciły dotychczasowe funkcje albo pozostają niewystarczająco zagospodarowane. Ich położenie i powierzchnia umożliwiają nadanie im nowych funkcji społecznych, rekreacyjnych, środowiskowych lub usługowych.

Istotny potencjał społeczny i kulturowy posiada budynek dawnego dworca PKP, w którym prowadzona jest działalność kulturalna i edukacyjna. Położenie obiektu w sąsiedztwie stacji kolejowej oraz terenów przykolejowych sprzyja rozwijaniu funkcji społecznych, kulturalnych i integracyjnych oraz popularyzacji kolejowego dziedzictwa miasta.

Walory przyrodnicze i potencjał środowiskowy

Położenie Hajnówki w sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej stanowi jeden z najważniejszych potencjałów rozwojowych miasta. Walory przyrodnicze mogą być wykorzystywane nie tylko w turystyce, lecz także w edukacji ekologicznej, promocji zdrowego stylu życia, kształtowaniu lokalnej tożsamości oraz rozwijaniu atrakcyjnych terenów rekreacyjnych.

Na obszarze rewitalizacji występują tereny zieleni posiadające znaczenie dla lokalnego mikroklimatu, retencji wód, bioróżnorodności i jakości wypoczynku. Park Miejski, tereny przykolejowe, zieleń osiedlowa oraz przestrzenie przy obiektach publicznych mogą tworzyć bardziej spójny system zieleni miejskiej. Potencjał ten może być rozwijany poprzez właściwe utrzymanie zieleni, nowe nasadzenia, ochronę istniejącego drzewostanu oraz stosowanie rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury.

Dziedzictwo kulturowe i lokalna tożsamość

Hajnówka posiada rozpoznawalną tożsamość opartą na wielokulturowości, tradycjach pogranicza, dziedzictwie społeczności białoruskiej i prawosławnej oraz powiązaniu miasta z

Puszczą Białowieską. Zasoby te mogą być wykorzystywane w działaniach społecznych, edukacyjnych, kulturalnych, turystycznych i gospodarczych.

Szczególne znaczenie ma ul. ks. Ignacego Wierobieja, posiadająca funkcje handlowe, usługowe, społeczne i historyczne. Istniejące wydarzenia, w tym Dzień Ulicy Wierobieja, stanowią podstawę do dalszego wzmacniania lokalnej tożsamości, promocji dziedzictwa oraz aktywizacji przedsiębiorców, twórców i mieszkańców.

Istotny potencjał kulturowy i edukacyjny posiada Miejska Biblioteka Publiczna, której zasoby i działalność mogą wspierać dokumentowanie historii miasta, edukację regionalną oraz działania międzypokoleniowe. Zgromadzone zbiory, fotografie, dokumenty i wspomnienia mieszkańców mogą służyć popularyzacji lokalnego dziedzictwa i wzmacnianiu tożsamości mieszkańców.

Potencjał kulturowy może być również rozwijany poprzez wykorzystanie przestrzeni publicznych do organizacji wydarzeń, prezentacji lokalnej historii, promocji rękodzieła, produktów lokalnych oraz działalności twórczej.

Potencjał gospodarczy i usługowy

Centralna część obszaru rewitalizacji charakteryzuje się koncentracją handlu i usług. Istniejące podmioty gospodarcze, lokale usługowe oraz ruch mieszkańców korzystających z instytucji miejskich tworzą podstawę do wzmacniania funkcji gospodarczych centrum.

Możliwości rozwojowe dotyczą przede wszystkim mikroprzedsiębiorczości, lokalnego handlu, usług, gastronomii, rzemiosła, turystyki, działalności kulturalnej i kreatywnej. Potencjał ten może być wzmacniany przez poprawę jakości przestrzeni publicznych, organizację wydarzeń, promocję produktów lokalnych oraz współpracę przedsiębiorców, właścicieli nieruchomości, instytucji kultury i organizacji społecznych.

Istotnym zasobem są również wybrane budynki i lokale, których lepsze wykorzystanie może umożliwić rozwój nowych funkcji społecznych, usługowych lub gospodarczych. Należy jednak traktować je jako uzupełniający potencjał, zależny od stanu technicznego, sytuacji własnościowej oraz rzeczywistych potrzeb lokalnych.

Potencjał istniejącej zabudowy i infrastruktury

Na obszarze znajdują się obiekty, które mimo pogorszonego stanu technicznego lub ograniczonej funkcjonalności posiadają korzystne położenie i istniejące zaplecze infrastrukturalne. Dotyczy to zarówno części budynków publicznych i mieszkaniowych, jak również obiektów niewykorzystywanych, np. dawnej kotłowni.

Poprawa ich stanu oraz nadanie nowych lub rozszerzonych funkcji pozwala wykorzystać istniejące zasoby miasta, ograniczyć proces degradacji i dostosować infrastrukturę do aktualnych potrzeb mieszkańców. Potencjał ten jest szczególnie istotny w przypadku obiektów położonych w centrum oraz w sąsiedztwie ważnych przestrzeni publicznych.

Podsumowanie potencjałów

Najważniejsze potencjały obszaru rewitalizacji wynikają z:

- centralnego położenia i zwartej struktury obszaru;
- koncentracji instytucji, usług publicznych oraz infrastruktury społecznej;
- obecności ważnych przestrzeni miejskich, terenów zieleni i obiektów możliwych do lepszego wykorzystania;
- walorów przyrodniczych związanych z sąsiedztwem Puszczy Białowieskiej;
- wielokulturowego dziedzictwa i rozpoznawalnej tożsamości Hajnówki;
- funkcjonowania lokalnych organizacji, instytucji, przedsiębiorców i grup mieszkańców;
- możliwości rozwoju handlu, usług, rzemiosła, turystyki i działalności twórczej;
- istniejącej zabudowy i infrastruktury, której modernizacja może zwiększyć zakres i jakość dostępnych usług.

Wykorzystanie zidentyfikowanych zasobów może wspierać ograniczanie problemów obszaru rewitalizacji oraz wzmocniać jego funkcje społeczne, gospodarcze, przestrzenne i środowiskowe. Szczególne znaczenie będzie miało łączenie potencjałów przestrzennych i infrastrukturalnych z aktywnością mieszkańców, instytucji, organizacji społecznych i przedsiębiorców.

5. Wizja obszaru rewitalizacji

Wizja obszaru rewitalizacji przedstawia oczekiwany stan tego obszaru w 2035 r., osiągnięty w wyniku prowadzenia spójnych i wzajemnie uzupełniających się działań społecznych, gospodarczych, przestrzennych, środowiskowych i technicznych. Odnosi się ona do całego obszaru rewitalizacji, traktowanego jako jedna funkcjonalnie powiązana część miasta, obejmująca Centrum–Millenium, Lipową II–Chopina, Czworaki–Majdan oraz Chemiczną.

Wizja obszaru rewitalizacji Miasta Hajnówka w 2035 roku

W 2035 r. obszar rewitalizacji Hajnówki jest spójną, dostępną i przyjazną częścią miasta, zapewniającą mieszkańcom dobre warunki do życia, pracy, rozwoju i aktywnego spędzania czasu. Odnowione budynki, atrakcyjne przestrzenie publiczne i tereny zieleni tworzą bezpieczne oraz funkcjonalne otoczenie, dostępne dla osób w różnym wieku i o różnych potrzebach.

Mieszkańcy chętnie uczestniczą w życiu społecznym, kulturalnym i sportowym, podejmują inicjatywy sąsiedzkie oraz mają poczucie wpływu na swoje otoczenie. Rozwinięta oferta usług społecznych, edukacyjnych, rekreacyjnych i opiekuńczych sprzyja integracji międzypokoleniowej, ogranicza samotność i wspiera osoby wymagające szczególnej pomocy.

Obszar wykorzystuje swoje centralne położenie, istniejącą infrastrukturę, lokalną przedsiębiorczość, dziedzictwo kulturowe oraz powiązanie Hajnówki z Puszczą Białowieską. Jest miejscem atrakcyjnym dla mieszkańców, lokalnych przedsiębiorców i osób odwiedzających miasto, a jego rozwój odbywa się z poszanowaniem środowiska i lokalnej tożsamości.

Realizacja wizji będzie oznaczała stopniowe ograniczanie problemów społecznych i gospodarczych, w szczególności problemów materialnych oraz osłabienia więzi społecznych. Jednocześnie tworzone będą warunki sprzyjające podnoszeniu kompetencji mieszkańców oraz podejmowaniu inicjatyw lokalnych.

Poprawie ulegnie jakość i dostępność przestrzeni publicznych, które będą tworzyć spójną sieć miejsc wypoczynku, rekreacji, integracji, kultury i edukacji. Lepsze połączenia piesze i rowerowe ułatwią korzystanie z usług, instytucji i terenów zieleni. Modernizacja budynków publicznych i mieszkalnych zwiększy komfort użytkowania, ograniczy koszty eksploatacji oraz poprawi dostępność dla seniorów i osób ze szczególnymi potrzebami. Ważnym elementem będzie również poprawa warunków mieszkaniowych i jakości przestrzeni wspólnych. Obszar będzie lepiej wykorzystywał swoje walory przyrodnicze i kulturowe. Rozwój terenów zieleni, bioróżnorodności oraz lokalnej przedsiębiorczości, usług, rzemiosła i działalności twórczej przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności obszaru.

Osiągnięcie wizji będzie wymagało łączenia działań infrastrukturalnych z ofertą społeczną, edukacyjną, kulturalną, sportową i gospodarczą, tak aby odnowione przestrzenie i obiekty były rzeczywiście wykorzystywane przez mieszkańców.

6. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań zostały określone na podstawie pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji, zidentyfikowanych problemów i potrzeb mieszkańców, lokalnych potencjałów oraz przyjętej wizji obszaru do 2035 r. Odnoszą się one do całego obszaru rewitalizacji, traktowanego jako jedna funkcjonalnie powiązana część miasta.

Przyjęty układ celów uwzględnia wzajemne zależności pomiędzy problemami społecznymi, gospodarczymi, przestrzenno-funkcjonalnymi, technicznymi i środowiskowymi. Zakłada jednocześnie prowadzenie działań społecznych i gospodarczych, poprawę jakości przestrzeni i infrastruktury oraz wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych Hajnówki.

Cel główny

Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez wzmacnianie aktywności społecznej i gospodarczej, poprawę jakości i dostępności przestrzeni oraz modernizację infrastruktury z poszanowaniem środowiska i lokalnej tożsamości.

Realizacja celu głównego będzie następowała poprzez trzy wzajemnie powiązane cele rewitalizacji.

Cel 1. Aktywna, zintegrowana i rozwijająca się społeczność

Cel odpowiada na problemy związane z odpływem młodych mieszkańców, starzeniem się społeczności, trudnościami materialnymi i zawodowymi, ograniczonym poziomem integracji oraz niewystarczającym uczestnictwem mieszkańców w życiu społecznym, kulturalnym i sportowym.

Działania będą służyły wzmacnianiu więzi społecznych, zwiększaniu aktywności mieszkańców oraz poprawie możliwości ich rozwoju zawodowego i społecznego. Ważne będzie dostosowanie oferty do potrzeb różnych grup, w szczególności dzieci i młodzieży, seniorów, osób samotnych, osób ze szczególnymi potrzebami oraz mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Kierunki działań

1. Rozwijanie działań integracyjnych, sąsiedzkich i międzypokoleniowych.
2. Zwiększanie uczestnictwa mieszkańców w kulturze, sporcie, rekreacji i edukacji.
3. Rozwijanie atrakcyjnej oferty dla dzieci i młodzieży oraz wspieranie ich aktywności i więzi z miastem.
4. Rozwijanie dostępnej oferty aktywizującej, integracyjnej i wspierającej dla seniorów, osób samotnych oraz osób ze szczególnymi potrzebami.
5. Wspieranie organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, wolontariatu oraz inicjatyw oddolnych i sąsiedzkich.
6. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców oraz rozwijanie ich kompetencji i kwalifikacji.

7. Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, handlu, usług, rzemiosła i ekonomii społecznej.
8. Rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi, szkołami, przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi i mieszkańcami.

Cel 2. Dostępna, funkcjonalna i atrakcyjna przestrzeń do życia i aktywności

Cel odpowiada na problemy dotyczące stanu i funkcjonalności części przestrzeni publicznych, ograniczonej dostępności, niewystarczającej jakości miejsc rekreacji i integracji, występowania barier architektonicznych, stanu wybranych budynków publicznych i mieszkalnych oraz braku spójnych połączeń pieszych i rowerowych.

Obszar rewitalizacji posiada jednocześnie ważne przestrzenie i obiekty o dużym potencjale społecznym i funkcjonalnym. Ich uporządkowanie, poprawa dostępności i lepsze wykorzystanie mogą przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, zwiększenia aktywności oraz wzmocnienia funkcji centrum miasta. Istotne będzie przy tym łączenie modernizacji budynków i przestrzeni z rozwojem funkcji społecznych, rekreacyjnych, kulturalnych i usługowych.

Kierunki działań

1. Poprawa jakości, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.
2. Rozwój dostępnych miejsc wypoczynku, rekreacji, sportu, kultury i integracji mieszkańców.
3. Porządkowanie terenów zdegradowanych oraz nadawanie nowych funkcji wybranym przestrzeniom i obiektom.
4. Poprawa warunków mieszkaniowych oraz jakości przestrzeni wspólnych i osiedlowych.
5. Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności budynków publicznych, edukacyjnych, społecznych i administracyjnych.
6. Stopniowa likwidacja barier architektonicznych oraz stosowanie zasad projektowania uniwersalnego.
7. Rozwój bezpiecznych i spójnych połączeń pieszych i rowerowych pomiędzy miejscami zamieszkania, usługami, instytucjami i terenami aktywności.
8. Poprawa bezpieczeństwa, oświetlenia i czytelności przestrzeni publicznych oraz ciągów komunikacyjnych.
9. Wzmacnianie funkcji społecznych, handlowych, usługowych i kulturalnych centrum miasta.

Cel 3. Zielony i odporny obszar rozwijający lokalne dziedzictwo

Cel odpowiada na problemy związane z jakością powietrza, energochłonnością części zabudowy, stanem i sposobem zagospodarowania terenów zieleni oraz niewystarczającym wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

Podstawowym potencjałem obszaru jest położenie Hajnówki w sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej, obecność terenów zieleni, wielokulturowe dziedzictwo miasta oraz działalność lokalnych instytucji kultury. Potencjały te mogą być wykorzystywane w działaniach środowiskowych, edukacyjnych, społecznych, turystycznych i gospodarczych.

Kierunki działań

1. Ochrona, uporządkowanie i rozwój terenów zieleni miejskiej.
2. Zachowanie wartościowego drzewostanu, rozwijanie nowych nasadzeń oraz zwiększanie bioróżnorodności.
3. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i zwiększanie możliwości retencji wód opadowych.
4. Poprawa efektywności energetycznej wybranych budynków oraz ograniczanie związanej z nimi emisji zanieczyszczeń.
5. Rozwijanie edukacji ekologicznej oraz promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.
6. Ochrona, dokumentowanie i popularyzacja lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz historii miasta.
7. Wykorzystywanie zasobów instytucji kultury do rozwijania edukacji regionalnej, aktywności mieszkańców i integracji międzypokoleniowej.
8. Wykorzystywanie walorów przyrodniczych i kulturowych w działaniach edukacyjnych, społecznych, turystycznych i gospodarczych.

Powiązanie celów rewitalizacji

Przyjęte cele i kierunki działań wzajemnie się uzupełniają. Aktywizacja mieszkańców wymaga dostępnych miejsc spotkań i odpowiedniej infrastruktury, natomiast odnowione przestrzenie i obiekty powinny być wypełnione trwałą ofertą społeczną, edukacyjną, kulturalną, sportową i gospodarczą. Poprawa stanu budynków i ich efektywności energetycznej wpływa zarówno na jakość usług i warunki mieszkaniowe, jak również na ograniczenie kosztów użytkowania oraz poprawę jakości środowiska.

Cele będą realizowane poprzez podstawowe i uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz inne działania miasta i partnerów lokalnych. Ich łączne oddziaływanie ma prowadzić do stopniowego ograniczania zidentyfikowanych problemów, wykorzystania lokalnych potencjałów i osiągnięcia przyjętej wizji obszaru rewitalizacji.

7. Przedsięwzięcia rewitalizacji

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne stanowią podstawowy instrument realizacji celów i kierunków działań określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Hajnówka do roku 2035. Zostały przygotowane w odpowiedzi na problemy, potrzeby i potencjały zidentyfikowane w diagnozie obszaru rewitalizacji oraz przy uwzględnieniu oczekiwań mieszkańców i możliwości rozwojowych miasta.

Zakres przedsięwzięć obejmuje zarówno inwestycje służące poprawie jakości przestrzeni publicznych, infrastruktury społecznej, edukacyjnej i technicznej, jak również projekty społeczne i gospodarcze ukierunkowane na aktywizację mieszkańców, wzmacnianie więzi społecznych, rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz tworzenie warunków, które mogą zachęcać młode osoby do wiązania swojej przyszłości z Hajnówką. Przedsięwzięcia te tworzą wzajemnie uzupełniający się zestaw projektów, sprzyjający osiągnięciu trwałych zmian społecznych, przestrzennych, gospodarczych, środowiskowych i technicznych.

Przedsięwzięcia podstawowe mają kluczowe znaczenie dla realizacji GPR i są bezpośrednio powiązane z jego celami. Ich realizacja będzie prowadzona z uwzględnieniem zasad komplementarności, dostępności, partnerstwa oraz koncentracji działań na obszarze rewitalizacji.

Projekty podstawowe:

- P1. Rewitalizacja Parku Miejskiego w Hajnówce wraz z rozwojem funkcji społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych
- P2. Kompleksowa rewitalizacja Osiedla Chemiczna
- P3. Rozwój przestrzeni aktywności społecznej, sportowej i kulturalnej w rejonie OSiR i HDK
- P4. Adaptacja budynku po kotłowni dla społeczności lokalnej
- P5. Rewitalizacja terenu po byłym młynie przy ul. 3 Maja
- P6. Hajnówka aktywna społecznie – program integracji i aktywizacji mieszkańców
- P7. Program wsparcia młodzieży i przeciwdziałania odpływowi mieszkańców
- P8. Program wsparcia lokalnej gospodarki i aktywizacji zawodowej
- P9. Poprawa estetyki i funkcjonalności terenów w okolicy Żabia Górka
- P10. Rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej i dostępności
- P11. Modernizacja infrastruktury edukacyjnej
- P12. Rewitalizacja budynków zdegradowanych w centrum miasta
- P13. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej
- P14. Kompleksowa modernizacja budynku administracyjnego przy ul. Parkowa 6
- P15. Rewitalizacja ul. Ks. Ignacego Wierobieja
- P16. Projekt rewitalizacji terenów przy ul. Dworcowej i Łagodnej w Hajnówce
- P17. Rakowiecki – centrum lokalnej tożsamości i edukacji
- P18. Rewitalizacja i zagospodarowanie budynku dawnego dworca PKP wraz z rozwojem funkcji kulturalnych

Projekty uzupełniające:

U1. Blisko siebie – program przeciwdziałania samotności i wzmacniania dobrostanu mieszkańców

U2. Zielona Hajnówka – edukacja ekologiczna i społeczne działania na rzecz otoczenia

U3. Aktywna Hajnówka – program zdrowia i aktywności mieszkańców

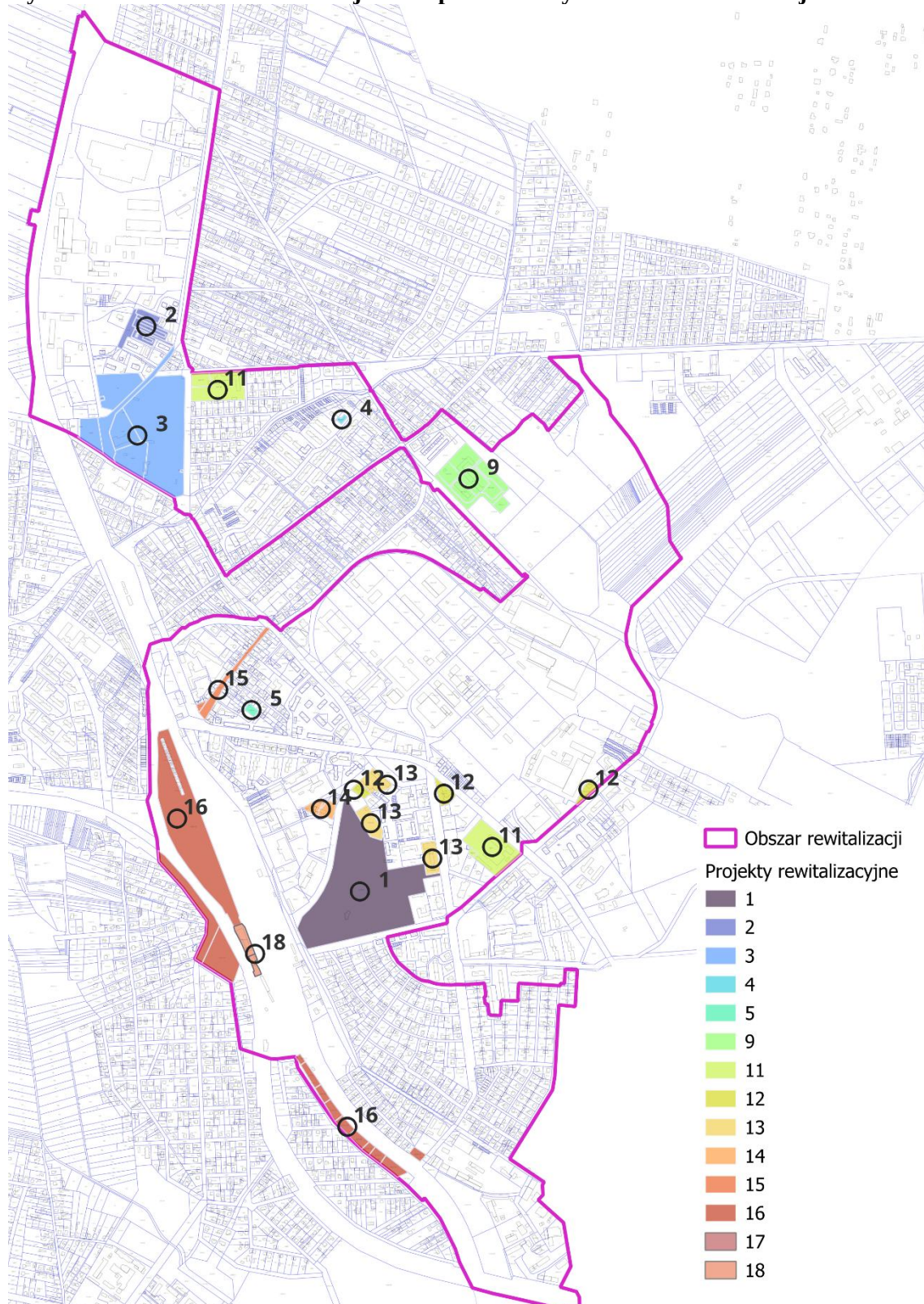
U4. Hajnówka bez azbestu – program bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest

W celu zobrazowania przestrzennego wymiaru planowanych działań poniżej przedstawiono poglądowy rozkład przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji. Rysunek prezentuje kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych oraz lokalizację tych projektów, które można przypisać do konkretnych miejsc, obiektów lub terenów.

Na rysunku ujęto przede wszystkim przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym i przestrzennym, związane z modernizacją budynków, zagospodarowaniem przestrzeni publicznych, rozwojem terenów zieleni, poprawą dostępności oraz nadawaniem nowych funkcji wybranym obszarom. Ich rozmieszczenie pokazuje najważniejsze punkty i strefy interwencji na obszarze rewitalizacji.

Jednocześnie należy podkreślić, że nie wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają charakter punktowy i możliwy do jednoznacznego przedstawienia na mapie. Dotyczy to w szczególności projektów społecznych, edukacyjnych i aktywizacyjnych, które będą realizowane na całym obszarze rewitalizacji, a w zależności od specyfiki danego działania również w różnych obiektach i przestrzeniach objętych programem.

Rysunek 6. Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

7.1. Przedsięwzięcia podstawowe

P1. Rewitalizacja Parku Miejskiego w Hajnówce wraz z rozwojem funkcji społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych

Cele projektu

Celem projektu jest kompleksowa rewitalizacja Parku Miejskiego w Hajnówce poprzez poprawę jakości przestrzeni publicznej, rozwój funkcji rekreacyjnych, społecznych i edukacyjnych oraz zwiększenie dostępności i atrakcyjności terenu dla mieszkańców wszystkich grup wiekowych.

Projekt ma przyczynić się do integracji społecznej mieszkańców, zwiększenia aktywności społecznej i rekreacyjnej oraz poprawy jakości życia na obszarze rewitalizacji. Ważnym elementem przedsięwzięcia będzie stworzenie wielofunkcyjnej przestrzeni służącej zarówno codziennemu wypoczynkowi mieszkańców, jak również organizacji wydarzeń społecznych, edukacyjnych i kulturalnych.

Projekt zakłada także rozwój funkcji przyrodniczych i edukacyjnych parku poprzez wykorzystanie potencjału lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego miasta oraz stworzenie przestrzeni promującej edukację ekologiczną i lokalną tożsamość.

Uzasadnienie projektu

Projekt odpowiada na zidentyfikowane w diagnozie problemy związane z niską jakością przestrzeni publicznych, niewystarczającą liczbą i jakością miejsc rekreacji i integracji mieszkańców oraz potrzebą rozwoju terenów zieleni miejskiej. W badaniach ankietowych mieszkańcy wskazywali konieczność kompleksowej rewitalizacji Parku Miejskiego, rozwoju małej infrastruktury, tworzenia miejsc wypoczynku oraz poprawy estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.

Park Miejski stanowi jedną z najważniejszych przestrzeni publicznych w mieście, jednak obecny stan infrastruktury oraz zagospodarowania ogranicza jego potencjał społeczny, rekreacyjny i edukacyjny. Realizacja projektu przyczyni się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, takim jak niski poziom integracji mieszkańców, ograniczona aktywność społeczna i rekreacyjna oraz niewystarczająca oferta przestrzeni sprzyjających spędzaniu czasu wolnego.

Projekt ma charakter kompleksowy i obejmuje działania infrastrukturalne, środowiskowe oraz społeczne. Istotnym elementem przedsięwzięcia będzie:

- modernizacja infrastruktury parkowej i poprawa jakości przestrzeni publicznych,
- rozwój terenów zieleni oraz ochrona bioróżnorodności,
- tworzenie nowych przestrzeni rekreacyjnych i integracyjnych,
- rozwój funkcji edukacyjnych,
- poprawa dostępności i bezpieczeństwa użytkowników parku,
- rozwój oferty wydarzeń społecznych i kulturalnych.

Projekt wpisuje się również w działania związane z edukacją ekologiczną i promocją lokalnego dziedzictwa przyrodniczego. Zrewitalizowany park może stanowić naturalne rozszerzenie działalności edukacyjnej związanej z tematyką Puszczy Białowieskiej i lokalnej przyrody.

Zakres projektu

Projekt obejmuje kompleksową rewitalizację Parku Miejskiego w Hajnówce, w tym m.in.:

- modernizację i uporządkowanie przestrzeni parkowej,
- budowę i modernizację alejek parkowych,
- rozwój małej architektury (ławki, kosze, oświetlenie, stojaki rowerowe),
- utworzenie „Czytających ławek” zawierających elementy edukacyjne i historyczne związane z Hajnówką,
- budowę stref rekreacyjnych i aktywności fizycznej,
- utworzenie placu zabaw o charakterze edukacyjno-przyrodniczym,
- rozwój terenów zieleni oraz nowe nasadzenia,
- utworzenie miejsc integracji i wypoczynku mieszkańców,
- poprawę dostępności przestrzeni dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- działania związane z poprawą estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej.

Odbiorcy/beneficjenci projektu

Odbiorcami projektu będą przede wszystkim mieszkańcy miasta Hajnówka, w szczególności dzieci i młodzież, seniorzy, rodziny z dziećmi oraz osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z niepełnosprawnościami. Zrewitalizowana przestrzeń Parku Miejskiego będzie służyła jako ogólnodostępne miejsce integracji społecznej, rekreacji i wypoczynku, sprzyjające aktywnemu spędzaniu czasu wolnego oraz budowaniu więzi społecznych. Beneficjentami projektu będą również organizacje społeczne, instytucje kultury oraz podmioty realizujące działania edukacyjne, społeczne i animacyjne na terenie miasta. Projekt będzie oddziaływał także na osoby odwiedzające miasto, w tym turystów, poprzez poprawę estetyki i funkcjonalności jednej z kluczowych przestrzeni publicznych Hajnówki.

Szacowana wartość

10 000 000,00 zł

Okres realizacji

2027–2030

Wskaźnik

- liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych – 1 szt.,
- powierzchnia zagospodarowanych terenów zieleni – 2 ha,
- liczba nowych elementów małej architektury – 10 szt.,
- liczba utworzonych obiektów infrastruktury rekreacyjnej – 2 szt.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Realizacja projektu przyczyni się do ograniczenia zidentyfikowanych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji poprzez stworzenie dostępnej przestrzeni sprzyjającej integracji mieszkańców, aktywności międzypokoleniowej oraz organizacji działań społecznych, edukacyjnych i kulturalnych.

Projekt będzie wspierał realizację:

- Celu 1 poprzez tworzenie warunków do aktywności społecznej, rekreacyjnej, edukacyjnej i międzypokoleniowej;
- Celu 2 poprzez poprawę jakości, estetyki, bezpieczeństwa, funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznej;
- Celu 3 poprzez rozwój terenów zieleni, nowe nasadzenia, wspieranie bioróżnorodności oraz rozwijanie edukacji ekologicznej.

Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie:

- protokołów odbioru wykonanych robót i elementów infrastruktury;
- dokumentacji technicznej i powykonawczej;
- sprawozdań z realizacji zaplanowanych działań;
- harmonogramów i programów wydarzeń;
- dokumentacji fotograficznej.

Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące

Podmiot odpowiedzialny: Gmina Miejska Hajnówka

Podmioty współpracujące: Hajnowski Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne miasta, mieszkańcy i partnerzy społeczni.

Zakres terytorialny/lokalizacja

Park Miejski w Hajnówce, działka nr 1502/47.

Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami

Projekt jest powiązany z przedsięwzięciami dotyczącymi:

- rozwoju terenów zieleni miejskiej,
- poprawy jakości przestrzeni publicznych,
- rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i społecznej,
- działań aktywizacji społecznej mieszkańców,
- rozwoju infrastruktury pieszo-rowerowej.

Projekt stanowi kontynuację działań planowanych we wcześniejszych dokumentach rewitalizacyjnych miasta.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach projektu zastosowane zostaną rozwiązania zapewniające dostępność architektoniczną i funkcjonalną przestrzeni, w tym:

- dostosowanie alejek i ciągów komunikacyjnych do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością,
- montaż elementów małej architektury dostosowanych do potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnościami,
- odpowiednie oznakowanie przestrzeni,
- zapewnienie bezprogowych ciągów pieszych,
- zastosowanie rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo i komfort użytkowników.

P2. Kompleksowa rewitalizacja Osiedla Chemiczna

Cele projektu

Celem projektu jest kompleksowa rewitalizacja Osiedla Chemiczna w Hajnówce poprzez zintegrowane działania infrastrukturalne, przestrzenne i społeczne ukierunkowane na poprawę jakości życia mieszkańców oraz ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych i przestrzennych występujących na obszarze rewitalizacji.

Projekt zakłada jednoczesną realizację działań związanych z poprawą stanu technicznego zabudowy mieszkaniowej, zwiększeniem efektywności energetycznej budynków oraz kompleksowym zagospodarowaniem przestrzeni i terenów wspólnych. Istotnym elementem przedsięwzięcia będzie również rozwój funkcji społecznych i integracyjnych poprzez tworzenie przestrzeni sprzyjających budowaniu więzi sąsiedzkich, aktywizacji mieszkańców oraz poprawie dostępności i estetyki otoczenia.

Projekt ma na celu:

- poprawę warunków mieszkaniowych mieszkańców,
- zwiększenie efektywności energetycznej zabudowy,
- poprawę jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych,
- rozwój terenów zieleni oraz miejsc integracji społecznej,
- zwiększenie aktywności mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- poprawę bezpieczeństwa i estetyki przestrzeni osiedlowej,
- wzmacnianie lokalnej integracji i aktywności społecznej mieszkańców.

Uzasadnienie projektu

Projekt odpowiada na zidentyfikowane w diagnozie problemy społeczne, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne występujące na obszarze Osiedla Chemiczna. W badaniach ankietowych mieszkańcy wskazywali przede wszystkim potrzebę poprawy jakości zasobów mieszkaniowych, estetyki przestrzeni osiedlowych oraz tworzenia funkcjonalnych miejsc integracji i rekreacji. Zwracano również uwagę na niski poziom jakości przestrzeni publicznych, niewystarczające zagospodarowanie terenów wspólnych oraz potrzebę zwiększenia dostępności i bezpieczeństwa przestrzeni osiedlowej.

Obszar Osiedla Chemiczna charakteryzuje się występowaniem zabudowy mieszkaniowej wymagającej stopniowej poprawy stanu technicznego oraz niewystarczającym poziomem zagospodarowania terenów wspólnych. Problemy infrastrukturalne współwystępują z problemami społecznymi, w tym ograniczoną integracją mieszkańców oraz niewystarczającą liczbą przestrzeni sprzyjających aktywności społecznej i sąsiedzkiej.

Projekt ma charakter zintegrowany i obejmuje równoczesną realizację działań:

- technicznych i infrastrukturalnych – związanych z modernizacją budynków mieszkalnych oraz poprawą ich efektywności energetycznej,
- przestrzennych i środowiskowych – obejmujących zagospodarowanie przestrzeni wspólnych, rozwój zieleni oraz poprawę estetyki otoczenia,

- społecznych – ukierunkowanych na aktywizację mieszkańców, integrację społeczną oraz wzmacnianie więzi sąsiedzkich.

Kompleksowy charakter projektu pozwoli na osiągnięcie trwałych efektów rewitalizacyjnych zarówno w sferze przestrzennej, jak i społecznej, przyczyniając się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz ograniczenia procesów degradacji obszaru.

Zakres projektu

Projekt obejmuje kompleksową rewitalizację Osiedla Chemiczna poprzez realizację wzajemnie powiązanych działań infrastrukturalnych, przestrzennych i społecznych.

1. Działania infrastrukturalne i techniczne

- modernizacja i poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych,
- poprawa efektywności energetycznej zabudowy,
- modernizacja elewacji i części wspólnych budynków,
- poprawa dostępności budynków dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- modernizacja infrastruktury technicznej obsługującej osiedle.

2. Działania przestrzenne i środowiskowe

- zagospodarowanie przestrzeni i terenów wspólnych,
- budowa i modernizacja ciągów pieszych oraz dojść do budynków,
- stworzenie i wyposażenie placu zabaw dla dzieci,
- rozwój terenów zieleni i nowych nasadzeń,
- utworzenie miejsc integracji i odpoczynku mieszkańców,
- montaż elementów małej architektury (ławki, kosze, oświetlenie, stojaki rowerowe),
- poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni osiedlowej,
- zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników przestrzeni.

3. Działania społeczne

- działania aktywizujące i integrujące mieszkańców osiedla,
- organizacja wydarzeń i inicjatyw sąsiedzkich,
- działania animacyjne i edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży i seniorów,
- wspieranie aktywności lokalnej mieszkańców,
- działania wzmacniające więzi społeczne i odpowiedzialność za wspólną przestrzeń,
- realizacja inicjatyw społecznych związanych z zagospodarowaniem i użytkowaniem przestrzeni wspólnych.

Odbiorcy/beneficjenci projektu

Odbiorcami projektu będą przede wszystkim mieszkańcy Osiedla Chemiczna oraz pozostali mieszkańcy miasta Hajnówka korzystający z przestrzeni osiedlowych. Beneficjentami projektu będą w szczególności rodziny z dziećmi, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Zrewitalizowana przestrzeń osiedlowa będzie sprzyjała integracji mieszkańców, poprawie jakości życia oraz zwiększeniu aktywności społecznej i sąsiedzkiej.

Szacowana wartość

8 000 000,00 zł
Okres realizacji
2027–2031
Wskaźnik
- liczba zmodernizowanych budynków mieszkalnych – 4 szt., - powierzchnia zrewitalizowanej przestrzeni osiedlowej – 1ha, - liczba utworzonych lub zmodernizowanych przestrzeni wspólnych – 3 szt., - liczba nowych elementów małej architektury – 10 szt.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji
Rezultatem projektu będzie poprawa jakości zasobów mieszkaniowych oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni osiedlowej. Projekt przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców, zwiększenia poziomu integracji społecznej oraz ograniczenia degradacji przestrzennej obszaru. Projekt będzie wspierał realizację: - Celu 1 poprzez rozwijanie działań integracyjnych, sąsiedzkich i międzypokoleniowych, aktywizację mieszkańców oraz wspieranie inicjatyw lokalnych; - Celu 2 poprzez poprawę warunków mieszkaniowych, stanu technicznego i dostępności budynków, jakości przestrzeni wspólnych, bezpieczeństwa oraz infrastruktury pieszej; - Celu 3 poprzez poprawę efektywności energetycznej zabudowy, rozwój terenów zieleni, nowe nasadzenia oraz ograniczanie emisyjności budynków. Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie: - protokołów odbioru wykonanych robót; - dokumentacji technicznej i powykonawczej; - sprawozdań z realizacji działań infrastrukturalnych, przestrzennych i społecznych; - dokumentacji dotyczącej zakresu modernizacji budynków i infrastruktury technicznej; - informacji o powierzchni zagospodarowanych terenów wspólnych i terenów zieleni; - zestawień dotyczących wykonanych nasadzeń, elementów małej architektury i infrastruktury rekreacyjnej.
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące
Podmiot odpowiedzialny: Gmina Miejska Hajnówka Podmioty współpracujące: wspólnoty mieszkaniowe, zarządcy nieruchomości, organizacje społeczne, mieszkańcy osiedla, jednostki organizacyjne miasta.
Zakres terytorialny/lokalizacja
Osiedle Chemiczna w Hajnówce, obejmujące działki nr: 1/25, 1/27, 1/219, 1/222, 1/223, 1/224, 1/218, 1/225.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami

Projekt jest komplementarny z przedsięwzięciami dotyczącymi:

- poprawy jakości przestrzeni publicznych,
- rozwoju terenów zieleni miejskiej,
- aktywizacji społecznej mieszkańców,
- poprawy efektywności energetycznej budynków,
- rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i społecznej.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach projektu zastosowane zostaną rozwiązania zapewniające dostępność architektoniczną i funkcjonalną przestrzeni, w tym:

- dostosowanie ciągów pieszych i dojść do budynków do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością,
- likwidację barier architektonicznych,
- montaż elementów małej architektury dostosowanych do potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnościami,
- poprawę oświetlenia i bezpieczeństwa przestrzeni wspólnych,
- zastosowanie czytelnego oznakowania i rozwiązań zwiększających komfort użytkowania przestrzeni osiedlowej.

P3. Rozwój przestrzeni aktywności społecznej, sportowej i kulturalnej w rejonie OSiR i HDK

Cele projektu

Celem projektu jest kompleksowe zagospodarowanie i rozwój przestrzeni aktywności społecznej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej w rejonie Ośrodka Sportu i Rekreacji oraz Hajnowskiego Domu Kultury w Hajnówce. Projekt ma na celu stworzenie nowoczesnej, wielofunkcyjnej i ogólnodostępnej przestrzeni integracji mieszkańców, sprzyjającej aktywności fizycznej, uczestnictwu w kulturze oraz budowaniu więzi społecznych.

Przedsięwzięcie zakłada realizację kilku wzajemnie uzupełniających się komponentów infrastrukturalnych i społecznych, które wspólnie stworzą spójny obszar aktywności miejskiej. Projekt ma charakter zintegrowany i łączy funkcje sportowe, rekreacyjne, społeczne oraz kulturalne, odpowiadając na potrzeby różnych grup mieszkańców – dzieci, młodzieży, rodzin, seniorów oraz osób aktywnych społecznie.

Uzasadnienie projektu

Projekt odpowiada na problemy wskazane w diagnozie obszaru rewitalizacji, dotyczące niewystarczającej jakości infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, ograniczonej liczby atrakcyjnych przestrzeni integracji społecznej oraz potrzeby zwiększenia aktywności mieszkańców. W badaniach ankietowych mieszkańcy wskazywali na konieczność rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, tworzenia nowych miejsc spotkań i aktywności społecznej oraz poprawy jakości przestrzeni publicznych.

Obszar OSiR i HDK posiada istotny potencjał społeczny i funkcjonalny, jednak wymaga modernizacji i uporządkowania przestrzeni oraz nadania jej nowych funkcji odpowiadających

współczesnym potrzebom mieszkańców. Obecnie teren charakteryzuje się niewystarczającym poziomem zagospodarowania oraz ograniczoną funkcjonalnością infrastruktury rekreacyjnej i społecznej.

Projekt ma charakter kompleksowy i składa się z kilku niezależnych, lecz wzajemnie uzupełniających się elementów, obejmujących:

- rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej OSiR,
- modernizację i rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej,
- zagospodarowanie przestrzeni społeczno-kulturalnej przy HDK,
- zagospodarowanie terenów zielonych,
- rozwój funkcji integracyjnych i rekreacyjnych dla mieszkańców.

Zintegrowany charakter przedsięwzięcia pozwoli na stworzenie spójnego obszaru aktywności miejskiej, łączącego funkcje sportowe, społeczne i kulturalne. Projekt będzie oddziaływał zarówno na poprawę jakości przestrzeni publicznych, jak i na wzrost aktywności mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnej.

Zakres projektu

Projekt obejmuje realizację kompleksowych i wzajemnie powiązanych działań infrastrukturalnych, przestrzennych i społecznych w rejonie OSiR i HDK.

1. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej OSiR

- budowę lodowiska wraz z zadaszeniem, oświetleniem i niezbędną infrastrukturą techniczną,
- utworzenie parku świateł przy lodowisku,
- kompleksową modernizację boiska bocznego OSiR,
- wykonanie lub modernizację nawierzchni boiska,
- wykonanie ogrodzenia i piłkochwytywów,
- montaż ławek dla zawodników i użytkowników,
- wykonanie oświetlenia oraz pozostałej infrastruktury towarzyszącej,
- rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej,
- poprawę funkcjonalności, dostępności i estetyki kompleksu OSiR.

2. Modernizacja i dostosowanie infrastruktury obsługującej

- przystosowanie budynku na potrzeby obsługi użytkowników kompleksu,
- modernizację zaplecza technicznego i administracyjnego,
- utworzenie szatni i przestrzeni obsługi użytkowników,
- poprawę dostępności obiektów.

3. Zagospodarowanie przestrzeni przy Hajnowskim Domu Kultury

- zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy HDK,
- nadanie nowych funkcji społecznych i kulturalnych,
- modernizację parkingu przy Hajnowskim Domu Kultury,
- utworzenie miejsc spotkań i integracji mieszkańców,
- rozwój terenów zieleni i stref wypoczynku,

- montaż elementów małej architektury i oświetlenia.

4. Zagospodarowanie terenu zielonego przy ul. Tamary Sołowiecz

- uporządkowanie i zagospodarowanie terenów zielonych,
- utworzenie ogólnodostępnej przestrzeni wypoczynkowej i integracyjnej,
- wykonanie ciągów pieszych i stref odpoczynku,
- rozwój zieleni urządzonej oraz wykonanie nowych nasadzeń,
- montaż ławek, koszy na odpady, stojaków rowerowych i innych elementów małej architektury,
- wykonanie oświetlenia i rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo użytkowników,
- dostosowanie przestrzeni do potrzeb różnych grup mieszkańców, w tym dzieci, seniorów i osób z niepełnosprawnościami.

5. Działania społeczne i integracyjne

- organizację wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych,
- działania animacyjne i integracyjne dla mieszkańców,
- aktywizację dzieci, młodzieży i seniorów,
- rozwój oferty spędzania czasu wolnego,
- wspieranie inicjatyw lokalnych i działań społecznych.

Odbiorcy/beneficjenci projektu

Odbiorcami projektu będą mieszkańcy miasta Hajnówka, w szczególności dzieci i młodzież, rodziny z dziećmi, seniorzy, osoby aktywne fizycznie oraz mieszkańcy uczestniczący w życiu społecznym i kulturalnym miasta. Beneficjentami projektu będą również organizacje społeczne, instytucje kultury, kluby sportowe, szkoły oraz podmioty realizujące działania animacyjne, edukacyjne i rekreacyjne. Projekt będzie oddziaływał także na osoby odwiedzające miasto oraz uczestników wydarzeń sportowych i kulturalnych.

Szacowana wartość

15 000 000,00 zł

Okres realizacji

2028–2032

Wskaźnik

- liczba zmodernizowanych i utworzonych obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – 3 szt.,
- liczba zagospodarowanych przestrzeni publicznych – 2 szt.,
- liczba zagospodarowanych terenów zieleni – 1 szt.,
- liczba wydarzeń społecznych, sportowych i kulturalnych realizowanych rocznie – 10 szt.,
- powierzchnia zagospodarowanych terenów rekreacyjnych i publicznych – 2 ha.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Rezultatem projektu będzie utworzenie nowoczesnej i wielofunkcyjnej przestrzeni aktywności społecznej, sportowej i kulturalnej, sprzyjającej integracji mieszkańców oraz zwiększeniu aktywności społecznej i rekreacyjnej. Projekt przyczyni się do poprawy jakości

przestrzeni publicznych, zwiększenia atrakcyjności miasta oraz rozwoju oferty czasu wolnego dla mieszkańców.

Projekt będzie wspierał realizację:

- Celu 1 poprzez zwiększanie uczestnictwa mieszkańców w sporcie, rekreacji i kulturze, rozwijanie oferty dla dzieci, młodzieży i seniorów oraz wspieranie działań integracyjnych i inicjatyw lokalnych;
- Celu 2 poprzez poprawę jakości, funkcjonalności, estetyki, dostępności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych oraz rozwój miejsc sportu, rekreacji, kultury i integracji mieszkańców;
- Celu 3 poprzez uporządkowanie i rozwój terenów zieleni, wykonanie nowych nasadzeń oraz promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.

Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie:

- protokołów odbioru wykonanych robót i elementów infrastruktury;
- dokumentacji technicznej i powykonawczej;
- sprawozdań z realizacji działań infrastrukturalnych, przestrzennych i społecznych;
- informacji dotyczących zakresu modernizacji i zagospodarowania terenu; - sprawozdań z realizacji wydarzeń i inicjatyw lokalnych;
- dokumentacji fotograficznej.

Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące

Podmiot odpowiedzialny: Gmina Miejska Hajnówka

Podmioty współpracujące: Ośrodek Sportu i Rekreacji w Hajnówce, Hajnowski Dom Kultury, organizacje sportowe i społeczne, szkoły i instytucje kultury, mieszkańcy i partnerzy lokalni.

Zakres terytorialny/lokalizacja

Teren Ośrodka Sportu i Rekreacji, rejon Hajnowskiego Domu Kultury w Hajnówce oraz teren zielony, obejmujący działki nr: 460/1, 460/2, 460/5, 460/6, 1/104, 2/2 oraz 459/8

Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami

Projekt jest komplementarny z przedsięwzięciami dotyczącymi:

- rewitalizacji Parku Miejskiego,
- rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,
- aktywizacji społecznej mieszkańców,
- rozwoju oferty kulturalnej miasta,
- poprawy jakości przestrzeni publicznych,
- wsparcia dzieci i młodzieży.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach projektu zastosowane zostaną rozwiązania zapewniające dostępność architektoniczną i funkcjonalną przestrzeni, w tym:

- dostosowanie ciągów komunikacyjnych do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością,
- zapewnienie bezprogowych dojść i dostępnych wejść do obiektów,
- montaż elementów małej architektury dostosowanych do potrzeb różnych grup użytkowników,

- odpowiednie oznakowanie i oświetlenie przestrzeni,
- poprawę bezpieczeństwa oraz komfortu korzystania z infrastruktury publicznej.

P4. Adaptacja budynku po kotłowni dla społeczności lokalnej

Cele projektu

Celem projektu jest rewitalizacja zdegradowanego budynku dawnej kotłowni przy ul. Lipowej w Hajnówce poprzez nadanie mu nowych funkcji społecznych, edukacyjnych i integracyjnych.

Projekt ma na celu stworzenie ogólnodostępnej przestrzeni sprzyjającej integracji społecznej, aktywizacji mieszkańców oraz rozwojowi działań lokalnych skierowanych do różnych grup społecznych, w szczególności dzieci, młodzieży, seniorów oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy jakości infrastruktury społecznej oraz zwiększenia dostępności miejsc aktywności i integracji mieszkańców.

Projekt zakłada połączenie działań infrastrukturalnych związanych z adaptacją budynku z działaniami społecznymi i animacyjnymi.

Uzasadnienie projektu

Projekt odpowiada na problemy zidentyfikowane w diagnozie obszaru rewitalizacji, dotyczące niewystarczającej liczby miejsc integracji mieszkańców, ograniczonej oferty działań społecznych i aktywizacyjnych oraz niewystarczającej infrastruktury społecznej skierowanej do dzieci, młodzieży i seniorów. W badaniach ankietowych mieszkańcy wskazywali potrzebę tworzenia miejsc aktywności lokalnej, przestrzeni spotkań oraz rozwoju działań integracyjnych i społecznych.

Budynek dawnej kotłowni stanowi obecnie obiekt zdegradowany i niewykorzystany, który posiada potencjał do pełnienia nowych funkcji społecznych i lokalnych. Jego adaptacja pozwoli na efektywne wykorzystanie istniejących zasobów przestrzennych oraz ograniczenie degradacji tej części miasta.

Projekt ma charakter zintegrowany i obejmuje:

- działania infrastrukturalne związane z przebudową i adaptacją budynku,
- działania funkcjonalne ukierunkowane na utworzenie przestrzeni aktywności społecznej i integracyjnej,
- działania społeczne i animacyjne skierowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Zakres projektu

Projekt obejmuje adaptację budynku dawnej kotłowni przy ul. Lipowej wraz z zagospodarowaniem otoczenia oraz realizacją działań społecznych i integracyjnych.

1. Adaptacja i modernizacja budynku

- przebudowę i modernizację budynku dawnej kotłowni,
- poprawę stanu technicznego i efektywności energetycznej obiektu,
- dostosowanie budynku do nowych funkcji społecznych i edukacyjnych,
- likwidację barier architektonicznych oraz modernizację infrastruktury technicznej,
- utworzenie i wyposażenie przestrzeni do spotkań, warsztatów i działań aktywizacyjnych.

2. Zagospodarowanie otoczenia

- uporządkowanie i zagospodarowanie terenu wokół budynku,
- rozwój terenów zieleni i miejsc odpoczynku,
- budowę ciągów pieszych,
- montaż małej architektury i oświetlenia.

3. Działania społeczne i integracyjne

- organizację warsztatów, spotkań i wydarzeń integracyjnych,
- realizację działań edukacyjnych, społecznych i animacyjnych,
- wspieranie aktywności mieszkańców oraz inicjatyw lokalnych.

Odbiorcy/beneficjenci projektu

Odbiorcami projektu będą przede wszystkim mieszkańcy miasta Hajnówka, w szczególności dzieci i młodzież, seniorzy, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym oraz mieszkańcy wymagający wsparcia w zakresie integracji społecznej i aktywizacji lokalnej. Beneficjentami projektu będą również organizacje społeczne, grupy nieformalne oraz instytucje realizujące działania edukacyjne, społeczne i animacyjne.

Szacowana wartość

3 000 000,00 zł

Okres realizacji

2029–2032

Wskaźnik

- liczba zrewitalizowanych obiektów infrastruktury społecznej – 1 szt.,
- liczba utworzonych przestrzeni aktywności lokalnej – 1 szt.,
- liczba organizowanych wydarzeń i działań społecznych – 15 wydarz.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Rezultatem projektu będzie stworzenie przestrzeni sprzyjającej integracji mieszkańców, aktywizacji społecznej oraz rozwojowi działań edukacyjnych i animacyjnych. Projekt przyczyni się do poprawy jakości infrastruktury społecznej, zwiększenia aktywności mieszkańców oraz łagodzenia negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji.

Projekt będzie wspierał realizację:

- Celu 1 poprzez rozwijanie działań integracyjnych, edukacyjnych i aktywizujących oraz wspieranie inicjatyw lokalnych;
- Celu 2 poprzez adaptację zdegradowanego obiektu, poprawę jego dostępności i funkcjonalności oraz zagospodarowanie otoczenia;
- Celu 3 poprzez poprawę efektywności energetycznej budynku i rozwój terenów zieleni.

Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie:

- protokołów odbioru oraz dokumentacji technicznej i powykonawczej;
- sprawozdań z realizacji działań społecznych i edukacyjnych;
- harmonogramów i programów wydarzeń;
- dokumentacji dotyczącej zagospodarowania otoczenia i poprawy dostępności;
- dokumentacji fotograficznej.

Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące

Podmiot odpowiedzialny: Gmina Miejska Hajnówka

Podmioty współpracujące: organizacje pozarządowe, instytucje kultury i pomocy społecznej, szkoły i placówki edukacyjne, mieszkańcy i partnerzy lokalni, grupy nieformalne i animatorzy społeczni.

Zakres terytorialny/lokalizacja

Budynek dawnej kotłowni przy ul. Lipowej w Hajnówce, działka nr 3033/52.

Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami

Projekt jest komplementarny z przedsięwzięciami dotyczącymi:

- aktywizacji społecznej mieszkańców,
- rozwoju infrastruktury społecznej,
- wsparcia dzieci i młodzieży,
- działań integracyjnych i edukacyjnych,
- poprawy jakości przestrzeni publicznych,
- rozwoju terenów rekreacyjnych i zieleni miejskiej.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach projektu zastosowane zostaną rozwiązania zapewniające pełną dostępność architektoniczną i funkcjonalną obiektu, w tym:

- likwidację barier architektonicznych,
- dostosowanie wejść i ciągów komunikacyjnych do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością,
- odpowiednie wyposażenie przestrzeni wspólnych,
- zastosowanie czytelnego oznakowania i rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo użytkowników,
- zapewnienie dostępności oferty społecznej i edukacyjnej dla różnych grup mieszkańców.

P5. Rewitalizacja terenu po byłym młynie przy ul. 3 Maja	
Cele projektu	Celem projektu jest rewitalizacja zdegradowanego terenu po byłym młynie przy ul. 3 Maja w Hajnówce poprzez nadanie mu nowych funkcji społecznych, rekreacyjnych i gospodarczych oraz przywrócenie tego obszaru do aktywnego użytkowania. Projekt ma przyczynić się do poprawy jakości przestrzeni publicznej, ograniczenia degradacji przestrzennej oraz stworzenia atrakcyjnego miejsca służącego mieszkańcom i rozwojowi lokalnej aktywności.
Uzasadnienie projektu	Projekt został zgłoszony przez mieszkańców w ramach badań ankietowych prowadzonych na potrzeby opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji. W diagnozie obszaru rewitalizacji wskazano problem występowania terenów zdegradowanych i niewykorzystanych, wpływających negatywnie na estetykę oraz funkcjonalność przestrzeni miejskiej. Teren po byłym młynie stanowi obecnie obszar wymagający uporządkowania i zagospodarowania. Ze względu na swoje położenie posiada potencjał do pełnienia nowych funkcji społecznych, rekreacyjnych lub usługowych. Realizacja projektu pozwoli na ograniczenie degradacji przestrzennej oraz poprawę jakości i atrakcyjności tej części miasta.
Zakres projektu	Projekt obejmuje zagospodarowanie terenu po byłym młynie przy ul. 3 Maja, w tym: - uporządkowanie i przygotowanie terenu pod nowe funkcje, - zagospodarowanie przestrzeni publicznej i terenów zieleni, - budowę ciągów pieszych i miejsc odpoczynku, - montaż małej architektury i oświetlenia, - utworzenie przestrzeni rekreacyjnej, integracyjnej lub usługowej, - realizację działań społecznych i aktywizujących mieszkańców.
Odbiorcy/beneficjenci projektu	Odbiorcami projektu będą mieszkańcy miasta Hajnówka, w szczególności mieszkańcy obszaru rewitalizacji, dzieci i młodzież, seniorzy oraz osoby korzystające z przestrzeni publicznych i rekreacyjnych miasta. Beneficjentami projektu będą również lokalne organizacje społeczne i podmioty realizujące działania społeczne oraz integracyjne.
Szacowana wartość	4 000 000,00 zł
Okres realizacji	2029–2032
Wskaźnik	- liczba zagospodarowanych terenów zdegradowanych – 1 szt., - powierzchnia zrewitalizowanego terenu – 1 ha, - liczba utworzonych elementów infrastruktury rekreacyjnej i publicznej – 5 szt.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	

Rezultatem projektu będzie zagospodarowanie zdegradowanego terenu oraz nadanie mu nowych funkcji społecznych i rekreacyjnych. Projekt przyczyni się do poprawy estetyki przestrzeni miejskiej, zwiększenia atrakcyjności tej części miasta oraz ograniczenia zjawisk degradacji przestrzennej.

Projekt będzie wspierał realizację:

- Celu 1 poprzez rozwijanie działań integracyjnych, aktywizujących i inicjatyw lokalnych;
- Celu 2 poprzez uporządkowanie terenu zdegradowanego, nadanie mu nowych funkcji oraz poprawę jakości, funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni;
- Celu 3 poprzez rozwój terenów zieleni i poprawę jakości środowiska miejskiego.

Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie:

- protokołów odbioru oraz dokumentacji technicznej i powykonawczej;
- sprawozdań z realizacji działań społecznych i aktywizujących;
- dokumentacji dotyczącej zagospodarowania terenu i wprowadzonych funkcji;
- harmonogramów i programów inicjatyw lokalnych.

Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące

Podmiot odpowiedzialny: Gmina Miejska Hajnówka

Podmioty współpracujące: mieszkańcy, organizacje społeczne, partnerzy lokalni, jednostki organizacyjne miasta.

Zakres terytorialny/lokalizacja

Teren po byłym młynie przy ul. 3 Maja w Hajnówce, działki nr 1353/ 15 oraz 1353/12

Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami

Projekt jest powiązany z przedsięwzięciami dotyczącymi:

- poprawy jakości przestrzeni publicznych,
- zagospodarowania terenów zdegradowanych,
- rozwoju terenów zieleni i rekreacji,
- aktywizacji społecznej mieszkańców.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach projektu przewiduje się zastosowanie rozwiązań zapewniających dostępność przestrzeni dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym dostosowanie ciągów komunikacyjnych, eliminację barier architektonicznych oraz zastosowanie dostępnych elementów małej architektury i infrastruktury publicznej.

P6. Hajnówka aktywna społecznie – program integracji i aktywizacji mieszkańców
Cele projektu
Celem projektu jest zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców oraz wzmacnianie integracji lokalnej społeczności na obszarze rewitalizacji w Hajnówce. Projekt ma na celu przeciwdziałanie zjawiskom niskiej aktywności społecznej, osłabienia więzi sąsiedzkich oraz ograniczonego uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym miasta. Projekt zakłada realizację działań społecznych, edukacyjnych, animacyjnych i integracyjnych skierowanych do różnych grup mieszkańców, w szczególności dzieci, młodzieży, seniorów oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Uzasadnienie projektu
Projekt odpowiada na problemy społeczne zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji, dotyczące niskiego poziomu integracji społecznej, ograniczonej aktywności mieszkańców oraz niewystarczającego zaangażowania społeczności lokalnej w życie miasta. W badaniach ankietowych mieszkańcy wskazywali potrzebę organizacji wydarzeń integracyjnych, rozwoju działań społecznych i kulturalnych oraz tworzenia inicjatyw aktywizujących społeczność lokalną. Zdiagnozowano również potrzebę wzmacniania więzi sąsiedzkich, rozwoju działań międzypokoleniowych oraz zwiększenia wykorzystania przestrzeni publicznych do celów społecznych i integracyjnych. Projekt ma na celu stworzenie spójnego programu aktywizacji mieszkańców, wspierającego odbudowę relacji społecznych, rozwój lokalnej aktywności oraz poprawę jakości życia na obszarze rewitalizacji.
Zakres projektu
Projekt obejmuje realizację działań społecznych, animacyjnych i integracyjnych skierowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem budowania więzi sąsiedzkich, aktywności lokalnej oraz współpracy pomiędzy mieszkańcami, organizacjami społecznymi i instytucjami miejskimi. W ramach projektu przewiduje się: - organizację lokalnych wydarzeń integracyjnych, pikników sąsiedzkich, spotkań międzypokoleniowych i inicjatyw plenerowych, - realizację warsztatów, zajęć i spotkań aktywizujących mieszkańców różnych grup wiekowych, - wspieranie oddolnych inicjatyw mieszkańców i lokalnych mikroprojektów społecznych, - działania wzmacniające więzi sąsiedzkie i odpowiedzialność za wspólną przestrzeń, - organizację wydarzeń promujących lokalną kulturę i tradycję, w tym Międzynarodową Paradę Orkiestr Dętych, - aktywizację mieszkańców z wykorzystaniem zrewitalizowanych przestrzeni publicznych, terenów rekreacyjnych i obiektów społecznych, - rozwój współpracy pomiędzy mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, grupami nieformalnymi i instytucjami lokalnymi.

Odbiorcy/beneficjenci projektu
Odbiorcami projektu będą mieszkańcy obszaru rewitalizacji w Hajnówce, w szczególności dzieci i młodzież, seniorzy, rodziny, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym oraz mieszkańcy wymagający wsparcia w zakresie integracji i aktywizacji społecznej. Beneficjentami projektu będą również organizacje pozarządowe, grupy nieformalne oraz instytucje realizujące działania społeczne, edukacyjne i kulturalne.
Szacowana wartość
2 500 000,00 zł
Okres realizacji
2027–2035
Wskaźnik
- liczba zrealizowanych działań społecznych i integracyjnych – 15 szt. - liczba uczestników w działaniach projektowych – 200 osób
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji
Rezultatem projektu będzie zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców oraz poprawa poziomu integracji lokalnej społeczności. Projekt przyczyni się do wzrostu uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym miasta oraz rozwoju inicjatyw lokalnych. Projekt będzie wspierał realizację: - Celu 1 poprzez rozwijanie działań integracyjnych, sąsiedzkich i międzypokoleniowych, zwiększanie uczestnictwa mieszkańców w kulturze i edukacji oraz wspieranie inicjatyw oddolnych; - Celu 2 poprzez aktywne wykorzystywanie zrewitalizowanych przestrzeni publicznych, terenów rekreacyjnych i obiektów społecznych; - Celu 3 poprzez popularyzację lokalnej kultury, tradycji i dziedzictwa miasta. Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie: - sprawozdań z realizacji działań; - harmonogramów i programów wydarzeń; - list uczestników; - dokumentacji dotyczącej zrealizowanych inicjatyw i mikroprojektów; - dokumentacji fotograficznej.
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące
Podmiot odpowiedzialny: Gmina Miejska Hajnówka Podmioty współpracujące: Hajnowski Dom Kultury, organizacje pozarządowe, szkoły i instytucje społeczne, MOPS, mieszkańcy i grupy nieformalne.
Zakres terytorialny/lokalizacja
Cały obszar rewitalizacji miasta Hajnówka.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami

Projekt jest komplementarny z przedsięwzięciami infrastrukturalnymi realizowanymi na obszarze rewitalizacji, w szczególności dotyczącymi rozwoju przestrzeni publicznych, infrastruktury społecznej, terenów rekreacyjnych oraz miejsc aktywności lokalnej.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Projekt zakłada realizację działań dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym organizację wydarzeń i zajęć w miejscach dostępnych architektonicznie, zapewnienie dostępności informacyjnej oraz dostosowanie form wsparcia do potrzeb różnych grup mieszkańców.

P7. Program wsparcia młodzieży i przeciwdziałania odpływowi mieszkańców

Cele projektu

Celem projektu jest zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej młodych mieszkańców Hajnówki oraz przeciwdziałanie procesowi odpływu młodzieży z miasta poprzez rozwój oferty edukacyjnej, społecznej, kulturalnej i rekreacyjnej skierowanej do osób młodych.

Projekt ma na celu tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi młodzieży, budowaniu lokalnej tożsamości oraz zwiększeniu zaangażowania młodych mieszkańców w życie społeczne miasta. Ważnym elementem projektu będzie rozwój działań integracyjnych, aktywizacyjnych i wspierających młodzież w zakresie edukacji, aktywności społecznej oraz rozwoju zainteresowań.

Uzasadnienie projektu

Projekt odpowiada na problemy zidentyfikowane w diagnozie obszaru rewitalizacji dotyczące migracji młodych mieszkańców, ograniczonej oferty dla młodzieży oraz niewystarczającej liczby przestrzeni i działań sprzyjających aktywności młodych ludzi. W badaniach ankietowych mieszkańcy wskazywali potrzebę tworzenia miejsc i inicjatyw skierowanych do młodzieży oraz rozwijania oferty czasu wolnego i działań integracyjnych.

Jednym z kluczowych problemów miasta jest odpływ ludzi młodych związany z ograniczonymi możliwościami rozwoju społecznego, edukacyjnego i zawodowego. Projekt ma przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności miasta dla młodzieży poprzez realizację działań aktywizacyjnych i wspierających rozwój młodych mieszkańców oraz budowanie więzi z miejscem zamieszkania.

Zakres projektu

Projekt obejmuje realizację działań skierowanych bezpośrednio do młodzieży z obszaru rewitalizacji, służących rozwojowi kompetencji, zainteresowań, aktywności społecznej oraz wzmocnieniu więzi młodych mieszkańców z Hajnówką.

W ramach projektu przewiduje się:

- organizację warsztatów rozwojowych, edukacyjnych, kreatywnych i zawodowych dla młodzieży,

- realizację zajęć rozwijających kompetencje społeczne, cyfrowe, obywatelskie i przedsiębiorcze,
- wspieranie młodzieżowych inicjatyw lokalnych, wolontariatu i projektów tworzonych przez młodych mieszkańców,
- organizację działań mentoringowych, doradczych i inspiracyjnych z udziałem lokalnych przedsiębiorców, twórców, organizacji społecznych i instytucji edukacyjnych,
- realizację wydarzeń, konkursów, gier miejskich i działań projektowych angażujących młodzież w życie miasta,
- rozwój oferty czasu wolnego dla młodzieży w zakresie kultury, sportu, nowych technologii, edukacji pozaformalnej i działań twórczych,
- działania wzmacniające lokalną tożsamość młodych mieszkańców oraz pokazujące możliwości rozwoju i zaangażowania w Hajnówce.

Odbiorcy/beneficjenci projektu

Odbiorcami projektu będą przede wszystkim dzieci i młodzież zamieszkujące obszar rewitalizacji miasta Hajnówka, w szczególności osoby wymagające wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej, edukacyjnej i rozwoju zainteresowań. Beneficjentami projektu będą również szkoły, organizacje społeczne, grupy młodzieżowe oraz instytucje realizujące działania edukacyjne, społeczne i kulturalne.

Szacowana wartość

1 800 000,00 zł

Okres realizacji

2027–2035

Wskaźnik

- liczba uczestników działań projektowych – 200 osób,
- liczba zrealizowanych wydarzeń i działań dla młodzieży – 10 wydarz.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Rezultatem projektu będzie zwiększenie aktywności społecznej młodzieży, rozwój oferty skierowanej do młodych mieszkańców oraz wzmocnienie integracji społecznej i lokalnej tożsamości młodzieży.

Projekt będzie wspierał realizację:

- Celu 1 poprzez rozwijanie oferty dla dzieci i młodzieży, wzmacnianie ich aktywności, kompetencji, kwalifikacji i więzi z miastem oraz wspieranie inicjatyw oddolnych;
- Celu 2 poprzez wykorzystanie przestrzeni publicznych i obiektów społecznych do organizacji działań edukacyjnych, kulturalnych, sportowych i integracyjnych;
- Celu 3 poprzez rozwijanie lokalnej tożsamości oraz popularyzację historii, kultury i dziedzictwa Hajnówki.

Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie:

- sprawozdań z realizacji działań;
- harmonogramów i programów zajęć oraz wydarzeń;
- list uczestników;

- dokumentacji zrealizowanych inicjatyw i projektów młodzieżowych; - dokumentacji fotograficznej.
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące
Podmiot odpowiedzialny: Gmina Miejska Hajnówka
Podmioty współpracujące: szkoły i placówki edukacyjne, Hajnowski Dom Kultury, organizacje pozarządowe, grupy młodzieżowe, instytucje kultury i sportu.
Zakres terytorialny/lokalizacja
Cały obszar rewitalizacji miasta Hajnówka.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami
Projekt jest komplementarny z przedsięwzięciami dotyczącymi rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i społecznej, tworzenia miejsc aktywności lokalnej, rozwoju oferty sportowej i kulturalnej oraz działań aktywizacyjnych realizowanych na obszarze rewitalizacji.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
Projekt zakłada realizację działań dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym dostosowanie miejsc realizacji działań do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością oraz zapewnienie dostępności informacyjnej i organizacyjnej wydarzeń oraz zajęć.

P8. Program wsparcia lokalnej gospodarki i aktywizacji zawodowej
Cele projektu
Celem projektu jest zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców oraz wsparcie rozwoju lokalnej gospodarki na obszarze rewitalizacji w Hajnówce. Projekt ma sprzyjać zwiększaniu aktywności zawodowej mieszkańców, podnoszeniu ich kwalifikacji i kompetencji oraz rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych.
Uzasadnienie projektu
Projekt odpowiada na zidentyfikowaną potrzebę zwiększenia dostępności działań wspierających aktywizację zawodową mieszkańców oraz rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Na obszarze rewitalizacji występują trudności związane z ograniczonymi możliwościami podnoszenia kwalifikacji, zdobywania nowych kompetencji oraz podejmowania zatrudnienia przez osoby pozostające bez pracy lub zagrożone wykluczeniem zawodowym. Mieszkańcy wskazywali również na potrzebę wzmocnienia lokalnej gospodarki i tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi inicjatyw przedsiębiorczych.
Zakres projektu
Projekt obejmuje realizację działań wspierających aktywizację zawodową mieszkańców oraz rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w tym: - organizację szkoleń, warsztatów i doradztwa zawodowego, - działania wspierające podnoszenie kwalifikacji i kompetencji mieszkańców, - wspieranie przedsiębiorczości i inicjatyw lokalnych, - organizację działań aktywizujących osoby pozostające bez pracy lub zagrożone wykluczeniem zawodowym, - realizację działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących rynku pracy,

- współpracę z przedsiębiorcami i instytucjami rynku pracy.
Odbiorcy/beneficjenci projektu
Odbiorcami projektu będą mieszkańcy obszaru rewitalizacji miasta Hajnówka, w szczególności osoby bezrobotne, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i zawodowym, osoby młode wchodzące na rynek pracy oraz mieszkańcy wymagający wsparcia w zakresie rozwoju kompetencji zawodowych. Beneficjentami projektu będą również lokalni przedsiębiorcy oraz podmioty wspierające rozwój gospodarczy i społeczny miasta.
Szacowana wartość
2 000 000,00 zł
Okres realizacji
2029–2035
Wskaźnik
- liczba zrealizowanych szkoleń i warsztatów – 10 szt.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji
Rezultatem projektu będzie zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców, poprawa kompetencji i kwalifikacji zawodowych oraz rozwój lokalnych inicjatyw gospodarczych. Projekt przyczyni się do ograniczenia problemów społecznych związanych z bezrobociem i niską aktywnością zawodową mieszkańców. Projekt będzie wspierał realizację: - Celu 1 poprzez aktywizację zawodową mieszkańców, rozwijanie ich kompetencji i kwalifikacji, wspieranie lokalnej przedsiębiorczości oraz współpracę z przedsiębiorcami i instytucjami rynku pracy; - Celu 2 pośrednio poprzez wzmocnienie funkcji usługowych i gospodarczych obszaru rewitalizacji. Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie: - sprawozdań z realizacji działań; - harmonogramów i programów szkoleń, warsztatów i spotkań; - list uczestników; - dokumentacji zrealizowanych działań doradczych i informacyjnych.
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące
Podmiot odpowiedzialny: Gmina Miejska Hajnówka Podmioty współpracujące: Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, lokalni przedsiębiorcy, instytucje edukacyjne i szkoleniowe, partnerzy społeczni i gospodarczy.
Zakres terytorialny/lokalizacja
Cały obszar rewitalizacji miasta Hajnówka.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami
Projekt jest komplementarny z przedsięwzięciami dotyczącymi aktywizacji społecznej mieszkańców, wsparcia młodzieży, rozwoju infrastruktury społecznej oraz działań

związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych i poprawą jakości życia na obszarze rewitalizacji.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Projekt zakłada realizację działań dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym zapewnienie dostępności architektonicznej miejsc realizacji działań, dostępności informacyjnej oraz dostosowanie form wsparcia do potrzeb różnych grup uczestników.

P9. Poprawa estetyki i funkcjonalności terenów w okolicy Żabiej Górki

Cele projektu

Celem projektu jest poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz funkcjonalności terenów w rejonie Żabiej Górki w Hajnówce. Projekt ma przyczynić się do uporządkowania i zagospodarowania zdegradowanych przestrzeni, poprawy estetyki otoczenia oraz zwiększenia bezpieczeństwa i komfortu użytkowników.

Projekt zakłada stworzenie atrakcyjnej i ogólnodostępnej przestrzeni sprzyjającej integracji mieszkańców, rekreacji oraz aktywnemu spędzaniu czasu wolnego.

Uzasadnienie projektu

Projekt odpowiada na problemy wskazane w diagnozie obszaru rewitalizacji dotyczące niskiej jakości przestrzeni publicznych, niewystarczającej estetyki otoczenia oraz potrzeby poprawy bezpieczeństwa i funkcjonalności terenów miejskich. W badaniach ankietowych mieszkańcy wskazywali konieczność uporządkowania przestrzeni publicznych, poprawy estetyki miasta oraz tworzenia miejsc sprzyjających integracji i aktywności mieszkańców.

Tereny w okolicy Żabiej Górki wymagają uporządkowania i poprawy zagospodarowania przestrzennego. Obecny stan przestrzeni ogranicza jej funkcjonalność oraz wpływa negatywnie na odbiór tej części miasta. Realizacja projektu pozwoli na zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów publicznych oraz przeciwdziałanie zjawiskom degradacji przestrzennej i wandalizmu.

Zakres projektu

Projekt obejmuje zagospodarowanie i uporządkowanie terenów w rejonie Żabiej Górki, w tym:

- poprawę estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych,
- zagospodarowanie terenów zieleni i miejsc rekreacji,
- budowę lub modernizację ciągów pieszych,
- montaż małej architektury i oświetlenia,
- utworzenie miejsc odpoczynku i integracji mieszkańców,
- poprawę bezpieczeństwa użytkowników przestrzeni,
- działania społeczne i integracyjne aktywizujące mieszkańców.

Odbiorcy/beneficjenci projektu

Odbiorcami projektu będą mieszkańcy miasta Hajnówka, w szczególności mieszkańcy obszaru rewitalizacji, dzieci i młodzież, seniorzy oraz osoby korzystające z przestrzeni publicznych i rekreacyjnych. Beneficjentami projektu będą również lokalne organizacje społeczne oraz instytucje realizujące działania integracyjne i aktywizacyjne.
Szacowana wartość
3 500 000,00 zł
Okres realizacji
2030–2032
Wskaźnik
- powierzchnia zagospodarowanych terenów publicznych – 1 ha - liczba utworzonych lub zmodernizowanych elementów infrastruktury publicznej – 10 szt. - liczba utworzonych miejsc integracji i wypoczynku – 2 szt.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji
Rezultatem projektu będzie poprawa estetyki i funkcjonalności terenów publicznych oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i integracji mieszkańców. Projekt przyczyni się do ograniczenia degradacji przestrzennej oraz poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Projekt będzie wspierał realizację: - Celu 1 poprzez rozwijanie działań integracyjnych i aktywizujących mieszkańców; - Celu 2 poprzez poprawę jakości, estetyki, funkcjonalności, dostępności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych oraz rozwój miejsc wypoczynku i rekreacji; - Celu 3 poprzez uporządkowanie i rozwój terenów zieleni. Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie: - protokołów odbioru oraz dokumentacji technicznej i powykonawczej; - sprawozdań z realizacji działań społecznych i integracyjnych; - informacji dotyczących zakresu zagospodarowania terenu.
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące
Podmiot odpowiedzialny: Gmina Miejska Hajnówka Podmioty współpracujące: organizacje społeczne, mieszkańcy, jednostki organizacyjne miasta, partnerzy lokalni.
Zakres terytorialny/lokalizacja
Tereny w rejonie Żabiej Górki w Hajnówce, obejmujące działki nr: 1014/12, 1014/13, 1014/14, 1014/16, 1014/17, 1014/35, 1014/37 oraz 1014/38.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami
Projekt jest powiązany z przedsięwzięciami dotyczącymi poprawy jakości przestrzeni publicznych, rozwoju terenów zieleni, aktywizacji społecznej mieszkańców oraz działań związanych z poprawą bezpieczeństwa i estetyki miasta.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach projektu przewiduje się zastosowanie rozwiązań zapewniających dostępność przestrzeni publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym dostosowanie ciągów komunikacyjnych, eliminację barier architektonicznych oraz zastosowanie dostępnych elementów małej architektury i infrastruktury publicznej.

P10. Rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej i dostępności

Cele projektu

Celem projektu jest poprawa dostępności komunikacyjnej oraz rozwój zrównoważonej mobilności na obszarze rewitalizacji poprzez stopniową rozbudowę i modernizację infrastruktury pieszej i rowerowej. Projekt ma przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa użytkowników przestrzeni publicznych, poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz stworzenia spójnego systemu ciągów pieszo-rowerowych wspierających codzienne przemieszczanie się mieszkańców.

Projekt ma również na celu zwiększenie aktywności mieszkańców, poprawę jakości przestrzeni publicznych oraz ograniczenie barier komunikacyjnych występujących na obszarze rewitalizacji.

Uzasadnienie projektu

Projekt odpowiada na problemy zidentyfikowane w diagnozie i badaniach ankietowych mieszkańców, w których wskazywano przede wszystkim na brak odpowiedniej infrastruktury rowerowej, niewystarczającą jakość ciągów pieszych oraz potrzebę poprawy mobilności i dostępności przestrzeni publicznych.

Na obszarze rewitalizacji występują bariery związane z przemieszczaniem się pieszych i rowerzystów, a część istniejącej infrastruktury wymaga modernizacji oraz dostosowania do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością. Mieszkańcy wskazywali również na potrzebę tworzenia bezpiecznych i funkcjonalnych połączeń pomiędzy terenami rekreacyjnymi, przestrzeniami publicznymi oraz miejscami aktywności społecznej.

Zakres projektu

Projekt obejmuje rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej oraz poprawę dostępności przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji.

Zakres projektu obejmuje w szczególności:

- budowę i modernizację ciągów pieszych i rowerowych,
- poprawę jakości nawierzchni chodników i ścieżek,
- tworzenie bezpiecznych połączeń komunikacyjnych pomiędzy ważnymi przestrzeniami publicznymi,
- rozwój infrastruktury towarzyszącej, w tym oświetlenia, stojaków rowerowych i miejsc odpoczynku,
- likwidację barier architektonicznych,
- poprawę dostępności przestrzeni dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- integrację infrastruktury pieszo-rowerowej z terenami rekreacyjnymi i zielenią miejską.

Odbiorcy/beneficjenci projektu
Odbiorcami projektu będą mieszkańcy miasta Hajnówka, w szczególności piesi, rowerzyści, dzieci i młodzież, seniorzy oraz osoby ze szczególnymi potrzebami. Projekt będzie służył również osobom korzystającym z przestrzeni publicznych, terenów rekreacyjnych i obiektów użyteczności publicznej znajdujących się na obszarze rewitalizacji.
Szacowana wartość
8 000 000 zł
Okres realizacji
2028–2035
Wskaźnik
- długość wybudowanej lub zmodernizowanej infrastruktury pieszo-rowerowej – 2 km - liczba zlikwidowanych barier architektonicznych – 10 szt. - liczba nowych elementów infrastruktury towarzyszącej – 10 szt. (ławki, stojaki rowerowe, oświetlenie, kosze, miejsca odpoczynku, oznakowanie)
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji
Rezultatem projektu będzie poprawa dostępności komunikacyjnej, bezpieczeństwa oraz jakości infrastruktury pieszej i rowerowej na obszarze rewitalizacji. Projekt przyczyni się do zwiększenia mobilności mieszkańców, poprawy dostępności przestrzeni publicznych oraz wzrostu atrakcyjności terenów miejskich. Projekt będzie wspierał realizację: - Celu 1 poprzez tworzenie warunków sprzyjających aktywności fizycznej i korzystaniu z oferty społecznej, rekreacyjnej i kulturalnej; - Celu 2 poprzez rozwój bezpiecznych i spójnych połączeń pieszych i rowerowych, poprawę dostępności przestrzeni oraz stopniową likwidację barier architektonicznych; - Celu 3 poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia oraz powiązanie infrastruktury komunikacyjnej z terenami zieleni. Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie: - protokołów odbioru oraz dokumentacji technicznej i powykonawczej; - informacji dotyczących długości i zakresu zmodernizowanych lub wybudowanych ciągów; - sprawozdań z realizacji projektu; - dokumentacji fotograficznej.
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące
Podmiot odpowiedzialny: Gmina Miejska Hajnówka Podmioty współpracujące: jednostki organizacyjne miasta, zarządcy dróg, organizacje społeczne oraz mieszkańcy.
Zakres terytorialny/lokalizacja
Cały obszar rewitalizacji miasta Hajnówka.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami

Projekt jest powiązany z przedsięwzięciami dotyczącymi:

- rewitalizacji przestrzeni publicznych,
- rozwoju terenów zieleni miejskiej,
- rozwoju infrastruktury rekreacyjnej,
- poprawy dostępności przestrzeni miejskich,
- aktywizacji społecznej mieszkańców.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach projektu planuje się stosowanie rozwiązań poprawiających dostępność przestrzeni publicznych, w tym:

- likwidację barier architektonicznych,
- budowę bezprogowych ciągów komunikacyjnych,
- dostosowanie przejść i chodników do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością,
- stosowanie czytelnego oznakowania i elementów bezpieczeństwa.

P11. Modernizacja infrastruktury edukacyjnej

Cele projektu

Celem projektu jest poprawa jakości i dostępności infrastruktury edukacyjnej na obszarze rewitalizacji poprzez modernizację budynków Szkoły Podstawowej nr 1 oraz Szkoły Podstawowej nr 2 w Hajnówce. Projekt ma przyczynić się do poprawy warunków nauki, zwiększenia dostępności obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz rozwoju nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury społecznej.

Projekt zakłada realizację działań infrastrukturalnych i funkcjonalnych służących poprawie jakości przestrzeni edukacyjnej, bezpieczeństwa użytkowników oraz dostosowaniu obiektów do współczesnych potrzeb uczniów i kadry pedagogicznej.

Uzasadnienie projektu

Projekt odpowiada na zidentyfikowane w diagnozie potrzeby związane z poprawą jakości edukacji, dostępności infrastruktury publicznej oraz rozwojem infrastruktury społecznej. Wskazywano na konieczność modernizacji obiektów oświatowych, poprawy ich funkcjonalności oraz dostosowania do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością.

Stan części infrastruktury szkolnej wymaga modernizacji technicznej i funkcjonalnej. Istotnym problemem pozostaje również ograniczona dostępność części pomieszczeń dla osób ze szczególnymi potrzebami, szczególnie w przypadku budynku Szkoły Podstawowej nr 2.

Realizacja projektu przyczyni się do poprawy jakości kształcenia, zwiększenia komfortu użytkowania obiektów edukacyjnych oraz stworzenia bardziej dostępnej i przyjaznej przestrzeni dla uczniów, nauczycieli i mieszkańców korzystających z infrastruktury szkolnej.

Zakres projektu

Projekt obejmuje modernizację infrastruktury edukacyjnej w dwóch placówkach oświatowych na obszarze rewitalizacji.

1. Szkoła Podstawowa nr 1 w Hajnówce

Zakres działań może obejmować w szczególności:

- modernizację i doposażenie pomieszczeń dydaktycznych,
- remont i poprawę funkcjonalności pracowni szkolnych,
- poprawę stanu technicznego infrastruktury szkolnej,
- modernizację przestrzeni wspólnych,
- poprawę bezpieczeństwa i komfortu użytkowników obiektu,
- dostosowanie wybranych przestrzeni do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

2. Szkoła Podstawowa nr 2 w Hajnówce

Zakres działań może obejmować w szczególności:

- modernizację i doposażenie pomieszczeń dydaktycznych,
- remont i poprawę funkcjonalności pracowni szkolnych,
- poprawę funkcjonalności przestrzeni edukacyjnej i sportowej,
- poprawę stanu technicznego infrastruktury szkolnej,
- modernizację przestrzeni wspólnych,
- budowę windy oraz likwidację barier architektonicznych,
- poprawę bezpieczeństwa oraz standardu użytkowania obiektu.

Odbiorcy/beneficjenci projektu

Odbiorcami projektu będą przede wszystkim uczniowie, nauczyciele i pracownicy Szkoły Podstawowej nr 1 i Szkoły Podstawowej nr 2 w Hajnówce, a także rodzice oraz mieszkańcy korzystający z infrastruktury edukacyjnej i sportowej szkół. Projekt będzie szczególnie istotny dla dzieci i młodzieży oraz osób ze szczególnymi potrzebami, dzięki poprawie dostępności i jakości przestrzeni edukacyjnej.

Szacowana wartość

2 500 000,00 zł

Okres realizacji

2030–2032

Wskaźnik

- liczba zmodernizowanych obiektów edukacyjnych – 2 szt.
- liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 szt.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Rezultatem projektu będzie poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej oraz zwiększenie dostępności obiektów publicznych. Projekt przyczyni się do poprawy warunków nauki, bezpieczeństwa użytkowników oraz zwiększenia funkcjonalności przestrzeni szkolnych.

Projekt będzie wspierał realizację:

- Celu 1 poprzez poprawę warunków uczestnictwa dzieci i młodzieży w edukacji oraz rozwój oferty edukacyjnej;
- Celu 2 poprzez poprawę stanu technicznego, funkcjonalności, bezpieczeństwa i dostępności budynków edukacyjnych oraz likwidację barier architektonicznych;
- Celu 3 pośrednio poprzez poprawę standardu użytkowania infrastruktury publicznej.

Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie:
- protokołów odbioru oraz dokumentacji technicznej i powykonawczej; - sprawozdań z realizacji projektu; - dokumentacji fotograficznej.
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące
Podmiot odpowiedzialny: Gmina Miejska Hajnówka
Podmioty współpracujące: Szkoła Podstawowa nr 1 w Hajnówce, Szkoła Podstawowa nr 2 w Hajnówce, jednostki organizacyjne miasta.
Zakres terytorialny/lokalizacja
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Hajnówce – działki nr 1507/1, 1507/5, - Szkoła Podstawowa nr 2 w Hajnówce – działki nr 469/135, 469/136.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami
Projekt jest powiązany z przedsięwzięciami dotyczącymi: - rozwoju infrastruktury społecznej, - poprawy jakości usług publicznych, - działań aktywizacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży, - poprawy dostępności przestrzeni publicznych, - rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i sportowej.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
W ramach projektu planuje się realizację działań zwiększających dostępność infrastruktury edukacyjnej, w tym: - likwidację barier architektonicznych, - budowę windy w budynku Szkoły Podstawowej nr 2, - dostosowanie ciągów komunikacyjnych do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością, - poprawę dostępności pomieszczeń dydaktycznych i wspólnych.

P12. Rewitalizacja budynków zdegradowanych w centrum miasta
Cele projektu
Celem projektu jest rewitalizacja zdegradowanych budynków położonych w centrum Hajnówki poprzez poprawę ich stanu technicznego, estetyki i funkcjonalności oraz nadanie im nowych lub rozszerzonych funkcji społecznych, gospodarczych i usługowych. Projekt ma przyczynić się do ograniczenia degradacji przestrzennej centrum miasta, poprawy jakości przestrzeni publicznych oraz zwiększenia atrakcyjności i aktywności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji. Projekt zakłada jednoczesną realizację działań infrastrukturalnych, przestrzennych i funkcjonalnych, które pozwolą na lepsze wykorzystanie istniejących zasobów miejskich oraz poprawę jakości otoczenia.
Uzasadnienie projektu

Projekt odpowiada na problemy zidentyfikowane w diagnozie rewitalizacyjnej, dotyczące występowania zdegradowanej zabudowy, niewystarczającego wykorzystania części obiektów oraz potrzeby poprawy estetyki i funkcjonalności przestrzeni miejskiej. W badaniach ankietowych mieszkańcy wskazywali na potrzebę rewitalizacji budynków zdegradowanych, zagospodarowania pustostanów oraz tworzenia nowych funkcji społecznych i gospodarczych w centrum miasta.

Obiekty objęte projektem wymagają modernizacji technicznej oraz poprawy zagospodarowania otoczenia. Istotnym problemem pozostaje również ograniczona funkcjonalność części przestrzeni oraz niewystarczające wykorzystanie potencjału lokalizacji znajdujących się w centralnej części miasta.

Projekt ma charakter zintegrowany i obejmuje działania związane zarówno z modernizacją budynków, jak i uporządkowaniem oraz zagospodarowaniem terenów przyległych. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy jakości przestrzeni publicznych, zwiększenia atrakcyjności centrum miasta oraz ograniczenia procesów degradacji przestrzennej.

Zakres projektu

Projekt obejmuje rewitalizację trzech obiektów położonych w centrum Hajnówki wraz z zagospodarowaniem ich otoczenia.

1. Budynek przy ul. Piłsudskiego 1

Zakres działań:

- modernizację budynku i poprawę jego funkcjonalności,
- zagospodarowanie terenu wokół obiektu,
- poprawę dostępności i bezpieczeństwa użytkowników,
- stworzenie warunków do rozwoju funkcji społecznych oraz uzupełniającej działalności usługowej i przedsiębiorczej.

2. Budynek przy ul. Armii Krajowej 3

Zakres działań:

- poprawę efektywności energetycznej obiektu,
- poprawę estetyki i funkcjonalności budynku,
- zagospodarowanie terenu wokół obiektu,
- poprawę dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

3. Budynek przy ul. Parkowej 1

Zakres działań:

- modernizację budynku i poprawę jego funkcjonalności,
- zagospodarowanie terenu wokół obiektu,
- poprawę dostępności i bezpieczeństwa użytkowników,
- stworzenie warunków do rozwoju funkcji społecznych oraz uzupełniającej działalności usługowej i przedsiębiorczej.

Odbiorcy/beneficjenci projektu

Odbiorcami projektu będą mieszkańcy miasta Hajnówka, użytkownicy przestrzeni publicznych centrum miasta, organizacje społeczne, podmioty gospodarcze oraz instytucje korzystające ze zrewitalizowanych obiektów. Projekt będzie służył również osobom odwiedzającym centrum miasta poprzez poprawę estetyki i funkcjonalności przestrzeni miejskiej.
Szacowana wartość
7 500 000 zł
Okres realizacji
2030–2035
Wskaźnik
- liczba zrewitalizowanych budynków – 3 szt. - liczba obiektów dostosowanych do nowych funkcji – 3 szt. - liczba zagospodarowanych terenów wokół budynków – 3 szt.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji
Rezultatem projektu będzie poprawa stanu technicznego i funkcjonalności zdegradowanych budynków oraz zwiększenie jakości przestrzeni publicznych w centrum miasta. Projekt będzie wspierał realizację: - Celu 1 poprzez tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi aktywności społecznej, usługowej i przedsiębiorczej; - Celu 2 poprzez poprawę stanu technicznego, funkcjonalności, dostępności i estetyki budynków oraz zagospodarowanie ich otoczenia, a także wzmacnianie funkcji centrum miasta; - Celu 3 poprzez poprawę efektywności energetycznej wybranych obiektów i ograniczanie związanej z nimi emisji zanieczyszczeń. Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie: - protokołów odbioru oraz dokumentacji technicznej i powykonawczej.
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące
Podmiot odpowiedzialny: Gmina Miejska Hajnówka Podmioty współpracujące: jednostki organizacyjne miasta, zarządcy nieruchomości, organizacje społeczne oraz partnerzy lokalni.
Zakres terytorialny/lokalizacja
- budynek przy ul. Piłsudskiego 1 – działka nr 1506/13, - budynek przy ul. Armii Krajowej 3 – działka nr 1410/123, - budynek przy ul. Parkowej 1 – działka nr 1502/27.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami

Projekt jest powiązany z przedsięwzięciami dotyczącymi:

- rewitalizacji przestrzeni publicznych,
- poprawy jakości zabudowy miejskiej,
- rozwoju funkcji społecznych i gospodarczych,
- aktywizacji mieszkańców,
- poprawy estetyki centrum miasta.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach projektu planuje się realizację działań zwiększających dostępność obiektów i przestrzeni, w tym:

- likwidację barier architektonicznych,
- dostosowanie wejść i ciągów komunikacyjnych,
- poprawę dostępności przestrzeni wspólnych,
- zastosowanie rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo i komfort użytkowników,
- poprawę czytelności i funkcjonalności przestrzeni wokół budynków.

P13. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej

Cele projektu

Celem projektu jest poprawa jakości oraz efektywności funkcjonowania budynków użyteczności publicznej na obszarze rewitalizacji poprzez realizację działań modernizacyjnych, termomodernizacyjnych i przestrzennych. Projekt ma przyczynić się do poprawy jakości usług publicznych świadczonych mieszkańcom, zwiększenia efektywności energetycznej obiektów oraz poprawy estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.

Projekt zakłada modernizację wybranych budynków użyteczności publicznej wraz z zagospodarowaniem ich otoczenia oraz poprawą dostępności dla mieszkańców i użytkowników obiektów.

Uzasadnienie projektu

Projekt odpowiada na problemy wskazane w diagnozie rewitalizacyjnej związane z jakością infrastruktury publicznej, stanem technicznym części budynków użyteczności publicznej oraz potrzebą poprawy jakości usług świadczonych mieszkańcom. W badaniach ankietowych wskazywano również na potrzebę poprawy estetyki przestrzeni publicznych oraz modernizacji obiektów pełniących funkcje administracyjne i społeczne.

Część budynków objętych projektem wymaga działań modernizacyjnych związanych z poprawą efektywności energetycznej, estetyki oraz funkcjonalności. Istotnym elementem projektu jest również poprawa dostępności obiektów oraz jakości przestrzeni wokół nich.

Projekt ma charakter zintegrowany i łączy działania techniczne, energetyczne i przestrzenne. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, ograniczenia kosztów eksploatacji budynków publicznych oraz zwiększenia komfortu korzystania z usług publicznych.

Zakres projektu
Projekt obejmuje modernizację i poprawę efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej wraz z zagospodarowaniem ich otoczenia.
1. Budynek Przychodni przy ul. Piłsudskiego 10a Zakres działań: - poprawę efektywności energetycznej obiektu, - modernizację elewacji, - poprawę estetyki i funkcjonalności budynku, - zagospodarowanie terenu wokół obiektu, - poprawę dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, - modernizację infrastruktury technicznej.
2. Budynki Urzędu Miasta w Hajnówce Zakres działań: - modernizację budynków Urzędu Miasta, - poprawę efektywności energetycznej obiektów, - modernizację budynku gospodarczego, - uporządkowanie i zagospodarowanie otoczenia, - modernizację parkingu i infrastruktury towarzyszącej, - poprawę estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, - poprawę dostępności obiektów administracyjnych.
3. Budynek przy ul. Parkowej 3 Zakres działań: - poprawę efektywności energetycznej obiektu, - poprawę estetyki i funkcjonalności budynku, - zagospodarowanie terenu wokół obiektu, - poprawę dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Odbiorcy/beneficjenci projektu
Odbiorcami projektu będą mieszkańcy miasta Hajnówka korzystający z usług publicznych świadczonych w modernizowanych obiektach, pracownicy instytucji publicznych oraz osoby odwiedzające budynki administracyjne i ochrony zdrowia. Projekt będzie szczególnie istotny dla osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz mieszkańców korzystających z usług medycznych i administracyjnych.
Szacowana wartość
6 000 000 zł
Okres realizacji
2031–2035
Wskaźnik
- liczba zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej – 3 szt. - liczba budynków objętych poprawą efektywności energetycznej – 3 szt.

- liczba obiektów lub przestrzeni objętych działaniami poprawiającymi dostępność i funkcjonalność – 3 szt.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Rezultatem projektu będzie poprawa jakości infrastruktury publicznej, zwiększenie efektywności energetycznej budynków oraz poprawa jakości usług publicznych świadczonych mieszkańcom. Projekt przyczyni się również do poprawy estetyki przestrzeni miejskiej oraz zwiększenia komfortu użytkowania obiektów publicznych.

Projekt będzie wspierał realizację:

- Celu 1 poprzez poprawę warunków korzystania z usług publicznych i społecznych;
- Celu 2 poprzez poprawę stanu technicznego, funkcjonalności, estetyki i dostępności budynków publicznych oraz zagospodarowanie ich otoczenia;
- Celu 3 poprzez poprawę efektywności energetycznej wybranych obiektów oraz ograniczanie związanej z nimi emisji zanieczyszczeń.

Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie:

- protokołów odbioru oraz dokumentacji technicznej i powykonawczej.

Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące

Podmiot odpowiedzialny: Gmina Miejska Hajnówka

Podmioty współpracujące: podmioty zarządzające obiektami, jednostki organizacyjne miasta oraz partnerzy lokalni.

Zakres terytorialny/lokalizacja

- Przychodnia przy ul. Piłsudskiego 10 – działki nr 1502/46, 1502/49,
- Budynki Urzędu Miasta w Hajnówce – działka nr 1502/16,
- Budynek przy ul. Parkowej 3 – działka nr 1502/103.

Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami

Projekt jest powiązany z przedsięwzięciami dotyczącymi:

- poprawy jakości usług publicznych,
- poprawy efektywności energetycznej budynków,
- rewitalizacji przestrzeni publicznych,
- poprawy dostępności infrastruktury publicznej,
- działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach projektu planuje się realizację działań zwiększających dostępność budynków użyteczności publicznej, w tym:

- likwidację barier architektonicznych,
- dostosowanie wejść i ciągów komunikacyjnych,
- poprawę dostępności dla osób z ograniczoną mobilnością,
- zastosowanie czytelnego oznakowania przestrzeni,
- poprawę bezpieczeństwa i komfortu użytkowników obiektów.

P14. Kompleksowa modernizacja budynku administracyjnego przy ul. Parkowa 6
Cele projektu
Celem projektu jest kompleksowa modernizacja oraz rozbudowa budynku administracyjnego przy ul. Parkowej 6 w Hajnówce w celu poprawy jakości i funkcjonalności infrastruktury publicznej oraz dostosowania obiektu do współczesnych potrzeb użytkowników i mieszkańców. Projekt ma przyczynić się do poprawy warunków obsługi mieszkańców, zwiększenia efektywności funkcjonowania Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej oraz poprawy estetyki i dostępności obiektu. Projekt zakłada realizację działań modernizacyjnych, technicznych i funkcjonalnych, które umożliwią bardziej efektywne wykorzystanie budynku oraz poprawę jakości świadczonych usług publicznych.
Uzasadnienie projektu
Planowane przedsięwzięcie dotyczy poprawy stanu technicznego i funkcjonalności budynku administracyjnego przy ul. Parkowej 6, użytkowanego przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Hajnówce. Istniejąca infrastruktura wymaga modernizacji oraz dostosowania do aktualnych standardów technicznych, energetycznych i użytkowych. Realizacja projektu pozwoli na poprawę warunków pracy oraz obsługi mieszkańców, zwiększenie efektywności energetycznej obiektu oraz poprawę dostępności budynku dla osób ze szczególnymi potrzebami. Ważnym elementem przedsięwzięcia będzie również uporządkowanie i poprawa estetyki otoczenia obiektu. Projekt wpisuje się w działania rewitalizacyjne związane z poprawą jakości infrastruktury publicznej oraz zwiększeniem funkcjonalności obiektów pełniących istotne funkcje administracyjne i społeczne.
Zakres projektu
Projekt obejmuje kompleksową modernizację oraz rozbudowę budynku administracyjnego przy ul. Parkowej 6 wraz z zagospodarowaniem terenu. Zakres działań obejmuje w szczególności: - modernizację i przebudowę budynku administracyjnego, - rozbudowę obiektu oraz dostosowanie go do nowych potrzeb funkcjonalnych, - poprawę efektywności energetycznej budynku, - modernizację instalacji wewnętrznych i infrastruktury technicznej, - poprawę dostępności budynku dla osób ze szczególnymi potrzebami, - modernizację pomieszczeń przeznaczonych do obsługi mieszkańców, - poprawę estetyki elewacji i części wspólnych, - uporządkowanie oraz zagospodarowanie otoczenia budynku, - modernizację ciągów komunikacyjnych i infrastruktury towarzyszącej.
Odbiorcy/beneficjenci projektu

Odbiorcami projektu będą mieszkańcy miasta Hajnówka korzystający z usług Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej, pracownicy jednostki oraz osoby korzystające z infrastruktury administracyjnej miasta. Projekt przyczyni się do poprawy jakości obsługi mieszkańców oraz zwiększenia dostępności usług publicznych.
Szacowana wartość
3 000 000 zł
Okres realizacji
2029–2032
Wskaźnik
- liczba zmodernizowanych obiektów administracyjnych – 1 szt. - liczba obiektów objętych poprawą efektywności energetycznej – 1 szt.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji
Rezultatem projektu będzie poprawa jakości infrastruktury administracyjnej oraz zwiększenie funkcjonalności i dostępności budynku przy ul. Parkowej 6. Projekt przyczyni się do poprawy jakości obsługi mieszkańców, poprawy warunków pracy oraz zwiększenia efektywności energetycznej obiektu. Projekt będzie wspierał realizację: - Celu 1 poprzez poprawę warunków korzystania z usług publicznych świadczonych mieszkańcom; - Celu 2 poprzez poprawę stanu technicznego, funkcjonalności, dostępności i estetyki budynku administracyjnego oraz zagospodarowanie jego otoczenia; - Celu 3 poprzez zwiększenie efektywności energetycznej obiektu i ograniczanie związanej z jego użytkowaniem emisji zanieczyszczeń. Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie: - protokołów odbioru oraz dokumentacji technicznej i powykonawczej.
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące
Podmiot odpowiedzialny: Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Hajnówce Podmioty współpracujące: Gmina Miejska Hajnówka, jednostki organizacyjne miasta oraz partnerzy lokalni.
Zakres terytorialny/lokalizacja
Budynek administracyjny przy ul. Parkowej 6 w Hajnówce, działki nr: 1500/16, 1500/19, 1500/37.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami
Projekt jest powiązany z przedsięwzięciami dotyczącymi: - poprawy jakości infrastruktury publicznej, - poprawy efektywności energetycznej budynków, - rewitalizacji przestrzeni publicznych, - poprawy dostępności usług publicznych, - działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach projektu planuje się realizację działań zwiększających dostępność budynku i usług publicznych, w tym:

- likwidację barier architektonicznych,
- dostosowanie ciągów komunikacyjnych i wejść do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością,
- poprawę dostępności pomieszczeń obsługi mieszkańców,
- zastosowanie rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo i komfort użytkowników,
- poprawę czytelności i funkcjonalności przestrzeni budynku.

P15. Rewitalizacja ul. Wierobieja

Cele projektu

Celem projektu jest kompleksowe ożywienie społeczne, gospodarcze i przestrzenne ul. Ks. Ignacego Wierobieja poprzez poprawę estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, rozwój lokalnej tożsamości miejsca oraz wzmacnianie funkcji społecznych, handlowych, usługowych i turystycznych tej części miasta.

Projekt ma na celu stworzenie atrakcyjnej i rozpoznawalnej przestrzeni miejskiej opartej na lokalnym dziedzictwie, historii oraz tradycjach Hajnówki, sprzyjającej integracji mieszkańców, aktywizacji lokalnej przedsiębiorczości oraz rozwojowi działalności społecznej i kulturalnej.

Projekt zakłada połączenie działań przestrzennych, estetycznych, społecznych i organizacyjnych, przy jednoczesnym zachowaniu historycznego charakteru ulicy.

Uzasadnienie projektu

Ul. Ks. Ignacego Wierobieja należy do jednych z najstarszych ulic Hajnówki i stanowi ważny element historycznej struktury miasta. Obszar ten pełni funkcje usługowe, handlowe i społeczne, jednak obecnie charakteryzuje się obniżonym poziomem estetyki, występowaniem chaosu reklamowego oraz zróżnicowanym stanem technicznym części zabudowy. Negatywnie wpływa to na atrakcyjność przestrzeni oraz ogranicza rozwój funkcji społecznych, handlowych i turystycznych tej części miasta.

W diagnozie obszaru rewitalizacji wskazano potrzebę poprawy jakości przestrzeni publicznych, uporządkowania estetyki centrum miasta oraz rozwoju miejsc integracji mieszkańców i aktywności lokalnej. Mieszkańcy bezpośrednio wskazywali również na potrzebę poprawy zagospodarowania ul. Wierobieja oraz lepszego wykorzystania jej potencjału historycznego, kulturowego i społecznego.

Projekt odpowiada na potrzebę przywrócenia ulicy funkcji reprezentacyjnej i społecznej poprzez działania związane z poprawą estetyki, tworzeniem atrakcyjnej narracji historycznej oraz rozwojem aktywności społecznych, gospodarczych i kulturalnych. Istotnym elementem przedsięwzięcia będzie również rozwój współpracy z właścicielami nieruchomości oraz lokalnymi przedsiębiorcami.

Zakres projektu

Proponowane działania rewitalizacyjne

1. Uporządkowanie i poprawa estetyki ulicy

- opracowanie „Katalogu estetyki ul. Wierobieja”,
- wprowadzenie jednolitych zasad dotyczących: szyldów, reklam, kolorystyki elewacji, małej architektury,
- stopniowe ograniczanie chaosu reklamowego,
- montaż spójnych: ławek, koszy, donic, oświetlenia, stojaków rowerowych,
- wprowadzenie zieleni ulicznej i ukwiecenia,
- instalacja związana z koleją i przemysłem drzewnym.

2. Opowieść o ulicy Wierobieja” — projekt tożsamości miejsca

- stworzenie spójnej narracji historycznej ulicy,
- tablice i instalacje opowiadające historię: dawnych sklepów, rzemiosła, mieszkańców, wielokulturowości miasta,
- oznaczenie historycznych budynków,
- stworzenie miejskiego szlaku lokalnych historii,
- wykorzystanie archiwalnych zdjęć i wspomnień mieszkańców,
- murale lub instalacje artystyczne związane z historią Hajnówki.

3. Ożywienie funkcji społeczno-gospodarczych

- wspieranie małych lokali usługowych i rzemieślniczych,
- organizacja jarmarków, kiermaszów i targów lokalnych,
- rozwój funkcji gastronomicznych i kawiarnianych,
- tworzenie przestrzeni dla: rękodzieła, produktów regionalnych, lokalnych twórców,
- zachęcanie do powstawania: małych kawiarni, galerii, butików, pracowni rękodzielniczych.

4. Rozwój wydarzeń i działań społecznych

- rozwijanie „Dnia Ulicy Wierobieja” jako cyklicznego wydarzenia miejskiego;
- organizacja wydarzeń historycznych, jarmarków, koncertów, kina plenerowego, spacerów tematycznych oraz warsztatów rzemieślniczych;
- realizacja działań integrujących mieszkańców, przedsiębiorców i użytkowników ulicy;
- angażowanie szkół, organizacji pozarządowych oraz instytucji kultury;
- organizacja konkursu na najładniejszą witrynę przy ul. Wierobieja.

5. Program współpracy z właścicielami nieruchomości

- system zachęt do remontów elewacji,
- drobne granty na poprawę estetyki budynków,
- wspólne projekty zagospodarowania przestrzeni,
- doradztwo architektoniczne i estetyczne,
- program „odnowy witryn i szyldów”.

Współpraca z właścicielami nieruchomości będzie miała szczególne znaczenie ze względu na znaczny udział zabudowy pozostającej w rękach prywatnych. Pozwoli to na stopniowe i spójne wprowadzanie zmian obejmujących zarówno przestrzeń publiczną, jak i przyległe budynki oraz lokale.

Odbiorcy/beneficjenci projektu

Odbiorcami projektu będą przede wszystkim mieszkańcy Hajnówki, przedsiębiorcy prowadzący działalność przy ul. Wierobieja, lokalni rzemieślnicy i usługodawcy oraz organizacje społeczne i instytucje kultury. Beneficjentami projektu będą również dzieci i młodzież, seniorzy, turyści oraz osoby odwiedzające centrum miasta.

Projekt przyczyni się do poprawy jakości przestrzeni publicznej, zwiększenia atrakcyjności centrum miasta oraz rozwoju lokalnej aktywności społecznej i gospodarczej.

Szacowana wartość

5 000 000,00

Okres realizacji

2028–2035

Wskaźnik

- liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych – 1 szt.
- liczba elementów małej architektury i informacji miejskiej – 10 szt.
- liczba działań i wydarzeń społeczno-kulturalnych – 5 wydarz.
- liczba obiektów objętych działaniami estetycznymi lub promocyjnymi – 5 szt.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Rezultatem projektu będzie poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni ul. Ks. Ignacego Wierobieja oraz zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej w centrum miasta. Projekt przyczyni się do wzrostu atrakcyjności przestrzeni publicznej, rozwoju funkcji turystycznych oraz budowania lokalnej tożsamości i integracji mieszkańców.

Projekt będzie wspierał realizację:

- Celu 1 poprzez rozwijanie inicjatyw społecznych, kulturalnych i sąsiedzkich oraz wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, usług i rzemiosła;
- Celu 2 poprzez poprawę estetyki, funkcjonalności i jakości przestrzeni publicznej oraz wzmocnianie funkcji społecznych, handlowych, usługowych i kulturalnych centrum miasta;
- Celu 3 poprzez ochronę i popularyzację lokalnego dziedzictwa kulturowego, rozwijanie edukacji regionalnej oraz wprowadzenie zieleni ulicznej.

Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie:

- sprawozdań z realizacji działań;
- dokumentacji dotyczącej zagospodarowania przestrzeni i wprowadzonych elementów estetycznych;
- harmonogramów i programów wydarzeń;
- dokumentacji współpracy z właścicielami nieruchomości i przedsiębiorcami;
- dokumentacji fotograficznej.

Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące
Podmiot odpowiedzialny: Gmina Miejska Hajnówka
Podmioty współpracujące: przedsiębiorcy i właściciele nieruchomości, Hajnowski Dom Kultury, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, mieszkańcy, szkoły oraz partnerzy społeczni.
Zakres terytorialny/lokalizacja
Ul. Ks. Ignacego Wierobieja w Hajnówce wraz z przyległymi przestrzeniami publicznymi i terenami powiązanymi funkcjonalnie.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami
Projekt jest komplementarny z przedsięwzięciami dotyczącymi: - poprawy jakości przestrzeni publicznych, - rozwoju funkcji społecznych i kulturalnych, - rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, - rozwoju infrastruktury pieszo-rowerowej, - działań aktywizacji społecznej mieszkańców, - promocji lokalnego dziedzictwa i turystyki. Projekt stanowi rozwinięcie działań wskazywanych we wcześniejszych dokumentach rewitalizacyjnych miasta oraz nawiązuje do organizowanego „Dnia Ulicy Wierobieja”.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
W ramach projektu planuje się: - poprawę dostępności ciągów pieszych, - likwidację barier architektonicznych, - zastosowanie elementów małej architektury dostosowanych do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością, - poprawę bezpieczeństwa ruchu pieszego, - tworzenie czytelnej i przyjaznej przestrzeni publicznej dla wszystkich użytkowników.

P16. Zielone tereny przykolejowe – uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni w Hajnówce
Cele projektu
Projekt zakłada kompleksową rewitalizację zdegradowanych i niewykorzystanych terenów zlokalizowanych wzdłuż linii kolejowej w rejonie ul. Dworcowej i ul. Łagodnej w Hajnówce. Obszar stanowi obecnie nieuporządkowany pas zieleni o dużym potencjale przyrodniczym i społecznym, jednak o ograniczonej dostępności, niskiej funkcjonalności oraz niewystarczającym poziomie zagospodarowania. Celem przedsięwzięcia jest przekształcenie terenów przykolejowych w spójny zielony korytarz miejski pełniący funkcje rekreacyjne, społeczne, ekologiczne, edukacyjne i komunikacyjne.
Uzasadnienie projektu

Projekt odpowiada na problemy przestrzenne, środowiskowe i społeczne zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji miasta Hajnówka. Tereny przy ul. Dworcowej i Łagodnej stanowią obecnie nieuporządkowany i częściowo zdegradowany pas zieleni o dużym potencjale przyrodniczym i krajobrazowym, jednak o ograniczonej dostępności oraz niewystarczającym poziomie zagospodarowania.

Obszar ten posiada istotny potencjał do pełnienia funkcji rekreacyjnych, społecznych i ekologicznych, jednak wymaga kompleksowych działań rewitalizacyjnych związanych z poprawą funkcjonalności przestrzeni, uporządkowaniem terenów zielonych oraz stworzeniem infrastruktury umożliwiającej aktywne korzystanie z obszaru przez mieszkańców.

Projekt odpowiada również na potrzebę zwiększenia ilości terenów zieleni dostępnych dla mieszkańców, poprawy jakości przestrzeni publicznych oraz tworzenia bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc wypoczynku i integracji społecznej. Jednocześnie przedsięwzięcie wpisuje się w działania związane z adaptacją miasta do zmian klimatu poprzez rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, poprawę retencji wód oraz ochronę lokalnych ekosystemów.

Kompleksowy charakter projektu pozwoli na jednoczesne osiągnięcie efektów społecznych, środowiskowych, przestrzennych i funkcjonalnych.

Zakres projektu

Projekt obejmuje kompleksową rewitalizację terenów przy ul. Dworcowej i Łagodnej poprzez realizację zintegrowanych działań przestrzennych, środowiskowych i społecznych.

1. Działania przestrzenne i infrastrukturalne

- utworzenie liniowego parku miejskiego wzdłuż terenów kolejowych,
- budowę ciągów pieszo-rowerowych i ścieżek spacerowych,
- budowę kładek, pomostów oraz punktów widokowych,
- stworzenie stref wypoczynku, integracji i aktywności mieszkańców,
- montaż małej architektury (ławki, kosze, altany, stojaki rowerowe, oświetlenie),
- uporządkowanie terenów zdegradowanych i poprawę estetyki przestrzeni,
- modernizację wybranych fragmentów infrastruktury publicznej przy ul. Dworcowej i Łagodnej,
- poprawę bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów.

2. Działania środowiskowe i klimatyczne

- ochronę i rozwój terenów zieleni,
- zachowanie wartościowego drzewostanu i naturalnych siedlisk,
- nasadzenia rodzimych gatunków drzew i krzewów,
- tworzenie łąk kwietnych i zieleni retencyjnej,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury,
- realizację działań zwiększających retencję wód opadowych,
- działania zwiększające bioróżnorodność obszaru.

3. Działania społeczne i edukacyjne - utworzenie miejsc integracji mieszkańców, - stworzenie przestrzeni aktywności rodzinnej i rekreacyjnej, - budowę infrastruktury rekreacyjnej i sportowej, - realizację ścieżek edukacji przyrodniczej, - organizację działań edukacyjnych i ekologicznych dla mieszkańców, - promocję dziedzictwa przyrodniczego i lokalnej tożsamości miasta.
Odbiorcy/beneficjenci projektu Odbiorcami projektu będą przede wszystkim mieszkańcy miasta Hajnówka, w szczególności dzieci i młodzież, seniorzy, rodziny z dziećmi, rowerzyści oraz osoby ze szczególnymi potrzebami. Beneficjentami projektu będą również osoby korzystające z terenów rekreacyjnych i przestrzeni publicznych, organizacje społeczne, placówki edukacyjne oraz turyści odwiedzający miasto. Projekt stworzy ogólnodostępną przestrzeń służącą rekreacji, integracji społecznej, edukacji ekologicznej oraz aktywnemu spędzaniu czasu wolnego.
Szacowana wartość 4 000 000,00
Okres realizacji 2030–2033
Wskaźnik - długość utworzonych lub zmodernizowanych ciągów pieszo-rowerowych – 1,5 km - powierzchnia zrewitalizowanych terenów zieleni – 5 ha - liczba utworzonych stref rekreacyjnych i integracyjnych – 1 szt. - liczba nowych elementów małej architektury – 10 szt. - liczba obiektów błękitno-zielonej infrastruktury – 2 szt. - liczba nasadzonych drzew i krzewów – 20 szt.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji Rezultatem projektu będzie przekształcenie zdegradowanych terenów przytorowych w spójny zielony korytarz miejski pełniący funkcje rekreacyjne, społeczne, ekologiczne i komunikacyjne. Projekt przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, zwiększenia aktywności społecznej i rekreacyjnej oraz poprawy jakości środowiska miejskiego. Projekt będzie wspierał realizację: - Celu 1 poprzez rozwijanie aktywności rekreacyjnej, edukacyjnej i integracyjnej mieszkańców; - Celu 2 poprzez uporządkowanie terenu, nadanie mu nowych funkcji oraz rozwój bezpiecznych i spójnych połączeń pieszych i rowerowych; - Celu 3 poprzez ochronę i rozwój terenów zieleni, zwiększanie bioróżnorodności, rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, retencję wód opadowych oraz edukację ekologiczną. Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie:

- protokołów odbioru oraz dokumentacji technicznej i powykonawczej.
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące
Podmiot odpowiedzialny: Gmina Miejska Hajnówka
Podmioty współpracujące: jednostki organizacyjne miasta, organizacje społeczne i ekologiczne, placówki edukacyjne, mieszkańcy, zarządcy infrastruktury kolejowej, partnerzy społeczni.
Zakres terytorialny/lokalizacja
Tereny zlokalizowane w rejonie ul. Dworcowej i ul. Łagodnej w Hajnówce, obejmujące pasy zieleni i tereny przykolejowe znajdujące się na obszarze rewitalizacji miasta.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami
Projekt jest komplementarny z przedsięwzięciami dotyczącymi: - rozwoju terenów zieleni miejskiej, - rozwoju infrastruktury pieszo-rowerowej, - rewitalizacji przestrzeni publicznych, - działań związanych z adaptacją miasta do zmian klimatu, - rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i społecznej, - działań z zakresu edukacji ekologicznej i aktywizacji mieszkańców.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
W ramach projektu zastosowane zostaną rozwiązania zapewniające dostępność architektoniczną i funkcjonalną przestrzeni, w tym: - budowę bezprogowych ciągów komunikacyjnych, - dostosowanie tras pieszych i rowerowych do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością, - montaż elementów małej architektury dostosowanych do potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnościami, - stosowanie czytelnego oznakowania przestrzeni, - zapewnienie odpowiedniego oświetlenia i bezpieczeństwa użytkowników, - tworzenie miejsc odpoczynku dostępnych dla wszystkich grup mieszkańców.

P17. Rakowiecki – centrum lokalnej tożsamości i edukacji
Cele projektu
Celem projektu jest rewitalizacja społeczno-kulturowa centrum Hajnówki poprzez stworzenie nowoczesnej przestrzeni edukacyjnej, historycznej i integracyjnej opartej na lokalnym dziedzictwie związanym z postacią dr. Tadeusza Rakowieckiego oraz historią miasta. Projekt ma służyć wzmocnieniu lokalnej tożsamości mieszkańców, aktywizacji społecznej, zwiększeniu uczestnictwa mieszkańców w kulturze i edukacji regionalnej oraz rozwojowi funkcji społecznych i edukacyjnych Miejskiej Biblioteki Publicznej.
Uzasadnienie projektu

Hajnówka posiada cenne dziedzictwo historyczne i kulturowe związane z postacią dr. Tadeusza Rakowieckiego – lekarza, astronoma oraz autora cenionych publikacji naukowych. Potencjał ten jest obecnie niewystarczająco wykorzystywany w działaniach społecznych, edukacyjnych i promocyjnych miasta. Jednocześnie na obszarze rewitalizacji obserwuje się potrzebę wzmacniania więzi społecznych, przeciwdziałania ograniczonej aktywności mieszkańców oraz zwiększenia oferty dla dzieci i młodzieży.

Projekt odpowiada na problemy społeczne zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji poprzez rozwój nowoczesnej edukacji regionalnej, aktywizację mieszkańców oraz tworzenie atrakcyjnych i dostępnych przestrzeni społecznych i kulturowych. Przedsięwzięcie przyczyni się również do poprawy atrakcyjności centrum miasta oraz ochrony i popularyzacji lokalnego dziedzictwa.

Zakres projektu

1. Utworzenie interaktywnej przestrzeni edukacyjnej „Tajemnice Astronoma”

Projekt obejmuje stworzenie escape roomu inspirowanego historią Hajnówki oraz postacią dr. Tadeusza Rakowieckiego, wykorzystującego elementy edukacji interaktywnej i multimedialnych. W ramach działań przewiduje się adaptację pomieszczeń, wykonanie scenografii, zakup wyposażenia oraz opracowanie scenariuszy edukacyjnych i warsztatów dla dzieci, młodzieży i turystów.

2. Utworzenie ekspozycji „W salonie Państwa Rakowieckich”

Projekt zakłada stworzenie stałej ekspozycji muzealno-edukacyjnej poświęconej rodzinie Rakowieckich i historii Hajnówki. Zakres obejmuje remont i adaptację pomieszczeń biblioteki, aranżację historycznego wnętrza, zakup wyposażenia ekspozycyjnego, digitalizację zbiorów oraz stworzenie interaktywnych elementów wystawy.

3. Rewitalizacja funkcji społecznych biblioteki („Zoom na Bibliotekę”)

Projekt przewiduje poprawę dostępności i funkcjonalności biblioteki miejskiej jako centrum aktywności społecznej poprzez modernizację przestrzeni, doposażenie sal warsztatowych, zakup mobilnego wyposażenia edukacyjnego oraz stworzenie przestrzeni aktywności dla dzieci i młodzieży.

4. Cyfrowe archiwum historii Hajnówki

W ramach projektu planuje się digitalizację dokumentów, fotografii i materiałów historycznych, stworzenie internetowego archiwum społecznego oraz dokumentowanie historii lokalnej i wspomnień mieszkańców.

5. Program edukacji regionalnej i integracji społecznej

Projekt obejmuje realizację działań edukacyjnych i integracyjnych, w tym lekcji regionalnych, warsztatów historycznych, gier miejskich, spacerów historycznych, wydarzeń tematycznych oraz działań międzypokoleniowych skierowanych do mieszkańców.

6. Organizacja wydarzeń historycznych i kulturalnych

Zakłada się organizację wydarzeń popularyzujących historię miasta i lokalne dziedzictwo, w tym dni Rakowieckiego, wydarzeń astronomicznych, pokazów edukacyjnych oraz wydarzeń integracyjnych i kulturalnych.

Odbiorcy/beneficjenci projektu

Odbiorcami projektu będą przede wszystkim mieszkańcy miasta Hajnówka, w szczególności dzieci i młodzież, seniorzy, rodziny z dziećmi, uczniowie, nauczyciele oraz osoby zainteresowane historią i dziedzictwem regionu. Beneficjentami projektu będą również instytucje kultury, organizacje społeczne, placówki edukacyjne, turyści oraz osoby uczestniczące w działaniach edukacyjnych i integracyjnych organizowanych na terenie miasta.

Projekt stworzy nowoczesną i ogólnodostępną przestrzeń edukacyjną i społeczną służącą integracji mieszkańców, popularyzacji lokalnej historii oraz rozwojowi aktywności społecznej i kulturalnej.

Szacowana wartość

3 500 000,00

Okres realizacji

2027–2035

Wskaźnik

- liczba utworzonych lub zmodernizowanych przestrzeni edukacyjnych i społecznych – 2 szt.
- liczba utworzonych ekspozycji i instalacji edukacyjnych – 2 szt.
- liczba wydarzeń edukacyjnych i integracyjnych – 15 wydarz.
- liczba uczestników działań edukacyjnych i społecznych – 150 osób.

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Rezultatem projektu będzie zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców oraz rozwój nowoczesnej edukacji regionalnej i historycznej w Hajnówce. Projekt przyczyni się do wzmocnienia lokalnej tożsamości, zwiększenia uczestnictwa mieszkańców w kulturze oraz poprawy funkcjonalności biblioteki miejskiej jako centrum aktywności społecznej i edukacyjnej.

Projekt będzie wspierał realizację:

- Celu 1 poprzez zwiększanie uczestnictwa mieszkańców w kulturze i edukacji, rozwijanie oferty dla dzieci i młodzieży oraz realizację działań integracyjnych i międzypokoleniowych;
- Celu 2 poprzez poprawę funkcjonalności i dostępności przestrzeni biblioteki oraz rozwój jej funkcji społecznych i edukacyjnych;
- Celu 3 poprzez ochronę, dokumentowanie i popularyzację lokalnego dziedzictwa kulturowego, rozwijanie edukacji regionalnej oraz wykorzystywanie zasobów instytucji kultury.

Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie:

- protokołów odbioru oraz dokumentacji dotyczącej adaptacji i wyposażenia przestrzeni;
- sprawozdań z realizacji działań edukacyjnych, kulturalnych i integracyjnych;

- harmonogramów i programów wydarzeń; - dokumentacji fotograficznej.
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące
Podmiot odpowiedzialny: Gmina Miejska Hajnówka/Miejska Biblioteka Publiczna w Hajnówce Podmioty współpracujące: Hajnowski Dom Kultury, placówki edukacyjne, organizacje społeczne i kulturalne, lokalni historycy i regionaliści, mieszkańcy miasta, partnerzy społeczni i instytucjonalni.
Zakres terytorialny/lokalizacja
Obszar rewitalizacji. Miejska Biblioteka Publiczna w Hajnówce oraz przestrzenie publiczne wykorzystywane do realizacji działań edukacyjnych, historycznych i integracyjnych na obszarze rewitalizacji miasta.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami
Projekt jest komplementarny z przedsięwzięciami dotyczącymi: - rozwoju funkcji społecznych i edukacyjnych instytucji kultury, - aktywizacji społecznej mieszkańców, - ochrony i promocji lokalnego dziedzictwa kulturowego, - rozwoju oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży, - działań integracyjnych i międzypokoleniowych, - rewitalizacji przestrzeni publicznych w centrum miasta. Projekt uzupełnia działania związane z budowaniem lokalnej tożsamości i wzmacnianiem funkcji społeczno-kulturalnych obszaru rewitalizacji.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
W ramach projektu planuje się zastosowanie rozwiązań zapewniających dostępność architektoniczną, cyfrową i informacyjno-komunikacyjną, w tym: - dostosowanie przestrzeni biblioteki i ekspozycji do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością, - likwidację barier architektonicznych, - zastosowanie czytelnego oznakowania i materiałów informacyjnych, - wykorzystanie multimediiów i narzędzi edukacyjnych dostosowanych do różnych grup odbiorców, - zapewnienie dostępności cyfrowej archiwum internetowego, - organizację działań edukacyjnych dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami.

P18. Rewitalizacja i zagospodarowanie budynku dawnego dworca PKP wraz z rozwojem funkcji kulturalnych

Cele projektu

Celem projektu jest poprawa stanu technicznego, funkcjonalności i zagospodarowania budynku dawnego dworca PKP w Hajnówce oraz jego otoczenia, przy jednoczesnym rozwijaniu funkcji kulturalnych, społecznych, edukacyjnych i integracyjnych.

Uzasadnienie projektu

Budynek dawnego dworca PKP jest obiektem związanym z historią i rozwojem Hajnówki, a jego położenie w sąsiedztwie infrastruktury kolejowej nadaje mu szczególne znaczenie przestrzenne i symboliczne. Obiekt jest obecnie wykorzystywany do prowadzenia działalności kulturalnej, jednak jego stan techniczny, funkcjonalność oraz sposób zagospodarowania otoczenia wymagają poprawy.

Modernizacja budynku i przyległego terenu umożliwi lepsze wykorzystanie istniejącego potencjału miejsca oraz rozwijanie prowadzonej działalności kulturalnej, edukacyjnej i społecznej. Przedsięwzięcie będzie również sprzyjało poprawie estetyki terenów przykolejowych, zwiększeniu dostępności obiektu oraz wzmocnieniu lokalnej tożsamości opartej na historii kolei i dziedzictwie miasta.

Projekt będzie powiązany z przedsięwzięciem dotyczącym zagospodarowania terenów przy ul. Dworcowej i Łagodnej, tworząc wraz z nim spójny obszar aktywności kulturalnej, rekreacyjnej i społecznej.

Zakres projektu

Zakres projektu:

1. Modernizacja i dostosowanie budynku

- poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektu;
- modernizacja pomieszczeń wykorzystywanych do działalności kulturalnej, edukacyjnej i społecznej;
- poprawę efektywności energetycznej budynku;
- modernizacja instalacji i infrastruktury technicznej;
- poprawa dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami;
- dostosowanie przestrzeni do organizacji wydarzeń, warsztatów, wystaw i spotkań.

2. Zagospodarowanie otoczenia

- uporządkowanie terenu wokół budynku;
- rozwój zieleni i miejsc odpoczynku;
- montaż małej architektury, oświetlenia i stojaków rowerowych;
- wykorzystanie elementów nawiązujących do historii kolei i rozwoju Hajnówki.

3. Rozwój działalności kulturalnej i społecznej

- organizacja wydarzeń kulturalnych, artystycznych i edukacyjnych;
- prowadzenie warsztatów i działań animacyjnych;
- realizacja inicjatyw integrujących mieszkańców;
- rozwijanie współpracy z artystami, szkołami, instytucjami kultury i organizacjami społecznymi;
- dokumentowanie i popularyzację historii kolei oraz lokalnego dziedzictwa.

Odbiorcy/beneficjenci projektu

Odbiorcami projektu będą mieszkańcy obszaru rewitalizacji i całej Hajnówki, w szczególności dzieci i młodzież, rodziny, seniorzy, osoby ze szczególnymi potrzebami, lokalni twórcy, uczestnicy działań kulturalnych i edukacyjnych oraz osoby odwiedzające miasto. Z efektów projektu korzystać będą również organizacje społeczne, instytucje kultury, szkoły i grupy nieformalne prowadzące działania w obiekcie lub jego otoczeniu.

Szacowana wartość
4 000 000,00
Okres realizacji
2031–2035
Wskaźnik
- liczba zmodernizowanych obiektów pełniących funkcje kulturalne i społeczne – 1 szt.; - liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – 1 szt.;
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji
Realizacja projektu będzie sprzyjała poprawie stanu technicznego, funkcjonalności i dostępności budynku dawnego dworca PKP oraz lepszemu zagospodarowaniu jego otoczenia. Modernizacja obiektu stworzy lepsze warunki do prowadzenia działalności kulturalnej, edukacyjnej i społecznej oraz organizacji wydarzeń skierowanych do różnych grup mieszkańców. Projekt będzie wspierał realizację: - Celu 1 poprzez rozwijanie uczestnictwa mieszkańców w kulturze, edukacji i działaniach integracyjnych; - Celu 2 poprzez poprawę stanu technicznego, funkcjonalności, dostępności i estetyki obiektu oraz jego otoczenia; - Celu 3 poprzez ochronę i popularyzację lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz historii kolei i miasta. Ocena osiągniętych rezultatów będzie prowadzona na podstawie: - protokołów odbioru oraz dokumentacji technicznej; - harmonogramów i programów wydarzeń.
Podmiot odpowiedzialny i podmioty współpracujące
Podmiot odpowiedzialny: Gmina Miejska Hajnówka Podmioty współpracujące: podmiot prowadzący działalność kulturalną w budynku dawnego dworca PKP, miejskie instytucje kultury, szkoły, organizacje pozarządowe, lokalni twórcy, grupy nieformalne, zarządcy infrastruktury kolejowej oraz inni partnerzy zaangażowani w realizację działań społecznych, edukacyjnych i kulturalnych.
Zakres terytorialny/lokalizacja
Obszar rewitalizacji. Budynek dawnego dworca PKP wraz z przyległym terenem, położony w rejonie stacji kolejowej Hajnówka i ul. Dworcowej, na obszarze rewitalizacji miasta Hajnówka.
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami

Projekt jest komplementarny z przedsięwzięciami dotyczącymi:

- rozwoju funkcji kulturalnych, społecznych i edukacyjnych;
- aktywizacji mieszkańców oraz wspierania inicjatyw lokalnych;
- rozwoju oferty dla dzieci, młodzieży, rodzin i seniorów;
- ochrony i popularyzacji lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz historii kolei;
- poprawy dostępności i jakości przestrzeni publicznych;
- zagospodarowania terenów przykolejowych;
- rozwoju połączeń pieszych i rowerowych;
- działań integracyjnych, edukacyjnych i międzypokoleniowych.

Projekt uzupełnia działania związane z rozwojem terenów przy ul. Dworcowej i Łagodnej, wzmacnianiem lokalnej tożsamości oraz rozwijaniem funkcji społeczno-kulturalnych obszaru rewitalizacji.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

W ramach projektu przewiduje się zastosowanie rozwiązań poprawiających dostępność budynku i jego otoczenia zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego. Zakres działań powinien obejmować w szczególności:

- zapewnienie dostępu do budynku;
- likwidację barier architektonicznych;
- dostosowanie ciągów pieszych i nawierzchni;
- dostosowanie pomieszczeń i sanitariatów;
- zastosowanie czytelnego oznakowania i informacji wizualnej;
- poprawę oświetlenia oraz bezpieczeństwa dojścia do obiektu;
- zapewnienie dostępności organizowanych wydarzeń i działań edukacyjnych.

7.2. Przedsięwzięcia uzupełniające

Projekty uzupełniające stanowią rozwinięcie i wsparcie przedsięwzięć podstawowych. Obejmują przede wszystkim działania społeczne, edukacyjne, integracyjne i aktywizacyjne, które wzmacniają wykorzystanie infrastruktury i przestrzeni objętych procesem rewitalizacji.

Realizacja przedsięwzięć uzupełniających będzie sprzyjała utrwalaniu efektów projektów podstawowych, zwiększaniu aktywności mieszkańców oraz wzmacnianiu więzi społecznych i odpowiedzialności za wspólne otoczenie.

U1. Blisko siebie – program przeciwdziałania samotności i wzmacniania dobrostanu mieszkańców

Celem przedsięwzięcia będzie ograniczanie izolacji społecznej, wzmacnianie relacji międzyludzkich oraz rozwijanie lokalnego systemu wsparcia dla osób samotnych, seniorów, opiekunów osób zależnych i mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Program będzie obejmował tworzenie grup samopomocowych, spotkania integracyjne, działania międzypokoleniowe, zajęcia poprawiające kondycję fizyczną i psychiczną, warsztaty dotyczące zdrowego stylu życia, wsparcie opiekunów oraz rozwijanie pomocy sąsiedzkiej i wolontariatu. Ważnym elementem będzie docieranie do osób, które rzadko korzystają z oferty instytucji lub mają ograniczone możliwości samodzielnego uczestnictwa w działaniach.

Przedsięwzięcie będzie uzupełniało działania aktywizacyjne i integracyjne przewidziane w projektach podstawowych, nadając im bardziej środowiskowy i bezpośredni charakter.

U2. Zielona Hajnówka – edukacja ekologiczna i społeczne działania na rzecz otoczenia

Przedsięwzięcie będzie służyło zwiększaniu wiedzy ekologicznej mieszkańców oraz włączaniu ich w działania na rzecz zieleni, bioróżnorodności, retencji wód i poprawy jakości przestrzeni wspólnych.

Zakres projektu będzie obejmował warsztaty ekologiczne, spacerzy przyrodnicze, zajęcia dla dzieci i młodzieży, społeczne akcje porządkowe i nasadzeniowe, zakładanie niewielkich ogrodów społecznych, oszczędzania wody i energii oraz odpowiedzialnego korzystania z terenów zieleni.

Działania będą prowadzone w szczególności w Parku Miejskim, na Osiedlu Chemiczna, w rejonie terenów przy ul. Dworcowej i Łagodnej oraz w innych przestrzeniach objętych przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Projekt będzie stanowił społeczne uzupełnienie inwestycji dotyczących zieleni i błękitno-zielonej infrastruktury.

U3. Aktywna Hajnówka – program zdrowia i aktywności mieszkańców

Celem przedsięwzięcia będzie promowanie zdrowego stylu życia oraz zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców w każdym wieku.

Program będzie obejmował zajęcia sportowo-rekreacyjne, rajdy, spacer, zajęcia ruchowe dla seniorów, rodzinne wydarzenia sportowe, warsztaty prozdrowotne oraz kampanie promujące zdrowy styl życia. Działania będą realizowane z wykorzystaniem terenów rekreacyjnych, parków oraz infrastruktury sportowej powstałej lub zmodernizowanej w ramach rewitalizacji.

U4. Hajnówka bez azbestu – program bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest

Celem przedsięwzięcia będzie wspieranie stopniowego usuwania wyrobów zawierających azbest z budynków i nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji oraz ograniczanie związanych z nimi zagrożeń dla zdrowia mieszkańców i środowiska.

Program będzie obejmował działania informacyjne i edukacyjne dotyczące zasad bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, identyfikację potrzeb mieszkańców, wsparcie organizacyjne w zakresie przygotowania dokumentacji, demontażu, transportu i unieszkodliwiania odpadów, a także upowszechnianie informacji o dostępnych możliwościach dofinansowania. Działania będą prowadzone we współpracy z właścicielami i zarządcami nieruchomości oraz właściwymi podmiotami odpowiedzialnymi za odbiór i unieszkodliwianie odpadów.

Realizacja przedsięwzięcia będzie sprzyjała poprawie bezpieczeństwa i warunków zamieszkania, ograniczaniu ryzyka kontaktu z włóknami azbestu oraz poprawie jakości i estetyki zabudowy na obszarze rewitalizacji.

8. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Hajnówka będzie opierała się na wzajemnym powiązaniu działań społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Poszczególne przedsięwzięcia nie będą traktowane jako odrębne inwestycje, lecz jako elementy jednego procesu prowadzącego do osiągnięcia celów rewitalizacji oraz przyjętej wizji obszaru do 2035 r.

Mechanizmy integracji obejmują powiązania problemowe, funkcjonalne, przestrzenne, instytucjonalne, czasowe i finansowe. Ich zastosowanie ma zapewnić, aby modernizacja infrastruktury była uzupełniana trwałą ofertą społeczną, edukacyjną, kulturalną i gospodarczą, a działania kierowane do mieszkańców były realizowane w dostępnych i odpowiednio przygotowanych przestrzeniach.

Łączenie działań infrastrukturalnych i społecznych

Podstawą integracji przedsięwzięć będzie powiązanie inwestycji dotyczących przestrzeni i obiektów z działaniami odpowiadającymi na potrzeby ich użytkowników. Realizacja robót budowlanych nie będzie stanowiła celu samego w sobie, lecz stworzy warunki do prowadzenia aktywności społecznej, kulturalnej, edukacyjnej, sportowej i gospodarczej.

Mechanizm ten będzie widoczny m.in. w następujących obszarach:

- poprawa zagospodarowania Parku Miejskiego zostanie powiązana z rozwojem funkcji rekreacyjnych, edukacji ekologicznej, wydarzeń społecznych i kulturalnych oraz aktywności międzypokoleniowej; projekt parku zakłada jednocześnie poprawę infrastruktury, rozwój zieleni, dostępność oraz stworzenie warunków do organizacji działań dla mieszkańców;
- poprawa stanu zabudowy i przestrzeni wspólnych Osiedla Chemiczna zostanie uzupełniona działaniami integracyjnymi, sąsiedzkimi i edukacyjnymi, tak aby zmiany techniczne i przestrzenne przyczyniały się również do wzmacniania więzi mieszkańców;
- rozwój przestrzeni w rejonie OSiR i Hajnowskiego Domu Kultury zostanie powiązany z ofertą wydarzeń sportowych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych skierowanych do dzieci, młodzieży, rodzin i seniorów;
- adaptacja wybranych budynków i przestrzeni do nowych funkcji będzie powiązana z działaniami społecznymi, edukacyjnymi i integracyjnymi, dzięki czemu obiekty będą odpowiadały na rzeczywiste potrzeby mieszkańców;
- modernizacja infrastruktury edukacyjnej i publicznej będzie służyła nie tylko poprawie jej stanu technicznego, lecz także zwiększeniu jakości i dostępności usług świadczonych mieszkańcom;
- modernizacja i zagospodarowanie budynku dawnego dworca PKP zostaną powiązane z rozwojem prowadzonej w nim działalności kulturalnej, edukacyjnej i społecznej oraz z zagospodarowaniem terenów przykolejowych.

Tabela 7. Powiązania projektów rewalizacyjnych

Nazwa przedsięwzięcia	Sfera				
	Spoleczna	Gospodarcza	Środowiskowa	Przestrzenno-funkcyjna	Techniczna
P1. Rewitalizacja Parku Miejskiego w Hajnówce wraz z rozwojem funkcji społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych					
P2. Kompleksowa rewitalizacja Osiedla Chemiczna					
P3. Rozwój przestrzeni aktywności społecznej, sportowej i kulturalnej w rejonie OSiR i HDK					
P4. Adaptacja budynku po kotłowni dla społeczności lokalnej					
P5. Rewitalizacja terenu po byłym młynie przy ul. 3 Maja					
P6. Hajnówka aktywna społecznie – program integracji i aktywizacji mieszkańców					
P7. Program wsparcia młodzieży i przeciwdziałania odpływowi mieszkańców					
P8. Program wsparcia lokalnej gospodarki i aktywizacji zawodowej					
P9. Poprawa estetyki i funkcjonalności terenów w okolicy Żabia Górka					
P10. Rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej i dostępności					
P11. Modernizacja infrastruktury edukacyjnej					
P12. Rewitalizacja budynków zdegradowanych w centrum miasta					
P13. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej					
P14. Kompleksowa modernizacja budynku administracyjnego przy ul. Parkowej 6					
P15. Rewitalizacja ul. Wierobieja					
P16. Zielone tereny przykolejowe – uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni w Hajnówce					
P17. Rakowiecki – centrum lokalnej tożsamości i edukacji					
P18. Rewitalizacja i zagospodarowanie budynku dawnego dworca PKP wraz z rozwojem funkcji kulturalnych					

Źródło: Opracowanie własne

Integracja problemowa

Przedsięwzięcia rewalizacyjne będą odpowiadały na powiązane ze sobą problemy społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcyjne, techniczne i środowiskowe. Przyjęte działania nie będą koncentrowały się wyłącznie na pojedynczych problemach, lecz na ich wzajemnych zależnościach i wspólnych przyczynach.

Problemy społeczne, takie jak ograniczona aktywność mieszkańców, osłabienie więzi sąsiedzkich, samotność czy trudności zawodowe, współwystępują z niewystarczającą jakością przestrzeni publicznych, ograniczoną dostępnością miejsc spotkań, stanem części zabudowy oraz słabszym wykorzystaniem lokalnych potencjałów. Z tego względu działania społeczne i gospodarcze będą uzupełniane poprawą warunków mieszkaniowych, modernizacją infrastruktury, rozwojem terenów zieleni oraz tworzeniem dostępnych miejsc aktywności.

Integracja problemowa będzie polegała w szczególności na:

- łączeniu aktywizacji społecznej i zawodowej z rozwojem kompetencji mieszkańców oraz wspieraniem lokalnej przedsiębiorczości;
- powiązaniu poprawy stanu budynków i przestrzeni wspólnych z działaniami integracyjnymi i sąsiedzkimi;
- rozwijaniu oferty dla dzieci, młodzieży i seniorów równoległe z tworzeniem dostępnych miejsc spotkań, rekreacji i edukacji;
- łączeniu poprawy jakości przestrzeni publicznych z działaniami ograniczającymi niepożądane zjawiska społeczne i wzmacniającymi odpowiedzialność mieszkańców za wspólne otoczenie;
- powiązaniu rozwoju terenów zieleni i błękitno-zielonej infrastruktury z edukacją ekologiczną, rekreacją i promocją zdrowego stylu życia;
- wykorzystywaniu lokalnego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego w działaniach społecznych, edukacyjnych, turystycznych i gospodarczych.

Takie podejście będzie sprzyjało osiągnięciu efektów wykraczających poza pojedyncze przedsięwzięcia i stopniowemu ograniczaniu kilku wzajemnie powiązanych problemów obszaru rewitalizacji.

Integracja przestrzenna

Przedsięwzięcia będą integrowane również poprzez ich rozmieszczenie i wzajemne powiązania w przestrzeni miasta. Pomimo wyznaczenia obszaru rewitalizacji na podstawie czterech jednostek delimitacyjnych, jest on traktowany jako jeden obszar funkcjonalny. Mieszkańcy korzystają z usług, instytucji i przestrzeni położonych w różnych jego częściach, dlatego efekty projektów nie będą ograniczały się wyłącznie do bezpośredniego miejsca ich realizacji.

Integracji przestrzennej będą służyły w szczególności:

- tworzenie powiązań pomiędzy Parkiem Miejskim, rejonem OSiR i HDK, ul. ks. Ignacego Wierobieja, terenami przykolejowymi i innymi przestrzeniami aktywności;
- rozwój terenów zieleni jako elementów spójnego systemu rekreacyjnego, przyrodniczego i komunikacyjnego;
- poprawa dostępności przestrzeni i budynków dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz osób o ograniczonej mobilności;
- poprawa połączeń pieszych i rowerowych pomiędzy miejscami zamieszkania, centrum, szkołami, instytucjami publicznymi oraz terenami rekreacyjnymi;
- funkcjonalne powiązanie budynku dawnego dworca PKP z terenami przy ul. Dworcowej i Łagodnej oraz pozostałymi przestrzeniami aktywności społecznej i kulturalnej;
- wzmacnianie funkcji centrum jako miejsca koncentracji usług, handlu, kultury, aktywności społecznej i lokalnej przedsiębiorczości.

Integracja społeczna i gospodarcza

Działania społeczne będą kierowane do różnych grup mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, seniorów, osób samotnych, osób ze szczególnymi potrzebami oraz mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym. Poszczególne projekty będą wzajemnie uzupełniać ofertę aktywizacyjną, edukacyjną, kulturalną, sportową i integracyjną.

Działania społeczne zostaną również powiązane z rozwojem gospodarczym. Szkolenia, doradztwo zawodowe i podnoszenie kompetencji mieszkańców będą łączone ze współpracą z lokalnymi przedsiębiorcami i instytucjami rynku pracy. Pozwoli to lepiej dostosować wsparcie do potrzeb lokalnej gospodarki oraz zwiększyć możliwości podejmowania zatrudnienia i rozwijania własnych inicjatyw.

Szczególne znaczenie będzie miało ożywienie centrum miasta, w tym ul. ks. Ignacego Wierobieja, gdzie poprawa przestrzeni publicznej będzie łączona z wydarzeniami społecznymi i kulturalnymi, promocją lokalnego dziedzictwa oraz wspieraniem handlu, usług, rzemiosła i inicjatyw gospodarczych.

Integracja instytucjonalna i partnerska

Realizacja GPR będzie wymagała współpracy komórek Urzędu Miasta, miejskich jednostek organizacyjnych, instytucji kultury, placówek edukacyjnych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, zarządców nieruchomości oraz mieszkańców. Zakres partnerstwa będzie dostosowany do charakteru poszczególnych przedsięwzięć.

Zaangażowanie partnerów lokalnych pozwoli wykorzystywać ich doświadczenie, zasoby kadrowe, kontakty ze społecznością oraz wiedzę o potrzebach poszczególnych grup mieszkańców.

Integracja finansowa

Realizacja przedsięwzięć będzie opierała się na łączeniu różnych źródeł finansowania, w tym środków własnych miasta, funduszy i programów Unii Europejskiej, innych programów międzynarodowych, programów krajowych i regionalnych oraz środków partnerów. Dobór źródeł będzie zależał od charakteru projektu i zakresu kosztów kwalifikowalnych.

Integracja finansowa będzie polegała na:

- koordynowaniu przygotowania wniosków o dofinansowanie;
- zapewnieniu wzajemnego uzupełniania się finansowanych działań;
- unikaniu podwójnego finansowania tych samych wydatków;
- poszukiwaniu źródeł finansowania zarówno inwestycji, jak i działań społecznych.

9. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji

Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Hajnówka do roku 2035 zostały określone na podstawie zakresu planowanych przedsięwzięć, ich przewidywanych kosztów oraz możliwych źródeł finansowania. Obejmują one zarówno działania inwestycyjne dotyczące budynków, przestrzeni publicznych, infrastruktury rekreacyjnej, edukacyjnej i pieszo-rowerowej, jak również działania społeczne, integracyjne, edukacyjne, kulturalne i gospodarcze.

Przedstawione wartości mają charakter orientacyjny. Zostały przyjęte na potrzeby programowania procesu rewitalizacji i mogą ulegać zmianom wraz z przygotowaniem dokumentacji technicznej, audytów, programów funkcjonalno-użytkowych, kosztorysów inwestorskich oraz wniosków o dofinansowanie. Na ostateczną wartość przedsięwzięć wpływać będą również ceny robót, materiałów i usług, szczegółowy zakres rzeczowy oraz wyniki postępowań o udzielenie zamówień publicznych.

Zdolność inwestycyjna Miasta Hajnówka

Ocena możliwości realizacji programu powinna uwzględniać dotychczasowy poziom wydatków budżetu miasta, w szczególności wydatków majątkowych. W latach 2020–2024 wydatki budżetowe Miasta Hajnówka wynosiły średnio około 113,5 mln zł rocznie, natomiast przeciętna wartość wydatków majątkowych osiągnęła około 17,6 mln zł.

Tabela 8. Wydatki budżetu Miasta Hajnówka w latach 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024	Średnia
Wydatki ogółem (mln zł)	98,9	92,5	117,9	117,4	140,9	113,5
Wydatki majątkowe ogółem (mln zł)	15,4	2,3	13,5	23,5	33,0	17,6
Wydatki bieżące ogółem (mln zł)	83,5	90,2	104,4	93,9	107,9	96,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Poziom wydatków inwestycyjnych był w analizowanym okresie zróżnicowany, jednak w latach 2023–2024 nastąpił jego wyraźny wzrost. W 2024 r. wydatki majątkowe wyniosły 33,0 mln zł i stanowiły 23,4% wydatków ogółem. Dane te wskazują na doświadczenie miasta w realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych. Ze względu na skalę finansową GPR konieczne będzie jednak etapowanie działań, pozyskiwanie środków zewnętrznych oraz dostosowywanie zakresu projektów do możliwości budżetowych miasta.

Wartość programu i przewidywany montaż finansowy

Łączna szacunkowa wartość głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wynosi 93 300 000,00 zł. Ze względu na zróżnicowany charakter projektów założono wykorzystanie kilku uzupełniających się źródeł finansowania.

Przewidywany montaż finansowy obejmuje:

- środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR);

- środki Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+);
- środki z innych programów i instrumentów Unii Europejskiej;
- środki ze Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy;
- środki Funduszy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Funduszy Norweskich;
- środki krajowe;
- wkład własny;
- środki partnerów;
- inne źródła finansowania.

Środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przewiduje się przede wszystkim na modernizację budynków, zagospodarowanie przestrzeni publicznych, rozwój infrastruktury technicznej, rekreacyjnej i edukacyjnej, poprawę efektywności energetycznej, zwiększanie dostępności obiektów oraz rozwój terenów zieleni i błękitno-zielonej infrastruktury. Środki Europejskiego Funduszu Społecznego Plus mogą zostać wykorzystane na działania integracyjne, aktywizacyjne, edukacyjne, młodzieżowe, zawodowe i animacyjne. W przypadku przedsięwzięć zintegrowanych zakłada się możliwość realizacji odrębnych, komplementarnych komponentów: infrastrukturalnego, finansowanego ze środków EFRR, oraz społecznego, wspieranego ze środków EFS+. Źródłem finansowania mogą być również inne programy i instrumenty Unii Europejskiej wspierające rozwój miast, ochronę środowiska, adaptację do zmian klimatu, efektywność energetyczną, mobilność, kulturę, edukację, przedsiębiorczość oraz włączenie społeczne. Możliwe będzie także wykorzystywanie instrumentów współpracy terytorialnej i międzynarodowej, odpowiednio do zakresu i warunków poszczególnych naborów.

Istotnym źródłem finansowania mogą być środki Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, Funduszy EOG i Funduszy Norweskich. Mogą one wspierać między innymi działania dotyczące rozwoju lokalnego, poprawy jakości usług publicznych, ochrony środowiska, efektywności energetycznej, kultury, edukacji, integracji społecznej i wzmocnienia społeczeństwa obywatelskiego. Doświadczenie miasta w pozyskiwaniu środków z tych mechanizmów stanowi ważny potencjał dla realizacji kolejnych przedsięwzięć.

Środki krajowe mogą pochodzić między innymi z programów budżetu państwa, funduszy celowych, NFOŚiGW, WFOŚiGW, PFRON, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, Funduszu Pracy, programów ministerialnych oraz innych instrumentów wspierających rozwój lokalny, mieszkalnictwo, ochronę środowiska, kulturę, edukację, sport i dostępność.

Wkład własny będzie pochodził przede wszystkim z budżetu miasta Hajnówka, a w uzasadnionych przypadkach również ze środków jednostek organizacyjnych, zarządców nieruchomości lub partnerów uczestniczących w realizacji przedsięwzięć. Do pozostałych źródeł mogą zostać zaliczone środki wspólnot mieszkaniowych, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, sponsorów, właścicieli nieruchomości oraz innych podmiotów zaangażowanych w realizację programu.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Hajnówka do roku 2035

Tabela 9. Ramy finansowe w odniesieniu do planowanych głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa przedsięwzięcia	Szacunkowy koszt (zł)	Zakładany montaż finansowy									
		Finansowanie zewnętrzne – inwestycje		Finansowanie zewnętrzne – działania społeczne		Środki krajowe		Wkład własny		Pozostałe źródła	
		%	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%	zł
P1. Rewitalizacja Parku Miejskiego w Hajnówce wraz z rozwojem funkcji społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych	10 000 000,00	75	7 500 000,00	5	500 000,00	5	500 000,00	15	1 500 000,00	-	0
P2. Kompleksowa rewitalizacja Osiedla Chemiczna	8 000 000,00	70	5 600 000,00	5	400 000,00	5	400 000,00	10	800 000,00	10	800 000,00
P3. Rozwój przestrzeni aktywności społecznej, sportowej i kulturalnej w rejonie OSiR i HDK	15 000 000,00	75	11 250 000,00	5	750 000,00	5	750 000,00	15	2 250 000,00	-	0
P4. Adaptacja budynku po kotłowni dla społeczności lokalnej	3 000 000,00	70	2 100 000,00	10	300 000,00	5	150 000,00	15	450 000,00	-	0
P5. Rewitalizacja terenu po byłym młynie przy ul. 3 Maja	4 000 000,00	70	2 800 000,00	10	400 000,00	5	200 000,00	15	600 000,00	-	0
P6. Hajnówka aktywna społecznie – program integracji i aktywizacji mieszkańców	2 500 000,00	-	0,00	75	1 875 000,00	10	250 000,00	10	250 000,00	5	125 000,00
P7. Program wsparcia młodzieży i przeciwdziałania odpływowi mieszkańców	1 800 000,00	-	0,00	75	1 350 000,00	10	180 000,00	10	180 000,00	5	90 000,00
P8. Program wsparcia lokalnej gospodarki i aktywizacji zawodowej	2 000 000,00	-	0,00	75	1 500 000,00	10	200 000,00	10	200 000,00	5	100 000,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Hajnówka do roku 2035

P9. Poprawa estetyki i funkcjonalności terenów w okolicy Żabia Górka	3 500 000,00	80	2 800 000,00	-	0	5	175 000,00	15	525 000,00	-	0
P10. Rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej i dostępności	8 000 000,00	80	6 400 000,00	-	0	5	400 000,00	15	1 200 000,00	-	0
P11. Modernizacja infrastruktury edukacyjnej	2 500 000,00	75	1 875 000,00	-	0	10	250 000,00	15	375 000,00	-	0
P12. Rewitalizacja budynków zdegradowanych w centrum miasta	7 500 000,00	70	5 250 000,00	-	0	10	750 000,00	15	1 125 000,00	5	375 000,00
P13. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	6 000 000,00	65	3 900 000,00	-	0	20	1 200 000,00	15	900 000,00	-	0
P14. Kompleksowa modernizacja budynku administracyjnego przy ul. Parkowej 6	3 000 000,00	75	2 250 000,00	-	0	10	300 000,00	15	450 000,00	0	0,00
P15. Rewitalizacja ul. Wierobieja	5 000 000,00	70	3 500 000,00	5	250 000,00	5	250 000,00	15	750 000,00	5	250 000,00
P16. Zielone tereny przykolejowe – uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni w Hajnówce	4 000 000,00	75	3 000 000,00	5	200 000,00	5	200 000,00	15	600 000,00	-	0
P17. Rakowiecki – centrum lokalnej tożsamości i edukacji	3 500 000,00	65	2 275 000,00	10	350 000,00	10	350 000,00	15	525 000,00	0	0,00
P18. Rewitalizacja i zagospodarowanie budynku dawnego dworca PKP wraz z rozwojem funkcji kulturalnych	4 000 000,00	75	3 000 000,00	5	200 000,00	5	200 000,00	15	600 000,00	-	0
SUMA:	93 300 000,00	-	63 500 000,00	-	8 075 000,00	-	6 705 000,00	-	13 280 000,00	-	1 740 000,00

Źródło: Opracowanie własne.

Przedstawiony podział środków stanowi orientacyjny wariant montażu finansowego, przyjęty na potrzeby oszacowania ram programu. Nie przesądza on o źródle ani poziomie dofinansowania poszczególnych przedsięwzięć. Ostateczny montaż finansowy będzie ustalany zgodnie z zasadami dostępnych naborów, zakresem kosztów kwalifikowalnych oraz możliwościami finansowymi podmiotów realizujących projekty.

Przedstawiony w tabeli montaż finansowy nie oznacza, że wszystkie źródła zostaną wykorzystane w ramach jednej umowy lub jednego naboru. Projekty o złożonym zakresie mogą zostać podzielone na kilka wzajemnie powiązanych zadań, finansowanych z różnych programów. Przykładowo modernizacja przestrzeni lub budynku może zostać sfinansowana ze środków EFRR, natomiast prowadzona w nim oferta społeczna, edukacyjna lub integracyjna – z EFS+ albo programów krajowych.

Rzeczywisty poziom dofinansowania będzie zależał od zasad poszczególnych naborów, katalogu kosztów kwalifikowalnych, dostępności środków oraz możliwości zapewnienia wkładu własnego. W przypadku braku możliwości uzyskania wsparcia w zakładanej wysokości możliwe będzie etapowanie przedsięwzięć, ograniczenie ich zakresu lub wykorzystanie alternatywnych źródeł finansowania.

Ramy finansowe będą okresowo aktualizowane w ramach monitorowania GPR. Weryfikacja będzie obejmowała rzeczywiste koszty projektów, uzyskane dofinansowanie, zmiany zakresów rzeczowych, harmonogram realizacji oraz pojawiające się możliwości finansowania. Zapewnione zostanie również unikanie podwójnego finansowania tych samych wydatków.

Przyjęty model finansowania pozwala rozłożyć realizację programu na cały okres obowiązywania GPR, tj. do 2035 r., oraz ograniczać obciążenie budżetu miasta dzięki wykorzystaniu środków Unii Europejskiej, innych programów międzynarodowych, środków krajowych oraz wkładu partnerów. Finansowanie przedsięwzięć będzie uwzględniało zarówno instrumenty dostępne w perspektywie finansowej UE 2021–2027, jak również możliwości, które pojawią się w kolejnej perspektywie po 2027 r. Łączenie różnych źródeł finansowania, etapowanie projektów oraz bieżące dostosowywanie programu do nowych instrumentów wsparcia będą podstawowymi warunkami osiągnięcia zakładanych efektów społecznych, przestrzennych, gospodarczych i środowiskowych.

10. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji

Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Hajnówka do roku 2035 będzie prowadzone w ramach istniejących struktur samorządu miejskiego, przy jednoczesnym zapewnieniu współpracy pomiędzy komórkami Urzędu Miasta, jednostkami organizacyjnymi, partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz mieszkańcami. Przyjęty model zarządzania ma umożliwić koordynację przedsięwzięć o zróżnicowanym charakterze, sprawne pozyskiwanie środków finansowych, monitorowanie osiągniętych rezultatów oraz bieżące reagowanie na zmieniające się potrzeby obszaru rewitalizacji.

System zarządzania będzie opierał się na zasadach partnerstwa, przejrzystości, komplementarności działań, odpowiedzialności poszczególnych realizatorów oraz aktywnego udziału mieszkańców. Szczególne znaczenie będzie miała współpraca podmiotów odpowiedzialnych za działania społeczne, gospodarcze, przestrzenne, techniczne i środowiskowe, tak aby przedsięwzięcia infrastrukturalne były uzupełniane odpowiednią ofertą społeczną, edukacyjną, kulturalną i gospodarczą.

Rada Miasta Hajnówka

Rada Miasta Hajnówka będzie pełniła funkcję stanowiącą i kontrolną w zakresie realizacji GPR. Do jej zadań należeć będzie w szczególności:

- uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji i jego ewentualnych aktualizacji;
- podejmowanie uchwał budżetowych i zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej umożliwiających realizację przedsięwzięć;
- rozpatrywanie informacji dotyczących postępów wdrażania programu;
- sprawowanie kontroli nad działaniami Burmistrza i miejskich jednostek organizacyjnych w zakresie realizacji GPR.

Rada Miasta będzie podejmowała decyzje mające wpływ na zakres, harmonogram i finansowanie przedsięwzięć, zgodnie ze swoimi kompetencjami oraz możliwościami finansowymi miasta.

Burmistrz Miasta Hajnówka

Za całościową realizację GPR odpowiadać będzie Burmistrz Miasta Hajnówka. Do jego podstawowych zadań należeć będzie:

- zapewnienie zgodności realizowanych działań z celami i kierunkami GPR;
- koordynowanie współpracy pomiędzy komórkami Urzędu Miasta i jednostkami organizacyjnymi;
- podejmowanie decyzji dotyczących przygotowania i realizacji przedsięwzięć;
- inicjowanie działań związanych z pozyskiwaniem finansowania zewnętrznego;
- zawieranie porozumień i partnerstw służących realizacji programu;
- przedstawianie Radzie Miasta informacji o postępach wdrażania GPR;

- podejmowanie działań naprawczych w przypadku opóźnień lub zagrożeń dla osiągnięcia zakładanych rezultatów.

Burmistrz będzie również odpowiadał za zapewnienie odpowiednich warunków organizacyjnych i kadrowych niezbędnych do prowadzenia procesu rewitalizacji.

Koordynator i zespół ds. rewitalizacji

Bieżąca koordynacja programu zostanie powierzona wyznaczonej komórce organizacyjnej Urzędu Miasta. W zależności od potrzeb możliwe będzie powołanie międzywydziałowego zespołu ds. rewitalizacji, skupiającego pracowników odpowiedzialnych m.in. za inwestycje, gospodarkę przestrzenną, pozyskiwanie funduszy, sprawy społeczne, ochronę środowiska, kulturę, edukację, gospodarkę komunalną i finanse.

Do zadań koordynatora i zespołu należeć będzie:

- prowadzenie bieżącej koordynacji realizacji programu;
- gromadzenie informacji od podmiotów realizujących przedsięwzięcia;
- kontrolowanie zgodności projektów z celami i kierunkami działań GPR;
- koordynowanie harmonogramów oraz identyfikowanie zależności pomiędzy projektami;
- przygotowywanie informacji i sprawozdań dotyczących realizacji programu;
- prowadzenie systemu monitorowania wskaźników;
- organizowanie współpracy z mieszkańcami i partnerami lokalnymi;
- identyfikowanie źródeł finansowania oraz wspieranie przygotowania wniosków o dofinansowanie;
- zgłaszanie potrzeby zmiany lub aktualizacji programu;
- prowadzenie działań informacyjnych dotyczących procesu rewitalizacji.

Zespół będzie również analizował ryzyka związane z realizacją przedsięwzięć, w tym opóźnienia w przygotowaniu dokumentacji, brak dostępnych źródeł finansowania oraz wzrost kosztów inwestycji.

Realizatorzy przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Za przygotowanie i wykonanie poszczególnych przedsięwzięć odpowiadać będą podmioty wskazane w kartach projektów. W zależności od charakteru działania mogą to być komórki Urzędu Miasta, miejskie jednostki organizacyjne, instytucje kultury, placówki oświatowe, zarządcy nieruchomości, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy oraz inni partnerzy.

Do zadań realizatorów należeć będzie w szczególności:

- przygotowanie dokumentacji niezbędnej do realizacji projektu;
- uzyskanie wymaganych decyzji, uzgodnień i pozwoleń;
- przygotowanie lub udział w przygotowaniu wniosku o dofinansowanie;
- prowadzenie postępowań związanych z wyborem wykonawców;
- rzeczowa i finansowa realizacja przedsięwzięcia;

- prowadzenie dokumentacji projektowej;
- monitorowanie wskaźników produktów i rezultatów;
- przekazywanie informacji o postępach, problemach i osiągniętych efektach;
- zapewnienie trwałości i właściwego wykorzystania powstałej infrastruktury.

Komitet Rewitalizacji

Istotnym elementem struktury zarządzania będzie Komitet Rewitalizacji, pełniący funkcję opiniotawczą-doradczą oraz stanowiący forum współpracy pomiędzy władzami miasta a interesariuszami procesu rewitalizacji.

W skład Komitetu będą mogli wejść przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, właścicieli i zarządców nieruchomości, instytucji publicznych, grup nieformalnych oraz innych środowisk zaangażowanych w rozwój miasta.

Komitet nie będzie zastępował organów miasta ani podmiotów odpowiedzialnych za realizację projektów, lecz będzie wspierał proces podejmowania decyzji i zapewniał udział interesariuszy w zarządzaniu rewitalizacją.

Udział mieszkańców i partnerów lokalnych

Mieszkańcy będą włączani w proces realizacji programu nie tylko na etapie konsultacji, ale również podczas przygotowania szczegółowych rozwiązań, wdrażania działań społecznych i oceny efektów przedsięwzięć. Wykorzystywane będą m.in. spotkania, warsztaty, ankiety, konsultacje, inicjatywy sąsiedzkie oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi.

Szczególnie istotne będzie angażowanie przyszłych użytkowników odnowionych przestrzeni i obiektów. Pozwoli to lepiej dostosować ich funkcje do potrzeb mieszkańców oraz zwiększyć odpowiedzialność społeczności lokalnej za sposób ich użytkowania.

Partnerzy społeczni i gospodarczy będą mogli uczestniczyć w realizacji projektów, udostępniać zasoby, prowadzić działania społeczne i edukacyjne, wносить wkład finansowy lub rzeczowy oraz uczestniczyć w utrzymaniu i rozwijaniu rezultatów programu.

Monitorowanie i przepływ informacji

Podmioty realizujące przedsięwzięcia będą okresowo przekazywały koordynatorowi informacje dotyczące postępu rzeczowego i finansowego, osiągniętych wskaźników, problemów oraz planowanych działań. Dane te będą gromadzone i analizowane na poziomie całego programu.

Wyniki monitorowania będą wykorzystywane do:

- oceny tempa realizacji przedsięwzięć;
- sprawdzania stopnia osiągnięcia celów rewitalizacji;

- identyfikowania opóźnień i zagrożeń;
- podejmowania działań naprawczych;
- aktualizowania harmonogramów i ram finansowych;
- przygotowywania informacji dla Rady Miasta, Komitetu Rewitalizacji i mieszkańców.

Szczegółowe zasady monitorowania i oceny skuteczności działań zostały przedstawione w odrębnym rozdziale.

10.1. Koszty zarządzania programem

Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji będzie prowadzone z wykorzystaniem istniejących zasobów organizacyjnych i kadrowych Urzędu Miasta Hajnówka oraz miejskich jednostek organizacyjnych. Zadania związane z koordynacją, monitorowaniem, sprawozdawczością, informowaniem mieszkańców i obsługą organizacyjną programu będą realizowane w ramach bieżących obowiązków pracowników.

Nie zakłada się istotnego wzrostu kosztów związanych z obsługą GPR ani tworzenia odrębnej jednostki odpowiedzialnej wyłącznie za jego realizację. Ewentualne wydatki na analizy, ekspertyzy, badania, działania informacyjne lub wsparcie doradcze będą ponoszone w zależności od potrzeb i możliwości finansowych miasta, w tym z wykorzystaniem dostępnych środków zewnętrznych.

Funkcjonowanie Komitetu Rewitalizacji nie będzie generowało dodatkowych, stałych kosztów. Obsługa jego posiedzeń będzie prowadzona w ramach bieżącej działalności Urzędu Miasta, a udział członków Komitetu będzie miał charakter społeczny.

10.2. Ramowy harmonogram realizacji programu

Gminny Program Rewitalizacji będzie realizowany przez cały okres jego obowiązywania, tj. do 2035 r. Poszczególne przedsięwzięcia będą przygotowywane i wdrażane stopniowo, w zależności od ich gotowości, dostępności źródeł finansowania oraz możliwości organizacyjnych i finansowych miasta i partnerów.

Działania inwestycyjne, społeczne, edukacyjne, kulturalne, gospodarcze i środowiskowe będą prowadzone równolegle oraz wzajemnie się uzupełniały. W całym okresie realizacji programu prowadzone będą również działania związane z przygotowaniem dokumentacji, pozyskiwaniem środków, współpracą z mieszkańcami i partnerami, monitorowaniem postępów oraz oceną osiągniętych rezultatów.

Harmonogram ma charakter ramowy. Terminy realizacji poszczególnych przedsięwzięć mogą być dostosowywane do bieżących uwarunkowań, przy zachowaniu celów i kierunków działań określonych w GPR. Po zakończeniu programu przeprowadzone zostanie podsumowanie jego realizacji i ocena osiągniętych efektów.

11. Opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji

Udział interesariuszy będzie zapewniany na wszystkich etapach procesu rewitalizacji: podczas przygotowania i aktualizacji programu, realizacji przedsięwzięć, monitorowania osiągniętych rezultatów oraz oceny aktualności i stopnia realizacji GPR. Partycypacja nie będzie ograniczała się wyłącznie do formalnych konsultacji społecznych, lecz będzie obejmowała również bieżący dialog, współpracę przy realizacji działań oraz włączanie mieszkańców i partnerów lokalnych w ocenę zachodzących zmian.

11.1. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

Partnerzy społeczno-gospodarczy będą zaangażowani w proces rewitalizacji na etapie przygotowania i aktualizacji programu, realizacji przedsięwzięć, monitorowania osiągniętych rezultatów oraz oceny aktualności i stopnia realizacji GPR. Do grupy tej zalicza się w szczególności przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, placówki oświatowe, instytucje rynku pracy i pomocy społecznej, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, zarządców nieruchomości oraz inne podmioty działające na rzecz mieszkańców i rozwoju lokalnego.

Na etapie przygotowania i aktualizacji programu partnerzy będą uczestniczyli w identyfikowaniu problemów, potrzeb i potencjałów obszaru rewitalizacji, zgłaszaniu propozycji przedsięwzięć oraz opiniowaniu celów i kierunków działań.

W okresie realizacji GPR partnerzy będą włączani w przygotowanie i prowadzenie przedsięwzięć, tworzenie partnerstw projektowych oraz organizację działań społecznych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych i gospodarczych. Współpraca z przedsiębiorcami i instytucjami rynku pracy będzie dotyczyła w szczególności aktywizacji zawodowej, podnoszenia kompetencji i wspierania przedsiębiorczości. Organizacje społeczne, instytucje kultury, szkoły i grupy nieformalne będą natomiast uczestniczyły przede wszystkim w działaniach integracyjnych, sąsiedzkich i międzypokoleniowych.

Partnerzy społeczno-gospodarczy będą również uczestniczyli w monitorowaniu i ocenie programu poprzez przekazywanie informacji o realizowanych działaniach, udział w spotkaniach i zespołach roboczych, zgłaszanie problemów oraz przedstawianie propozycji zmian. Ich przedstawiciele będą mogli uczestniczyć w pracach Komitetu Rewitalizacji.

11.2. Interesariusze i formy ich udziału

Do udziału w procesie rewitalizacji będą zapraszane w szczególności następujące grupy:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji, w tym dzieci i młodzież, seniorzy, rodziny z dziećmi, osoby z niepełnosprawnościami i osoby zagrożone wykluczeniem społecznym;
- pozostali mieszkańcy Hajnówki korzystający z usług, przestrzeni i obiektów położonych na obszarze rewitalizacji;

- właściciele, użytkownicy wieczysti i zarządcy nieruchomości, w tym wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe;
- przedsiębiorcy, usługodawcy, rzemieślnicy oraz osoby zamierzające podjąć działalność gospodarczą;
- organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, wolontariusze i liderzy lokalni;
- instytucje kultury, placówki oświatowe, jednostki pomocy społecznej, instytucje rynku pracy oraz miejskie jednostki organizacyjne;
- przedstawiciele administracji publicznej, zarządcy infrastruktury oraz pozostałe podmioty posiadające kompetencje lub zasoby istotne dla realizacji programu.

Szczególne znaczenie będzie miało zaangażowanie podmiotów bezpośrednio związanych z planowanymi przedsięwzięciami, m.in. Hajnowskiego Domu Kultury, Miejskiej Biblioteki Publicznej, Ośrodka Sportu i Rekreacji, szkół, organizacji społecznych, przedsiębiorców, zarządców nieruchomości oraz mieszkańców poszczególnych części obszaru rewitalizacji.

Informowanie o procesie rewitalizacji

Podstawą aktywnego udziału interesariuszy będzie zapewnienie dostępu do aktualnych informacji. Informacje dotyczące przebiegu programu, planowanych przedsięwzięć, możliwości udziału, dostępnych źródeł wsparcia oraz wyników monitorowania będą publikowane w szczególności:

- w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Hajnówka;
- na stronie internetowej miasta;
- w miejskich mediach społecznościowych;
- na tablicach ogłoszeń i w siedzibach miejskich instytucji;
- za pośrednictwem jednostek organizacyjnych, szkół, instytucji kultury i organizacji społecznych;
- podczas spotkań, warsztatów, wydarzeń miejskich i działań prowadzonych bezpośrednio na obszarze rewitalizacji;
- w Rejestrze Urbanistycznym – w zakresie i na zasadach wynikających z obowiązujących przepisów.

Formy udziału interesariuszy

Udział interesariuszy będzie zapewniany poprzez różnorodne formy dostosowane do etapu procesu, rodzaju przedsięwzięcia oraz potrzeb poszczególnych grup. Wykorzystywane będą przede wszystkim:

- spotkania otwarte i konsultacyjne;
- warsztaty projektowe i tematyczne;
- ankiety papierowe i elektroniczne;
- zbieranie uwag pisemnych, elektronicznych i ustnych;
- rozmowy z mieszkańcami i użytkownikami przestrzeni;
- spacerowe badania i wizje lokalne;
- spotkania z przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi, zarządcami nieruchomości i instytucjami publicznymi;

- grupy robocze i zespoły zadaniowe;
- działalność Komitetu Rewitalizacji;
- wspieranie inicjatyw sąsiedzkich, wolontariatu i działań oddolnych.

Stosowanie różnych form umożliwi udział zarówno osobom preferującym spotkania bezpośrednie, jak i mieszkańcom korzystającym z komunikacji elektronicznej. Formalne konsultacje społeczne będą prowadzone zgodnie z zasadami określonymi w ustawie.

Udział w przygotowaniu i aktualizacji programu

Na etapie przygotowania GPR interesariusze uczestniczyli w rozpoznawaniu problemów, potrzeb i lokalnych potencjałów oraz w formułowaniu propozycji przedsięwzięć. Wiedza mieszkańców i lokalnych podmiotów pozwoliła lepiej rozpoznać sposób funkcjonowania obszaru rewitalizacji.

W przypadku aktualizacji programu interesariusze będą informowani o proponowanych zmianach i ich przyczynach oraz będą mogli przedstawiać uwagi dotyczące celów, kierunków działań, przedsięwzięć, harmonogramu, wskaźników i sposobu zarządzania programem. Po zakończeniu konsultacji udostępniona zostanie informacja o ich przebiegu, zgłoszonych uwagach i sposobie ich rozpatrzenia.

Udział w realizacji przedsięwzięć

Interesariusze będą włączani również w przygotowanie i realizację poszczególnych przedsięwzięć. Zakres ich udziału będzie uzależniony od charakteru projektu. Mieszkańcy i przyszli użytkownicy odnowionych obiektów oraz przestrzeni będą mogli uczestniczyć m.in. w określaniu ich potrzeb funkcjonalnych, opiniowaniu rozwiązań, wyborze form aktywności oraz przygotowywaniu programu zajęć i wydarzeń.

Organizacje społeczne, grupy nieformalne, instytucje kultury, szkoły, przedsiębiorcy i zarządcy nieruchomości będą mogli uczestniczyć w partnerstwach projektowych, prowadzić działania społeczne, edukacyjne, kulturalne i sportowe, wspierać rekrutację uczestników oraz udostępniać zasoby niezbędne do realizacji przedsięwzięć i rozwijania powstałej oferty.

11.3. Komitet Rewitalizacji

Stałym forum współpracy pomiędzy władzami miasta i interesariuszami będzie Komitet Rewitalizacji. Będzie on pełnił funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza oraz umożliwiał przedstawicielom różnych środowisk udział w prowadzeniu i ocenie procesu rewitalizacji. Zasady wyznaczania składu Komitetu będą zapewniały reprezentację różnych grup interesariuszy oraz możliwość wyboru ich przedstawicieli.

Komitet będzie w szczególności:

- opiniował informacje o postępach realizacji programu;
- uczestniczył w ocenie aktualności i stopnia realizacji GPR;
- zgłaszał problemy i potrzeby mieszkańców;

- przedstawiał propozycje działań uzupełniających i zmian w programie;
- wspierał dialog między mieszkańcami, władzami miasta i realizatorami przedsięwzięć;
- analizował sposób wykorzystania odnowionych obiektów i przestrzeni.

11.4. Monitorowanie, dostępność i trwałość udziału interesariuszy

Mieszkańcy i pozostali interesariusze będą uczestniczyli w monitorowaniu i ocenie rezultatów GPR. Ich opinie będą pozyskiwane poprzez ankiety, spotkania, warsztaty, rozmowy z użytkownikami przestrzeni oraz współpracę z organizacjami społecznymi. Ocenie podlegać będą w szczególności funkcjonalność i dostępność odnowionych obiektów i przestrzeni, jakość rozwijanej oferty, stopień wykorzystania infrastruktury oraz zmiany jakości życia mieszkańców.

Wyniki badań opinii będą zestawiane z danymi dotyczącymi realizacji przedsięwzięć i osiągniętych wskaźników. Pozwoli to ocenić zarówno zakres wykonanych działań, jak również ich użyteczność i znaczenie dla mieszkańców.

Działania partycypacyjne będą organizowane w sposób umożliwiający udział różnych grup mieszkańców. Spotkania będą odbywały się w dostępnych miejscach i zróżnicowanych terminach, a opinie będzie można przekazywać także w formie elektronicznej lub pisemnej. Szczególna uwaga zostanie poświęcona dotarciu do młodzieży, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, osób samotnych oraz mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Interesariuszom będzie przekazywana informacja o sposobie wykorzystania zgłoszonych uwag i propozycji. Miasto będzie utrzymywało współpracę z mieszkańcami i lokalnymi podmiotami przez cały okres obowiązywania GPR.

12. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Hajnówka do roku 2035 będzie służył bieżącemu śledzeniu postępów realizacji przedsięwzięć, ocenie stopnia osiągania celów rewitalizacji oraz rozpoznawaniu zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji. Pozwoli również na identyfikowanie opóźnień, problemów organizacyjnych i finansowych oraz nowych potrzeb wymagających uwzględnienia w dalszej realizacji programu.

Monitoring będzie prowadzony w sposób systematyczny, na podstawie obiektywnych i możliwych do zweryfikowania danych. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji ocena aktualności i stopnia realizacji GPR powinna być przeprowadzana przez Burmistrza co najmniej raz na trzy lata.

Zakres monitorowania

Monitorowanie GPR będzie prowadzone na trzech wzajemnie uzupełniających się poziomach:

1. Monitorowanie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych – obejmujące ocenę postępu rzeczowego i finansowego poszczególnych projektów, osiąganych produktów i rezultatów, terminowości realizacji oraz zgodności wykonywanych działań z kartami przedsięwzięć.
2. Monitorowanie realizacji celów rewitalizacji – prowadzone na podstawie wskaźników przypisanych do trzech celów programu. Wskaźniki te będą służyły ocenie łącznego oddziaływania przedsięwzięć na sytuację społeczną, gospodarczą, przestrzenną, techniczną i środowiskową obszaru rewitalizacji.
3. Monitorowanie zmian sytuacji kryzysowej – obejmujące obserwację podstawowych zjawisk wykorzystanych w diagnozie.

Wskaźniki projektowe będą odpowiadały przede wszystkim na pytanie, jakie działania i inwestycje zostały wykonane, natomiast wskaźniki celów pozwolą ocenić, czy ich realizacja przyczynia się do poprawy sytuacji całego obszaru rewitalizacji. Szczegółowe wskaźniki przedsięwzięć wynikają z zakresów projektów obejmujących zarówno inwestycje infrastrukturalne, jak i działania społeczne, edukacyjne, kulturalne oraz gospodarcze.

Wskaźniki realizacji programu

Podstawę monitorowania będą stanowiły:

- wskaźniki przypisane do poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- wskaźniki realizacji celów i kierunków działań;
- wskaźniki kontekstowe służące obserwacji zmian sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru.

Wartości bazowe wskaźników społecznych i gospodarczych zostały określone dla całego obszaru rewitalizacji, z uwzględnieniem liczby mieszkańców jednostek delimitacyjnych tworzących ten obszar. W przypadku wybranych negatywnych zjawisk społecznych przyjęto

oczekiwany spadek wartości wskaźnika, natomiast dla wskaźników dotyczących aktywności gospodarczej – wzrost.

Wskaźniki dotyczące bezpośrednich efektów realizacji GPR, takich jak liczba zmodernizowanych obiektów, zagospodarowanych przestrzeni, dostosowanych budynków czy długość wykonanych ciągów pieszych i rowerowych, posiadają wartość bazową równą 0. Wartości docelowe określają minimalny zakres efektów, które mają zostać osiągnięte do zakończenia realizacji programu.

Tabela 10. Wskaźniki realizacji celów i kierunków działań

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Cel 1. Aktywna, zintegrowana i rozwijająca się społeczność			
Liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	os./100 mieszkańców	6,09	5,48
Liczba osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	os./100 mieszkańców	9,92	8,93
Liczba osób pobierających dodatek mieszkaniowy na 100 mieszkańców	os./100 mieszkańców	3,81	3,43
Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	szt./100 mieszkańców	9,83	8,85
Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców	szt./100 mieszkańców	1,26	1,13
Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	szt./100 mieszkańców	5,01	5,51
Liczba zawieszonych działalności gospodarczych na 100 mieszkańców	szt./100 mieszkańców	0,67	0,60
Liczba osób objętych szkoleniami, warsztatami lub doradztwem	os.	0	100
Liczba osób objętych działaniami społecznymi, kulturalnymi, rekreacyjnymi lub aktywizacyjnymi	os.	0	600
Cel 2. Dostępna, funkcjonalna i atrakcyjna przestrzeń do życia i aktywności			
Liczba przestrzeni publicznych objętych modernizacją, przebudową lub zagospodarowaniem	szt.	0	6
Liczba przestrzeni publicznych dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami	szt.	0	6
Liczba obiektów użyteczności publicznej objętych modernizacją, remontem lub adaptacją	szt.	0	8
Liczba obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami	szt.	0	8
Długość wybudowanych lub zmodernizowanych ciągów pieszych i rowerowych	km	0	3,5
Liczba terenów lub obiektów zdegradowanych, którym nadano nowe funkcje	szt.	0	4
Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych	szt.	0	10
Cel 3. Zielony i odporny obszar wykorzystujący lokalne dziedzictwo			
Liczba budynków objętych poprawą efektywności energetycznej	szt.	0	8
Powierzchnia terenów zieleni objętych uporządkowaniem, rewaloryzacją lub nowym zagospodarowaniem	ha	0	7
Liczba utworzonych elementów błękitno-zielonej infrastruktury	szt.	0	3
Liczba terenów objętych nowymi nasadzeniami lub działaniami zwiększającymi bioróżnorodność	szt.	0	3

Liczba nowych lub rozwiniętych inicjatyw wykorzystujących lokalne dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze	szt.	0	3
Liczba utworzonych lub zmodernizowanych przestrzeni edukacyjnych i społecznych wykorzystujących lokalne dziedzictwo	szt.	0	2
Liczba utworzonych ekspozycji lub instalacji edukacyjnych poświęconych lokalnej historii, kulturze lub przyrodzie	szt.	0	5

Źródło: Opracowanie własne

Uzupełnieniem wskaźników realizacji celów i kierunków działań są wskaźniki przypisane do poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Służą one monitorowaniu bezpośrednich produktów i rezultatów projektów, w tym liczby zmodernizowanych obiektów i przestrzeni, powierzchni zagospodarowanych terenów oraz zakresu wykonanej infrastruktury. Dane będą gromadzone przez podmioty odpowiedzialne za realizację przedsięwzięć i przekazywane koordynatorowi GPR.

Wskaźniki przedsięwzięć pozostają powiązane ze wskaźnikami celów programu. Osiągnięte efekty poszczególnych projektów będą agregowane na poziomie całego obszaru rewitalizacji.

Tabela 11. Wskaźniki dla projektów rewitalizacyjnych

Nazwa przedsięwzięcia	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło danych
P1. Rewitalizacja Parku Miejskiego w Hajnówce wraz z rozwojem funkcji społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych	Liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Dokumentacja fotograficzna
	Powierzchnia zagospodarowanych terenów zieleni	ha	2	
	Liczba nowych elementów małej architektury	szt.	10	
	Liczba utworzonych obiektów infrastruktury rekreacyjnej	szt.	2	
P2. Kompleksowa rewitalizacja Osiedla Chemiczna	Liczba zmodernizowanych budynków mieszkalnych	szt.	4	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Dokumentacja fotograficzna
	Powierzchnia zrewitalizowanej przestrzeni osiedlowej	ha	1	
	Liczba utworzonych lub zmodernizowanych przestrzeni wspólnych	szt.	3	
	Liczba nowych elementów małej architektury	szt.	10	
P3. Rozwój przestrzeni aktywności społecznej, sportowej i kulturalnej w rejonie OSiR i HDK	Liczba zmodernizowanych i utworzonych obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	szt.	3	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Listy obecności, Ankiety, Sprawozdania z realizacji działań, Harmonogramy i programy wydarzeń, Dokumentacja fotograficzna
	Liczba zagospodarowanych przestrzeni publicznych	szt.	2	
	Liczba zagospodarowanych terenów zieleni	szt.	1	
	Liczba wydarzeń społecznych, sportowych i kulturalnych realizowanych rocznie	wydarz.	10	
	Powierzchnia zagospodarowanych terenów rekreacyjnych i publicznych	ha	2	
P4. Adaptacja budynku po	Liczba zrewitalizowanych obiektów infrastruktury społecznej	szt.	1	Protokoły odbiorów,

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Hajnówka do roku 2035

kotłowni dla społeczności lokalnej	Liczba utworzonych przestrzeni aktywności lokalnej	szt.	1	Dokumentacja techniczna, Listy obecności, Ankiety, Sprawozdania z realizacji działań, Harmonogramy i programy wydarzeń, Dokumentacja fotograficzna
	Liczba organizowanych wydarzeń i działań społecznych	wydarz.	15	
P5. Rewitalizacja terenu po byłym młynie przy ul. 3 Maja	Liczba zagospodarowanych terenów zdegradowanych	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Dokumentacja fotograficzna
	Powierzchnia zrewitalizowanego terenu	ha	1	
	Liczba utworzonych elementów infrastruktury rekreacyjnej i publicznej	szt.	5	
P6. Hajnówka aktywna społecznie – program integracji i aktywizacji mieszkańców	Liczba zrealizowanych działań społecznych i integracyjnych	szt.	15	Listy obecności, Ankiety, Sprawozdania z realizacji działań, Harmonogramy i programy wydarzeń, Dokumentacja fotograficzna
	Liczba uczestników działań projektowych	os.	200	
P7. Program wsparcia młodzieży i przeciwdziałania odpływowi mieszkańców	Liczba uczestników działań projektowych	os.	200	Listy obecności, Ankiety, Sprawozdania z realizacji działań, Harmonogramy i programy wydarzeń, Dokumentacja fotograficzna
	Liczba zrealizowanych wydarzeń i działań dla młodzieży	wydarz.	10	
P8. Program wsparcia lokalnej gospodarki i aktywizacji zawodowej	Liczba zrealizowanych szkoleń i warsztatów	szt.	10	Listy obecności, Ankiety, Sprawozdania z realizacji działań, Harmonogramy i programy wydarzeń, Dokumentacja fotograficzna
P9. Poprawa estetyki i funkcjonalności terenów w okolicy Żabia Górka	Powierzchnia zagospodarowanych terenów publicznych	ha	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Liczba utworzonych lub zmodernizowanych elementów infrastruktury publicznej	szt.	10	
	Liczba utworzonych miejsc integracji i odpoczynku	szt.	2	
P10. Rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej i dostępności	Długość wybudowanej lub zmodernizowanej infrastruktury pieszo-rowerowej	km	2	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych	szt.	10	
	Liczba nowych elementów infrastruktury towarzyszącej	szt.	10	
	Liczba zmodernizowanych obiektów edukacyjnych	szt.	2	Protokoły odbiorów,

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Hajnówka do roku 2035

P11. Modernizacja infrastruktury edukacyjnej	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami	szt.	1	Dokumentacja techniczna
P12. Rewitalizacja budynków zdegradowanych w centrum miasta	Liczba zrewitalizowanych budynków	szt.	3	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Liczba obiektów dostosowanych do nowych funkcji	szt.	3	
	Liczba zagospodarowanych terenów wokół budynków	szt.	3	
P13. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	Liczba zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej	szt.	3	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Liczba budynków objętych poprawą efektywności energetycznej	szt.	3	
	Liczba obiektów lub przestrzeni objętych działaniami poprawiającymi dostępność i funkcjonalność	szt.	3	
P14. Kompleksowa modernizacja budynku administracyjnego przy ul. Parkowej 6	Liczba zmodernizowanych obiektów administracyjnych	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Liczba obiektów objętych poprawą efektywności energetycznej	szt.	1	
P15. Rewitalizacja ul. Wierobieja	Liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Listy obecności, Ankiety, Dokumentacja fotograficzna
	Liczba elementów małej architektury i informacji miejskiej	szt.	10	
	Liczba działań i wydarzeń społeczno-kulturalnych	wydarz.	5	
	Liczba obiektów objętych działaniami estetycznymi lub promocyjnymi	szt.	5	
P16. Zielone tereny przykolejowe – uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni w Hajnówce	Długość utworzonych lub zmodernizowanych ciągów pieszo-rowerowych	km	1,5	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Powierzchnia zrewitalizowanych terenów zieleni	ha	5	
	Liczba utworzonych stref rekreacyjnych i integracyjnych	szt.	1	
	Liczba nowych elementów małej architektury	szt.	10	
	Liczba obiektów błękitno-zielonej infrastruktury	szt.	2	
	Liczba nasadzonych drzew i krzewów	szt.	20	
P17. Rakowiecki – centrum lokalnej tożsamości i edukacji	Liczba utworzonych lub zmodernizowanych przestrzeni edukacyjnych i społecznych	szt.	2	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna, Listy obecności, Ankiety, Dokumentacja fotograficzna
	Liczba utworzonych ekspozycji i instalacji edukacyjnych	szt.	2	
	Liczba wydarzeń edukacyjnych i integracyjnych	wydarz.	15	
	Liczba uczestników działań edukacyjnych i społecznych	os.	150	
P18. Rewitalizacja i zagospodarowanie budynku dawnego dworca PKP wraz z rozwojem funkcji kulturalnych	Liczba zmodernizowanych obiektów pełniących funkcje kulturalne i społeczne	szt.	1	Protokoły odbiorów, Dokumentacja techniczna
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami	szt.	1	

Źródło: opracowanie własne

Źródła danych

Dane niezbędne do prowadzenia monitoringu będą pozyskiwane w szczególności z:

- dokumentacji realizatorów przedsięwzięć;
- protokołów odbioru oraz dokumentacji powykonawczej;
- sprawozdań rzeczowych i finansowych;
- list obecności, formularzy uczestników i ankiet;
- dokumentacji fotograficznej;
- danych Urzędu Miasta i miejskich jednostek organizacyjnych;
- danych instytucji pomocy społecznej, Policji i instytucji rynku pracy;
- ewidencji działalności gospodarczej
- danych statystyki publicznej (m.in.: GUS);
- inwentaryzacji przestrzeni publicznych, budynków, zieleni i barier dostępności;
- badań opinii mieszkańców.

Częstotliwość monitorowania

Bieżący monitoring będzie prowadzony przez cały okres realizacji programu. Przyjmuje się następującą częstotliwość.

Tabela 12. Zakres i częstotliwość monitorowania GPR

Element monitorowania	Częstotliwość
Postęp rzeczowy i finansowy przedsięwzięć	co najmniej raz w roku oraz po zakończeniu projektu
Wskaźniki przedsięwzięć	po wykonaniu danego zakresu lub zakończeniu projektu
Wskaźniki działań społecznych	corocznie
Wskaźniki celów społecznych i gospodarczych	corocznie
Wskaźniki przestrzenne, techniczne i środowiskowe	co najmniej raz na dwa lata oraz po zakończeniu inwestycji
Badanie opinii mieszkańców	w połowie okresu realizacji i przed oceną końcową
Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR	co najmniej raz na trzy lata
Ocena końcowa programu	po zakończeniu okresu obowiązywania GPR

Źródło: Opracowanie własne

Bieżące raportowanie

Na podstawie danych przekazywanych przez realizatorów koordynator GPR będzie przygotowywał coroczną informację o stanie realizacji programu. Raport powinien obejmować w szczególności:

- stan realizacji poszczególnych przedsięwzięć;
- osiągnięte wartości wskaźników;
- poniesione wydatki i pozyskane środki zewnętrzne;
- zgodność realizacji z harmonogramem;
- problemy i ryzyka wpływające na wdrażanie programu;
- działania planowane w kolejnym okresie;

- propozycje zmian organizacyjnych, finansowych lub rzeczowych.

Informacje zgromadzone w ramach monitorowania będą również wykorzystywane do przygotowywania danych przekazywanych corocznie do Głównego Urzędu Statystycznego. Badanie prowadzone jest w cyklu rocznym i obejmuje m.in. informacje dotyczące obszaru rewitalizacji, planowanych i realizowanych przedsięwzięć, poniesionych wydatków, źródeł finansowania oraz wybranych efektów procesu rewitalizacji.

Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR

Formalna ocena programu będzie przygotowywana przez Burmistrza Miasta Hajnówka co najmniej raz na trzy lata. Ocena obejmie zarówno stopień wykonania przedsięwzięć i osiągnięcia wskaźników, jak również aktualność diagnozy, celów, kierunków działań, harmonogramu i ram finansowych.

W ramach oceny analizowane będą w szczególności:

- zmiany natężenia zjawisk kryzysowych;
- stopień osiągnięcia celów i wartości docelowych wskaźników;
- postęp realizacji przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających;
- aktualność potrzeb mieszkańców i lokalnych podmiotów;
- skuteczność mechanizmów integrowania działań;
- dostępność i wykorzystanie zrealizowanej infrastruktury;
- trwałość działań społecznych, edukacyjnych i gospodarczych;
- aktualność harmonogramu oraz źródeł finansowania;
- potrzebę włączenia nowych przedsięwzięć lub zmiany istniejących projektów.

Pierwsza formalna ocena powinna zostać przeprowadzona nie później niż w ciągu trzech lat od przyjęcia programu. Kolejne oceny będą prowadzone z zachowaniem tego samego maksymalnego odstępu, a niezależnie od nich po zakończeniu okresu obowiązywania GPR zostanie przeprowadzona ocena końcowa.

Udział Komitetu Rewitalizacji i mieszkańców

Komitet Rewitalizacji będzie uczestniczył w ocenie realizacji programu jako forum współpracy i dialogu pomiędzy interesariuszami a organami miasta. Zgodnie z ustawą pełni on funkcję opiniotwórczo-doradczą w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny procesu rewitalizacji.

Komitet będzie mógł:

- opiniować okresowe informacje i formalne oceny GPR;
- wskazywać problemy związane z realizacją przedsięwzięć;
- zgłaszać propozycje zmian i działań uzupełniających;
- przekazywać opinie mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy;
- wspierać ocenę sposobu wykorzystania odnowionych przestrzeni i obiektów.

Udział mieszkańców będzie zapewniany poprzez ankiety, spotkania, warsztaty, konsultacje, rozmowy z użytkownikami przestrzeni oraz współpracę z organizacjami społecznymi.

Działania korygujące i aktualizacja programu

W przypadku stwierdzenia odchyłeń od harmonogramu, trudności w osiągnięciu wskaźników lub zmian sytuacji społecznej i gospodarczej możliwe będzie podjęcie działań korygujących. Mogą one obejmować:

- etapowanie lub dostosowanie zakresu projektów;
- poszukiwanie alternatywnych źródeł finansowania;
- wzmocnienie działań informacyjnych i społecznych;
- rozszerzenie współpracy z partnerami;
- zmianę sposobu organizacji lub realizacji działań;
- uzupełnienie programu o nowe przedsięwzięcia odpowiadające na rozpoznane potrzeby.

Jeżeli przeprowadzona ocena wykaże, że GPR wymaga zmiany, Burmistrz wystąpi do Rady Miasta z odpowiednim wnioskiem wraz z opinią Komitetu Rewitalizacji.

Przyjęty system umożliwi ocenę nie tylko liczby wykonanych inwestycji i przeprowadzonych działań, lecz przede wszystkim ich wpływu na sytuację mieszkańców i funkcjonowanie całego obszaru rewitalizacji. Wyniki monitorowania i oceny będą stanowiły podstawę do bieżącego doskonalenia procesu rewitalizacji oraz dostosowywania go do zmieniających się potrzeb i możliwości Miasta Hajnówka.

13. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Hajnówka do roku 2035 został opracowany z uwzględnieniem kierunków polityki rozwoju określonych w dokumentach strategicznych szczebla krajowego, regionalnego, ponadlokalnego i lokalnego. Powiązania te zapewniają spójność planowanych działań rewitalizacyjnych z szerszymi procesami rozwojowymi.

Cele GPR stanowią uszczegółowienie kierunków rozwoju odnoszących się do poprawy jakości życia mieszkańców, wzmocnienia aktywności społecznej i gospodarczej, podnoszenia jakości przestrzeni publicznych, poprawy dostępności, modernizacji infrastruktury, ochrony środowiska, adaptacji do zmian klimatu oraz wykorzystywania lokalnego dziedzictwa. Program koncentruje te działania na obszarze, na którym zdiagnozowano szczególną koncentrację negatywnych zjawisk, a jednocześnie występują zasoby istotne dla rozwoju całego miasta.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem określającym cele i kierunki polityki regionalnej państwa. Zakłada m.in. zwiększanie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym, wzmocnienie regionalnych przewag konkurencyjnych oraz poprawę jakości zarządzania rozwojem ukierunkowanym terytorialnie.

GPR wpisuje się w te założenia poprzez skoncentrowanie interwencji na części miasta charakteryzującej się kumulacją problemów społecznych i przestrzennych. Działania dotyczące aktywizacji mieszkańców, przeciwdziałania wykluczeniu, wspierania przedsiębiorczości, modernizacji obiektów i przestrzeni publicznych, poprawy dostępności oraz rozwoju zieleni miejskiej będą przyczyniały się do ograniczania wewnętrznych dysproporcji rozwojowych.

Program wykorzystuje podejście terytorialne, łącząc interwencję społeczną z inwestycjami infrastrukturalnymi i środowiskowymi oraz dostosowując ją do potrzeb i potencjałów obszaru rewitalizacji.

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 opiera się na trzech celach strategicznych: „Dynamiczna gospodarka”, „Zasobni mieszkańcy” oraz „Partnerski region”. Dokument wskazuje na potrzebę rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, poprawy kompetencji mieszkańców, zwiększania dostępności usług publicznych, wzmocnienia kapitału społecznego, ochrony środowiska oraz współpracy samorządów i lokalnych podmiotów.

GPR jest powiązany z celem „Dynamiczna gospodarka” poprzez działania wspierające aktywność zawodową, rozwój kompetencji, lokalną przedsiębiorczość, usługi oraz gospodarcze ożywienie centrum miasta. Z celem „Zasobni mieszkańcy” łączy go przedsięwzięcia z zakresu usług społecznych, edukacji, kultury, sportu, integracji i aktywizacji mieszkańców oraz poprawy dostępności infrastruktury. Powiązanie z celem „Partnerski region” zapewniają

natomiast mechanizmy współpracy miasta z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi, przedsiębiorcami i zarządcami nieruchomości.

Program wspiera również regionalne kierunki związane z ochroną środowiska i klimatu poprzez termomodernizację budynków, rozwój terenów zieleni, błękitno-zielonej infrastruktury oraz zrównoważonej mobilności.

Ponadlokalna Strategia Rozwoju Gmin Powiatu Hajnowskiego i Powiatu Hajnowskiego na lata 2022–2030

Ponadlokalna Strategia obejmuje miasto Hajnówka, pozostałe gminy powiatu hajnowskiego oraz Powiat Hajnowski. Dokument określa wspólne cele dotyczące rozwoju społecznego, gospodarczego, przestrzennego i środowiskowego obszaru funkcjonalnego, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów Puszczy Białowieskiej oraz wielokulturowego charakteru regionu.

GPR jest powiązany w szczególności z następującymi celami Ponadlokalnej Strategii:

- I cel strategiczny: Obszar inteligentny, ambitny, zasilany naturą – poprzez wspieranie przedsiębiorczości, kompetencji mieszkańców, usług i inicjatyw wykorzystujących lokalne zasoby;
- II cel strategiczny: Unikatowe wartości Puszczy Białowieskiej utrzymane dla przyszłych pokoleń – poprzez ochronę środowiska, edukację ekologiczną oraz wykorzystanie potencjału przyrodniczego w działaniach społecznych, edukacyjnych, kulturalnych i turystycznych;
- III cel strategiczny: Przestrzeń dostępna i funkcjonalna, zagospodarowana w sposób zrównoważony, przyjazna dla ludzi i środowiska – poprzez modernizację przestrzeni publicznych i obiektów, likwidację barier architektonicznych, rozwój ruchu pieszego i rowerowego, zieleni miejskiej oraz błękitno-zielonej infrastruktury;
- VI cel strategiczny: Aktywne społeczeństwo i sprawne instytucje – poprzez aktywizację społeczną, rozwój usług, wzmacnianie lokalnej tożsamości, wspieranie organizacji pozarządowych oraz udział mieszkańców w przygotowaniu, realizacji i ocenie procesu rewitalizacji.

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026–2035

Na etapie opracowania GPR prowadzone są również prace nad Strategią Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2026–2035. Dokument ma określić długofalowe kierunki rozwoju miasta w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Hajnówka do 2033 roku

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych określa kierunki działań miasta związane z ograniczaniem ubóstwa i wykluczenia społecznego, wspieraniem rodzin, seniorów i osób z niepełnosprawnościami, aktywizacją społeczną i zawodową oraz poprawą dostępności usług społecznych.

Powiązanie z tym dokumentem jest szczególnie widoczne w ramach celu GPR „Aktywna, zintegrowana i rozwijająca się społeczność”. Zaplanowane działania obejmują integrację mieszkańców, rozwój oferty społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej, wspieranie

osób wymagających pomocy, podnoszenie kompetencji oraz aktywizację społeczną i zawodową.

Inwestycje w obiekty i przestrzeń społeczne będą tworzyły warunki infrastrukturalne do rozwijania usług i działań odpowiadających na potrzeby grup zagrożonych wykluczeniem.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Hajnówka na lata 2023–2030

Program Ochrony Środowiska wyznacza kierunki działań dotyczące poprawy jakości środowiska, ochrony zasobów przyrodniczych, ograniczania emisji, poprawy efektywności energetycznej, gospodarowania wodami, rozwoju zieleni oraz edukacji ekologicznej.

GPR wspiera realizację tych kierunków poprzez modernizację energetyczną budynków, uporządkowanie i rewaloryzację terenów zieleni, nowe nasadzenia, działania na rzecz bioróżnorodności, rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz tworzenie przestrzeni sprzyjających edukacji ekologicznej i wypoczynkowi mieszkańców.

14. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Na podstawie analizy obowiązujących aktów prawa miejscowego nie zidentyfikowano konieczności wprowadzania zmian w uchwałach Rady Miasta Hajnówka bezpośrednio wynikających z przyjęcia i realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Hajnówka do roku 2035.

Założenia, cele i planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne są spójne z obowiązującymi regulacjami dotyczącymi w szczególności gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta, zarządzania mieniem komunalnym oraz funkcjonowania miejskich jednostek organizacyjnych. Program nie narusza postanowień obowiązujących uchwał ani nie pozostaje z nimi w sprzeczności.

Uchwała dotycząca Komitetu Rewitalizacji

Równoległe z pracami nad GPR przygotowywana jest uchwała dotycząca zasad wyznaczania składu oraz działania Komitetu Rewitalizacji. Zostanie ona przyjęta po przeprowadzeniu wymaganych konsultacji społecznych, a następnie Burmistrz Miasta Hajnówka powoła Komitet Rewitalizacji w drodze zarządzenia.

W związku z tym nie określa się zmian w tej uchwale.

15. Specjalna Strefa Rewitalizacji oraz realizacja programu w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Specjalna Strefa Rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Hajnówka do roku 2035 nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. W związku z tym nie określa się okresu jej obowiązywania.

Plan ogólny miasta

Miasto Hajnówka nie posiada jeszcze uchwalonego planu ogólnego. Trwa procedura jego sporządzania, z tego względu nie określa się zakresu zmian w planie ogólnym. Ustalenia GPR, w szczególności podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych oraz lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych, powinny zostać uwzględnione w dalszych pracach nad tym dokumentem.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Analiza zaplanowanych przedsięwzięć nie wykazała obecnie konieczności uchwalenia nowych lub zmiany obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przedsięwzięcia dotyczą przede wszystkim modernizacji, remontu, adaptacji i zagospodarowania istniejących obiektów oraz przestrzeni.

Miejscowy plan rewitalizacji

Na obecnym etapie nie przewiduje się potrzeby sporządzenia miejscowego planu rewitalizacji. W związku z tym nie wyznacza się granic obszarów, dla których plan taki miałby być procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, ani nie określa się wytycznych dotyczących jego ustaleń.

Spis rysunków, tabel i fotografii

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie miasta Hajnówka	5
Rysunek 2. Miasto Hajnówka z podziałem na jednostki delimitacyjne	7
Rysunek 3. Obszar zdegradowany	12
Rysunek 4. Obszary zdegradowane i rewitalizacji	15
Rysunek 5. Obszar rewitalizacji	16
Rysunek 6. Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	48

Spis tabel

Tabela 1. Jednostki delimitacyjne miasta Hajnówka	6
Tabela 2. Wyniki analizy wskaźnikowej we wszystkich analizowanych sferach	10
Tabela 3. Wyniki analizy wskaźnikowej dla obszaru zdegradowanego	11
Tabela 4. Obszar zdegradowany	12
Tabela 5. Obszar rewitalizacji	13
Tabela 6. Wskaźniki społeczne w jednostkach tworzących obszar rewitalizacji	18
Tabela 7. Powiązania projektów rewitalizacyjnych	100
Tabela 8. Wydatki budżetu Miasta Hajnówka w latach 2020–2024	103
Tabela 9. Ramy finansowe w odniesieniu do planowanych głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	105
Tabela 10. Wskaźniki realizacji celów i kierunków działań	117
Tabela 11. Wskaźniki dla projektów rewitalizacyjnych	118
Tabela 12. Zakres i częstotliwość monitorowania GPR	121

Spis fotografii

Zdjęcie 1. Park Miejski w Hajnówce	25
Zdjęcie 2. Rejon Ośrodka Sportu i Rekreacji oraz Hajnowskiego Domu Kultury	26
Zdjęcie 3. Osiedle Chemiczna	28
Zdjęcie 4. Tereny położone w sąsiedztwie infrastruktury kolejowej, w tym rejonu dawnego dworca PKP.	29
Zdjęcie 5. Obiekt na ulicy Armii Krajowej	33
Zdjęcie 6. Obiekt na ulicy Parkowej	34